

Provinciale Staten

Notulen van 8 juli 2011

(vastgesteld tijdens de vergadering van Provinciale Staten van Zeeland op 30 september 2011)

1. Opening en berichten van verhindering.....	1
2. Mededelingen.....	1
3. Vaststellen agenda	1
4. Ingekomen stukken	1
5. Brief van A.A. Smeels van 1 juni 2011 over het overleg met gedeputeerde Van Heukelom over stichting Bureau Jeugdzorg Zeeland te Middelburg	1
6. Brief van A.A. Smeels van 8 juni 2011 met kopie bezwaarschrift tegen ontslag als voorzitter van de Raad van Toezicht van de Stichting Bureau Jeugdzorg Zeeland te Middelburg	1
7. Brief van A.A. Smeels van 17 juni 2011 over Wob-verzoek aan GS	1
8. Brief van A.A. Smeels van 24 juni 2011 met aanvulling op bezwaarschrift tegen ontslag als voorzitter van de Raad van Toezicht van de Stichting Bureau Jeugdzorg te Middelburg	1
9. Rapport Thermphos van onderzoekscommissie-Mans van 25 februari 2011.....	3
10. Brief van GS van 12 januari 2011 met "VTH-strategie Thermphos International B.V."	3
11. Brief van GS van 8 maart 2011 met afschrift GS-brief aan de staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu over rapport commissie-Mans inzake Thermphos	3
12. Afschrift brieven van staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu van 29 maart 2011 aan de voorzitter van de Tweede Kamer over onderzoeksresultaten majeure risicobedrijven	3
13. Brief van GS van 7 juni 2011 met beantwoording vragen van de commissie REW en actuele stand van zaken Thermphos DCMR rapport	3
14. Brief van GS van 24 mei 2011 over gezondheidsonderzoek en luchtonderzoek Thermphos (11103456)	3
15. Brief Stichting Dorpsraad Koudekerke van 15 juni 2011 over zwaar landbouwverkeer door kern Koudekerke	20
16. Ingekomen stukken GS en CdK.....	20
17. Brief van GS van 22 juni 2011 over hoofdlijnenakkoord Rijk, IPO, UvW en VNG.....	20
18. Brief van GS van 12 april 2011 met eindrapportage "Gestroomlijnder vaststellen....."	20
19. Brief Rekenkamer Zeeland van 1 februari 2011 met rapport "Sturen op afstand".....	20
20. Statenvoorstel Aanbevelingen rapport Rekenkamer Zeeland "Sturen op afstand"	20
21. Statenvoorstel Bestuursakkoord Rijk-provincie 2011-2015.....	24
22. Statenvoorstel Nieuwe programma-indeling 2012/2015.....	25
23. Statenvoorstel Mandaat IPO-delegatie	27
24. Statenvoorstel Wijziging ontgrondingenverordening Zeeland	36
25. Statenvoorstel "Op weg naar een kwaliteitsnet landbouwverkeer Zeeland"	38
26. Moties niet behorend bij een agendapunt.....	44
27. Vragensessie	54

**Vijfde vergadering
van de
Provinciale Staten van Zeeland**
Vrijdag, 8 juli 2011

voorzitter: mevrouw drs. K.M.H. Peijs
commissaris der Koningin in Zeeland.

Aanwezig zijn de leden T.H. Aalfs, F. Babijn, F. Babijn (PvZ), A.P. Beekman, J.F.M. Bergen, C.W. Bierens, G. Bouterse, J.J. van Burg, P.B. Colijn, A.I.G. Dorst, J. van Dijen, P. van Dijk, B. Erbisim, A. Evertz, B.J. Feijtel, T. van Gent, R.M. Haaze, E. Hageman, P.A. Hamelink, A.M.M. van Haperen, L. Harpe, A. Hijgenaar, R.P.M. de Kort, A.J. van der Maas, W.P.H. Markusse, P.C.A. De Milliano-van den Hemel, R. Muste, C.M. De Paepe, B.J.M. Pauwels, J.C. Robesin, G.D. Roeland, R. Ruissen, C.M.M. Schönknecht-Vermeulen, H.C.M. Thomaes, R. van Tilborg, G. van Unen, tezamen 36 leden, alsmede de heer drs. P. Joosse, waarnemend griffier der Staten.

Verder zijn aanwezig de heren C. van Beveren, G.R.J. van Heukelom, S.J. Heijning en B. de Reu, leden van Gedeputeerde Staten.

1. Opening en berichten van verhindering

De **voorzitter** opent te 9.40 uur de vergadering en heet de aanwezigen welkom. De heer Van Geesbergen, mevrouw Meulenberg en de heer Werkman zijn verhinderd. De heer Van der Maas zal de ochtendvergadering eerder verlaten en 's middags later terugkeren.

2. Mededelingen

Er zijn geen mededelingen.

3. Vaststellen agenda

De **voorzitter**. Bij wijze van experiment wil ik het vaststellen van de agenda doen met de kaartjes, om te kijken of het werkt.

De heer **Van Heukelom**. Bent u voor of tegen de agenda zoals deze op papier staat? De keuze is ja of nee. Dan kijken wij of er een totaalsom uitrolt die klopt met de werkelijkheid. Is het iedereen duidelijk wat er moet gebeuren? Bij ja laten we de agenda zoals die nu op papier staat.

De **voorzitter**. Heeft iedereen gestemd? Ik zie dat dit het geval is.

De heer **Van Heukelom**. 30 personen hebben ja gestemd, 1 persoon onthoudt zich van stemming en 4 mensen hebben tegen gestemd. Het lijkt alsof één persoon niet heeft gestemd. Kunt u opnieuw stemmen? Nu zijn er 31 stemmen voor, 1 onthouding en 4 tegen. Dan komt de optelsom wel uit.

De **voorzitter**. We zullen dit vaker oefenen, zodat we bij stemmingen geen fouten meer maken. Het apparaat doet het in ieder geval en dat is al heel wat. De agenda is hierbij vastgesteld.

4. Ingekomen stukken

5. **Brief van A.A. Smeels van 1 juni 2011 over het overleg met gedeputeerde Van Heukelom over (CU), Babijn (PvZ), A.P. Beekman, drs. J.F.M. Bergen stichting Bureau Jeugdzorg Zeeland te Middelburg (11103429)**
6. **Brief van A.A. Smeels van 8 juni 2011 met kopie bezwaarschrift tegen ontslag als voorzitter van de Raad van Toezicht van de Stichting Bureau Jeugdzorg Zeeland te Middelburg (11103492)**
7. **Brief van A.A. Smeels van 17 juni 2011 over Wob-verzoek aan GS (11104312)**
8. **Brief van A.A. Smeels van 24 juni 2011 met aanvulling op bezwaarschrift tegen ontslag als voorzitter van de Raad van Toezicht van de Stichting Bureau Jeugdzorg te Middelburg (11105230)**

De **voorzitter**. Het afdoeningsvoorstel is om deze brieven nu te behandelen.

De heer **Beekman** (CU). Voorzitter. De vorige keer, tijdens het interpellatiedebat, hebben we het in tweeën gesplitst. De heer Smeels is in beroep gegaan en we hebben besproken dat de Bezwaar- en beroepscommissie zal beoordelen of dat ontslag terecht is of niet. Daarnaast zal de interim Raad van Toezicht komen met een overzicht van hetgeen er intern speelt. Er is een verschil van inzicht tussen de inhoud van de brieven en hetgeen de gedeputeerde Van Heukelom heeft gezegd in het interpellatiedebat. Tijdens de commissie-vergadering heeft de gedeputeerde gezegd dat hij er niks over wil zeggen, zolang het nog ligt bij de Bezwaar- en beroepscommissie. Hem is om juridische redenen geadviseerd hierover geen enkele uitspraak te doen. Als de gedeputeerde daarin persisteert, lijkt het me het meest verstandig -- ik spreek hierbij namens de meerderheid van deze Staten -- deze brieven te betrekken bij een behandeling, zodra de Bezwaar- en beroepscommissie met een uitspraak is gekomen. Dan kunnen we het in zijn geheel beoordelen en kan de

gedeputeerde vrijuit spreken, zonder juridische belemmeringen. Dat is mijn voorstel.

De **voorzitter**. Dat is niet mijn keus. Ik vind dat we dat debat vandaag moeten hebben. We kunnen de gedeputeerde zo niet de vakantie in laten gaan. Dan zien we wel of u naderhand wel of niet tevreden bent. Er zitten bijna zes weken tussen en ik heb daar moeite mee.

De heer **Beekman** (CU). In de commissie-vergadering heeft de gedeputeerde gezegd dat hij er om juridische redenen niks over wil zeggen zolang er geen uitspraak is gedaan. Als hij nu argumenten heeft om dat anders te beoordelen, hoor ik dat wel. In de voorbereiding hebben we echter uitdrukkelijk rekening gehouden met hetgeen de gedeputeerde heeft gezegd. We pleiten voor zorgvuldigheid hierin, juist vanwege de gevoeligheid. Mijn fractie -- ik weet dit ook van andere fracties -- heeft dit in de voorbereiding uitdrukkelijk afgewogen. Als we dit nu behandelen, kan de gedeputeerde op sommige zaken geen antwoord geven, omdat dit juridisch niet kan. We willen goed hoor en wederhoor kunnen toepassen. Het is namelijk nogal wat, wat er in deze brieven wordt gezegd.

De heer **Bierens** (VVD). Voorzitter. Ik wil me er graag bij aansluiten. Ik heb ook nog een aanvulling. Ik denk dat de gedeputeerde in de commissie terecht heeft gezegd -- dat is hem ook geadviseerd -- dat hij vanwege de procedure, het beroep dat loopt tegen het ontslag, geen mededelingen doet die de zaak kunnen schaden. Dat is ook in zijn belang en we hebben daar begrip voor. We willen een zorgvuldige afweging maken van het totale dossier. We denken en we weten eigenlijk wel zeker dat dit ook in het belang is van de gedeputeerde. We hebben er geen enkele behoefte aan om de gedeputeerde te laten zweven. Er moet echter wel een zorgvuldige afweging worden gemaakt. We hebben ook een tussenstand gekregen van de tijdelijke Raad van Toezicht. Deze zal ook nog met een rapport komen, binnen nu en - ik schat in -- vrij kort na de vakantie. We weten dat er dan ook over het beroep is beslist. Voor een integrale beoordeling van dit dossier en uit een oogpunt van zorgvuldigheid denken we dat dit de beste weg is. Dit is ook in het belang van de gedeputeerde. We kunnen nu niet vrijuit praten. Hij kan het niet, vanwege hetgeen hij heeft gezegd in de commissievergadering, maar wij kunnen ook niet helemaal vrijuit praten. Er is een tussenstand van de Raad van Toezicht, maar er spelen ook andere belangen. Daarvoor hebben we ook dat rapport nodig. De VVD-fractie is dus ook van mening dat het verstandiger is dit na de vakantie te behandelen.

De heer **Roeland** (SGP). Voorzitter. Ik constateer dat de aanvankelijke behoefte van een aantal fracties in deze Staten om de gedeputeerde, aan de hand van de toen bekende en absoluut niet volledige gegevens, van alle kanten aan te vallen, er vandaag niet meer is. Dat is waarschijnlijk gebaseerd op het tussenrapport van de Raad van Toezicht, waaruit gedestilleerd kan worden dat het besluit dat de gedeputeerde heeft genomen politiek bestuurlijk een juist besluit is geweest. Dit staat los van de vraag of dit à la minute had moeten gebeuren of wellicht de dag erna. Ik constateer dat dit ook aanleiding is voor partijen om de discussie op dit moment niet op dezelfde wijze te voeren als de vorige keer. Er is dus een bepaalde wijziging in de opstelling. Ik had liever vandaag de discussie verder gevoerd, maar als de meerderheid van de Staten dat niet wil, moeten we de discussie op een later tijdstip voeren. Het stemt mij wel tot tevredenheid dat de inzet van de Staten nu anders is dan aanvankelijk.

De heer **Babijn** (CDA). Voorzitter. Ik sluit me aan bij de heer Beekman en de heer Bierens. Ik sluit me niet aan bij de woorden van de heer Roeland. Ik vind dat we eerst de juridische procedure moeten afwachten, zodat ook de gedeputeerde de gelegenheid heeft een goed weerwoord te hebben en op alle vragen antwoord kan geven.

De heer **Hijgenaar** (D66). Voorzitter. De heer Roeland doet een aantal constatering. Die zijn voor zijn rekening. Hij trekt ook een aantal conclusies, maar die kunnen wij niet delen. Onze opstelling in deze portefeuille heeft zich niet gewijzigd. Die wijziging schijnt de heer Roeland wel waar te nemen, maar die is er niet.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Ik betreur de woorden van de heer Roeland. Onze fractie -- zij is niet de enige -- heeft vanaf het begin geprobeerd de discussie op een zuivere en eerlijke wijze te voeren. Wat de heer Roeland nu zegt, vind ik heel jammer.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. Onze fractie sluit zich om te beginnen graag aan bij de opmerkingen van de heer Bierens. Wij kunnen het ook niet anders zien. We willen het zo zorgvuldig mogelijk doen. Onze fractie neemt ook afstand van de opmerkingen van de heer Roeland. Ik ben het er absoluut niet mee eens.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Voorzitter. De SP-fractie is het ook absoluut niet eens met de heer Roeland. Ik wil graag horen van de gedeputeerde of hij vandaag nog steeds niet vrijuit kan spreken. Ik wil er nog wel iets aan toevoegen: als iemand in beroep gaat, kan dit jaren voortslepen. Wat mij betreft gaan we er dus na de eerste uitspraak echt over praten.

De heer **Beekman** (CU). Ik heb ook nog even behoefte om te reageren op de heer Roeland. Ik betreur het echt. Het gaat ons om integriteit. We hebben geprobeerd het debat op een integere manier te voeren. Daarin zijn alle argumenten gewisseld. In deze Staten is er uitvoerig over gepraat en er is ook ruimte geweest om er onderling over te praten. Dit is gebeurd om steeds over de inhoud te spreken. De constatering van de heer Roeland werp ik echt verre van mij. Ik vind het ook heel jammer.

De heer **Van Heukelom** (GS). Voorzitter. Dat ik hiermee de vakantie in moet, maakt me niets uit. Ik zal er niet van wakker liggen. Ik denk dat ik het goede voor de jeugdzorg heb gezocht. Daar ga ik van uit en dat vertrouwen heb ik ook altijd gehad. Ik merk dat iedereen zorgvuldig met mij wil omgaan. Dat is een weldaad en die pak ik op.

De **voorzitter**: Heeft er iemand behoefte aan een stemming? Ik zie dat dit het geval is. Wie wil dit dossier niet na de vakantie behandelen?

Mevrouw **Van Unen** (SP). Ik heb gevraagd of het klopt dat de gedeputeerde vandaag nog steeds niet vrijuit kan spreken. Daar gaat het volgens mij om.

De heer **Van Heukelom** (GS). Ik kan nooit vrijuit spreken. Dat is logisch. Het ligt bij de rechter en daarom kun je niet alles zeggen. Ik had mijzelf wel graag willen verdedigen tegen de aantijging dat ik een leugenaar ben. Maar goed, dat doen we na de vakantie.

De **voorzitter**. We gaan erover stemmen. Wie wil het onderwerp nu behandelen? Volgens mij wil niemand het nu behandelen.

De heer **Roeland** (SGP). Wij blijven bij onze mening dat de behandeling op een aantal onderdelen nu kan plaatsvinden.

De **voorzitter**. De meerderheid van de Staten vindt dit niet. We zullen het na de vakantie doen.

9. Rapport Thermphos van onderzoekscommissie-Mans van 25 februari 2011

De **voorzitter**. We gaan naar het rapport Thermphos van de onderzoekscommissie-Mans. Hierbij betrekken we de volgende brieven:

10. Brief van GS van 12 januari 2011 met "VTH-strategie Thermphos International B.V." (11000994)
11. Brief van GS van 8 maart 2011 met afschrift GS-brief aan de staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu over rapport commissie-Mans inzake Thermphos (11006616)
12. Afschrift brieven van staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu van 29 maart 2011 aan de voorzitter van de Tweede Kamer over onderzoeksresultaten majeure risicobedrijven (11008791)
13. Brief van GS van 7 juni 2011 met beantwoording vragen van de commissie REW en actuele stand van zaken Thermphos DCMR rapport (11103458)
14. Brief van GS van 24 mei 2011 over gezondheidsonderzoek en luchtonderzoek Thermphos (11103456)

De heer **Ruissen** (VVD). Voorzitter. Het is alweer enkele maanden geleden dat het rapport van de commissie-Mans het licht zag. Het is een belangrijk rapport. Het is destijds een goede beslissing geweest van Provinciale Staten om de commissie-Mans in te stellen en de commissie opdracht te geven tot het doen van haar onderzoek. Uit het rapport wordt duidelijk hoe complex vergunningen-afgifte, het houden van toezicht en handhaving zijn. Het moet allemaal gebeuren in een woud van wet- en regelgeving dat niet altijd even duidelijk is en zijn beperkingen kent en in een samenleving waarin nu eenmaal meerdere belangen spelen. Het college van GS heeft kort na het verschijnen van het rapport-Mans heftig gereageerd op de conclusies hierin. Het was geen enthousiaste reactie. Deze reactie had voor de VVD-fractie niet gehoeven. Evenmin heeft de VVD-fractie er behoefte aan te zwartepieten. Daar schiet niemand iets mee op. De VVD-fractie begrijpt wel dat het college zich teweer heeft gesteld tegen de aantijging dat het college het niet nauw heeft genomen met de veiligheid op en rond de Westerschelde. In het rapport wordt die conclusie niet met feiten en cijfers onderbouwd. Die conclusie lijkt uit de lucht te zijn gevallen. De opdracht aan de commissie was antwoord te geven op twee vragen. Heeft het provinciaal bestuur adequaat gehandeld inzake Thermphos? Zijn de informatiestromen van voldoende kwaliteit om de rollen van Provinciale Staten, de commissaris van de Koningin en Gedeputeerde Staten betekenis te geven? Zo is dat omschreven. Nee, is het antwoord van de commissie-Mans. Er was te weinig gevoel van urgentie. De provincie toonde teveel coulance jegens Thermphos. Er is te weinig serieus ingegaan op geluiden uit de bevolking over overlast, met name over geur. Er werd door de provincie niet

goed gecommuniceerd, intern noch extern. De verantwoordelijkheden van de provincie en het bedrijf waren te veel met elkaar vervloeid. De commissie-Mans noemt dit: te veel meedenken van de kant van de provincie. Gedeputeerde Staten bleef te lang buiten beeld. Toen het wel gebeurde, bijvoorbeeld op die zaterdagavond, was het niet goed. Provinciale Staten heeft niet goed gecontroleerd. Aldus de commissie-Mans. De VVD-fractie roept Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten op de aanbevelingen van de commissie-Mans te accepteren. Ze hoeven niet bediscussieerd te worden. Laat ze opgevat worden als advies. Met de huidige en blijvende alertheid zullen we in onderscheiden verantwoordelijkheden echt in staat zijn het goede ermee te doen. De VVD-fractie ziet dat er momenteel adequaat wordt gehandeld. Er wordt gemeten, heel erg veel zelfs. Er wordt toezicht gehouden en er wordt gehandhaafd. Daarnaast wordt er gecommuniceerd, ook met de bevolking. Dat laatste is ook belangrijk. Gebrekkige communicatie is een van de oorzaken van de problemen rondom Thermphos. Met de huidige communicatie zal Thermphos er in elk geval van doordrongen zijn dat het bevoegd gezag erbovenop zit en niet schroomt sanctionerend op te treden, indien dit onverhoopt noodzakelijk is. De VVD-fractie heeft met instemming kennisgenomen van het stukje in de PZC van afgelopen woensdag, waarin de provincie aankondigt op te zullen treden tegen geurhinder. De VVD-fractie is content dat het gezondheidsonderzoek nu in uitvoering is. We zien uit naar de uitkomsten. Zij roept Gedeputeerde Staten op door te gaan op de ingeslagen weg. Ons advies is: onderhoud een open communicatie, binnen en buiten, en maak de onvermijdelijke dilemma's bij handhaving bespreekbaar. Dat haalt en houdt veel kou uit de lucht.

De heer **Hageman** (PvdA). Voorzitter. Op 13 november werd Zeeland opgeschrikt door een uitzending van ZEMBLA. Thermphos bleek een ernstige vervuiler te zijn. De gezondheidsklachten nemen toe en de provincie Zeeland is te laks met handhaven. In plaats van te communiceren met de omwonende burgers koos het oude college voor een besloten bijeenkomst om Provinciale Staten te informeren. In diezelfde week probeerde Gedeputeerde Staten tijdens de Statenvergadering het beeld weg te poetsen dat zij nalatig zouden zijn geweest. Provinciale Staten vond dit niet voldoende en besloot tot het instellen van een onderzoekscommissie en dat werd de commissie-Mans. Vlak voor de verkiezingen, eind februari, presenteerde de commissie haar bevindingen. De hoofdpunten waren dat de provincie er meer bovenop had kunnen zitten en dat zij de vervuiling door Thermphos te lang heeft laten doorgaan. Bovendien is er te weinig gecommuniceerd, zowel met burgers als met Provinciale Staten. De

provincie heeft te weinig bestuurskracht getoond en Provinciale Staten zijn te weinig alert geweest op het dossier Thermphos.

In het rapport-Mans zijn de feiten op een rij gezet en vervolgens heeft de commissie daarover haar mening gegeven, conform de opdracht door Provinciale Staten. De reactie van GS op het rapport was vooral verdedigend en ontkennend. Het probleem van de bestuurskracht en de communicatie werd hierdoor meteen duidelijk. Bestuurlijk en formeel-juridisch heeft men zich verantwoord. Men heeft eerst het eigen straatje schoongeveegd. De vraag is of hiermee de kloof tussen bestuur en burgers wordt vergroot of verkleind. De conclusie van de PvdA-fractie zal duidelijk zijn: op deze manier neem je de verontrusting van de burgers niet weg.

In maart is het dossier-Thermphos in de Tweede Kamer besproken. Er zijn Kamerbreed grote zorgen geuit ten aanzien van de manier waarop de provincie heeft gehandhaafd. Deze zorgen worden ook door de staatssecretaris gedeeld. Dan kun je nog zoveel in de verdediging gaan, maar dit is wel een politieke realiteit die telt. Kortom, Zeeland moet aan de bak.

Ook wij willen niet terugkijken om te zwartepieten. Dat heeft ook geen zin, want het oude college zit er niet meer. We willen terugkijken om er lering uit te trekken, lessen voor de toekomst. Met betrekking tot het beleid van het huidige college vindt de PvdA-fractie de volgende zaken zeer belangrijk: het college dient erbovenop te zitten als het gaat om meten en handhaven. Hiervoor is beleid gemaakt, de zogenaamde VTH-strategie. In de commissie hebben we gezegd deze te weinig "SMART" te vinden. Het college vond van niet. Die strategie is een uitwerking van bestaand beleid. Het werd ons ter kennis gebracht als brief van GS en niet als Statenvoorstel. We hebben daar op dit moment als Staten niet veel over te zeggen, maar ik verzeker GS dat de Partij van de Arbeid-fractie de uitvoering van de strategie kritisch zal volgen. Blijft het bedrijf in gebreke, dan moet uiteindelijk worden overgegaan tot sluiting. In de VTH-strategie worden geen termijnen genoemd, maar hoelang kan een bedrijf in gebreke blijven? Sinds maart stoot Thermphos veel te veel ammoniak uit. We hebben nog niets gelezen over acties vanuit de provincie. Wat doet GS eraan? Ook was er in maart sprake van te veel lozingen van zware metalen en fosfor in het oppervlaktewater. Wat doet GS daaraan?

De PvdA-fractie vindt dat het college veel en duidelijk moet communiceren, met omwonenden en betrokkenen. Wat doet het college daar nu aan? Heeft het college een communicatieplan? Kan het ons daarin inzicht geven? Last but not least: de veiligheid en gezondheid dienen altijd voor economische belangen te gaan. Dat geldt uiteraard niet alleen voor Thermphos,

maar voor alle soortgelijke bedrijven. Bij deze doen we een klemmend beroep op Thermphos om verantwoordelijkheid te tonen en die hoge emissies voor eens en altijd uit te bannen. Het kan toch niet zo zijn dat men het maar voor lief neemt dat milieuwetten al 40 jaar worden overschreden? Dat houdt toch een keer op? We zien dat het college inmiddels een paar stappen in de goede richting heeft genomen. Ik noem het volksgezondheids-onderzoek en de last onder dwangsom die is opgelegd aan Thermphos in april. Overigens is de termijn hiervan volgens mij over een week verstreken. Kan GS inzicht geven in de stand van zaken? Het laat zien dat het college de aanbevelingen van het rapport-Mans serieus wil nemen en dat is natuurlijk een zeer goede zaak. Dat geldt trouwens ook voor ons als Provinciale Staten. Ik wil het volgende nog meegeven: met Zeeland meer "Mans".

De heer **Van Burg** (SGP). Voorzitter. We zijn een halfjaartje verder en het rapport-Mans komt ter sprake. Er is naar aanleiding van het aanstellen van de commissie-Mans heel veel naar boven gekomen. Wij, vooral ikzelf, hebben veel geleerd van de periode dat de commissie aan het werk was en van de uitkomsten van het rapport. Als Statenleden worden wij geacht zaken te kunnen controleren en GS vragen te kunnen stellen over zijn werkzaamheden. In het rapport-Mans staat dat wij op de hoogte zouden zijn van allerlei zaken. In handhaving rapportages wordt vermeld dat we dit en dat hadden kunnen zien. Dat is toch wel zodanig geformuleerd dat een Statenlid als ikzelf daar niet helemaal uit komt. Een van de uitdagingen is dan ook dat wij als Statenleden informatie krijgen die begrijpelijk is op bedrijfsniveau. We moeten kunnen herleiden waar de dingen misgaan en wat het college van GS eraan doet. Dat zal de toekomst uitwijzen. De eerste de beste Omgevingsbalans die onze kant op komt, zal er anders uit moeten zien. Ik hoop dat het college van GS daar ook werk van maakt, zodat wij het instrument in handen zullen hebben om in één overzicht te kunnen zien wat er in het afgelopen jaar is gedaan. Dan zal blijken of de opgestelde VTH-strategie werkt, niet alleen voor Thermphos, maar ook voor andere bedrijven, zoals ook is gezegd in de commissie. Het is een strategie voor Thermphos, maar ook andere bedrijven zullen op dezelfde manier worden behandeld. Dat zullen we dus terugzien, als het goed is. De commissie-Mans heeft een aantal zaken geconcludeerd. Later is er, onder andere op verzoek van de SGP-fractie, een interne audit gedaan door DCMR. Daar is een rapport uit gekomen, waarin onder andere zaken staan die ook door de commissie-Mans worden genoemd. Een van de zaken is dat er formeel-juridisch goed is gehandeld. Het tweede is dat niemand dit snapt. Dat is de crux. Je kunt ontzettend goed handelen, maar als niemand begrijpt wat je doet en waarom je het doet, kun je

voor de bevolking in feite niet zoveel betekenen. Dat is ook gebleken in het rapport-Mans. Je kunt je ontzettend goed verdedigen met juridische argumenten, maar als niemand in Zeeland snapt wat je doet en waarom je het doet, heb je er niet zoveel aan. Tenslotte zijn wij er voor de burgers en niet andersom. Bestuurders zijn er voor de bevolking. Ze moeten kunnen uitleggen wat ze doen, ook al hebben ze formeel-juridisch alles goed geregeld. Dat is de uitdaging. Dit is voor mij een van de belangrijke zaken van de afgelopen tijd. Je kunt het helemaal uitdokteren en jezelf afvragen welke stappen je hebt gezet, maar als de mensen die er wonen, niet begrijpen wat er gebeurt, gaat er echt iets niet goed. Een van de belangrijkste zaken hierin is communicatie. Sinds december, en ook al iets daarvoor, is daarin een grote verbetering gemaakt. Je kunt allerlei zaken terugvinden, bijvoorbeeld op de website. Het gaat echter nog steeds alleen over Thermphos. Er moet worden nagedacht over hoe dit in den brede kan gebeuren. Ik snap wel dat er niet van ieder bedrijf een dossier hoeft te zijn op de website. Dat is ook niet goed voor de bedrijven en het is niet de bedoeling. We zitten hier echter wel in een groot risicogebied, het tweede risicogebied van Nederland. Dat beseffen veel mensen en ze accepteren het ook. Dat heeft DCMR ook geconcludeerd in haar rapportage. De mensen weten dat ze in een gebied wonen, leven en werken waarin veel risico's zijn. Ze willen alleen wel kunnen zien wat hun overheid ermee doet. Het bevoegd gezag, in dit geval de provincie, moet kunnen laten zien wat het doet om de risico's inzichtelijk te houden en wat het doet als het misgaat. Waar bedrijven zijn, werken mensen en mensen maken fouten. Dat snapt iedereen. De vraag is echter wat je eraan doet. Hoe maak je dat duidelijk? Dat kan niet door één keer per jaar een handhaving rapportage te sturen naar de Staten, waarna alle Zeeuwen erop moeten klikken om zo 300 pagina's te downloaden. Dat werkt niet, vermoed ik. De eerstvolgende keer dat er weer een melding is van een bedrijf dat zwaar over de schreef gaat, moet helder zijn wat er moet gebeuren. Ik hoop niet dat het gebeurt, maar aangezien we allemaal mensen zijn, kan het toch gebeuren. Dat is voor ons een van de grootste lessen. Je kunt juridisch prachtig handelen, maar als het niet duidelijk is wat je doet, heeft de bevolking er niets aan en krijg je allerlei vragen over volksgezondheid. Als het over volksgezondheid gaat -- we hebben het gezien in Moerdijk, maar ook in andere plaatsen -- kun je als bestuurder helemaal in je recht staan, maar je bent toch klaar, omdat de mensen niet weten wat je doet. De opdracht is dus: zorg dat je zichtbaar en helder bent in wat je doet. Laat het de bevolking weten. Wij zijn er tenslotte voor de bevolking en niet andersom. Dat is een grote uitdaging voor GS. Ik hoor graag van GS hoe ze dat zullen vormgeven. De heer De Reu kan er nog

over nadenken; hij hoeft nog niet te antwoorden, want ik zie dat er nog een paar sprekers na mij zijn. Hoe gaan GS dit duidelijk maken naar ons, maar ook naar de bevolking?

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Wat GroenLinks betreft is het dossier-Thermphos ook in deze Staten al voldoende en uitgebreid besproken. We kennen de oorzaak en we kennen inmiddels ook de gevolgen, in velerlei vormen. Het is een weerbarstig dossier, met aan de ene kant het bedrijf en aan de andere kant de burgers en de regelgeving die de burgers moet beschermen. Als ik regelgeving zeg, bedoel ik in het bijzonder de Wet milieubeheer. Het bedrijf Thermphos is inmiddels aan de rand van een nieuw hoofdstuk. Het gaat om grondstoffen. Thermphos doet onderzoek naar alternatieven voor de grondstof fosfaaterts. Dit goed wordt schaarser, maar is nu net de grondstof die de fosforfabriek Thermphos in Vlissingen-Oost nodig heeft. Dan doet zich meteen al een probleem voor. De huidige regelgeving is onvoldoende afgestemd op het op praktischschaal uitvoeren van proeven met het in gebruik nemen van alternatieve grondstoffen. Dat is een ramp, in figuurlijke zin. Ik vraag het college bij de minister te bepleiten aandacht te besteden aan de wetgeving hieromtrent. De huidige Wet Milieubeheer is inmiddels hopeloos verouderd. De techniek gaat sneller dan de wetgeving. Dat is niet nieuw, maar in dit geval wel ernstig. Het juridisch instrumentarium is onvoldoende afgestemd op de situatie van vandaag. Dat betreft niet alleen Thermphos, er zijn meerdere bedrijven die op afzienbare termijn om moeten schakelen naar nieuwe grondstoffen en nieuwe technieken. Misschien kan er als pilot worden aangehaakt bij de Biobased Economy. GroenLinks is ronduit ontevreden over de huidige houding van Thermphos naar de omgeving. Aanvankelijk zette de directie van Thermphos hoog in. Chapeau voor de goede informatiebijeenkomst na het verschijnen van het rapport. Er zijn veel beloftes gedaan. Het gaf een goed gevoel, een gevoel dat dit bedrijf er iets aan wilde doen na zoveel tijd. We zijn nu verder, met zes dwangsombeschikkingen in een jaar. Dat is een record, ongekend hoog. Het oog voor de omgeving lijkt gewijzigd in een keihard juridisch gevecht met de provincie. Thermphos heeft niet gekozen voor oplossingen en oog voor de omgeving, maar voor een juridische confrontatie. Met welk doel? Ik weet het niet. Misschien kan de gedeputeerde daarop een antwoord geven. Ik moet helaas constateren, met de nadruk op helaas, dat Thermphos zich op het randje begeeft van wat bestuurlijk en voor de omgeving nog acceptabel is. Mijn vraag is of de gedeputeerde het hiermee eens is, na zes dwangsombeschikkingen en geen merkbare vooruitgang. Zo ja, wat is dan de marsroute voor het bedrijf? Kan de gedeputeerde iets zeggen over de vraag hoe het bedrijf zich juridisch opstelt?

Heeft het een leger advocaten in dienst genomen om zich zo goed mogelijk te kunnen verweren tegen de provincie, die echt het goede wil? Of zijn er andere dingen? Waar ligt de grens voor het college? Krijgen we nog zes dwangsombeschikkingen? Wanneer houdt het een keer op? Ik realiseer me dat het lastige en moeilijke vragen zijn omdat de wetgeving onvoldoende is afgestemd op dit soort situaties. Ik denk echter dat het goed is om dit voor de Staten vandaag en ook morgen helder in kaart te krijgen.

De heer **Colijn** (CU). Voorzitter. Vertrouwen komt te voet, maar gaat te paard. Dit gezegde wordt toegedicht aan Thorbecke, mede grondlegger van de democratie zoals wij die nu kennen. Dit gezegde lijkt ook op te gaan voor een goede naam en een goed imago. In dit geval betreft het niet alleen het imago van het Zeeuws bestuur, maar ook het imago van Zeeland zelf. Het gaat ook om de vraag wat de Zeeuwen er zelf van vinden en in hoeverre ze zichzelf zaken willen laten overkomen. Die vraag is hier wel degelijk aan de orde. Het zal er van afhangen hoe ferm we vandaag stelling nemen tegen oude gewoonten en hoe enthousiast we aanbevelingen en conclusies overnemen en deze implementeren in het actuele en nieuw te vormen Zeeuwse beleid. Ook het antwoord op de vraag hoe snel het provinciebestuur in de toekomst zal reageren op impulsen vanuit de samenleving, zal bepalen of we de weg van herstel en vertrouwen weer kunnen inslaan. Ooit kwam Hoehst, nu Thermphos, als fabriek naar het Sloegebied in Zeeland. Het was een van de eerste bedrijven die zich daar, in diep vaarwater, vestigde. De publieke opinie van toen zag het als een goede partij. Zeeland was verheugd en verkeerde in de veronderstelling dat dit het begin zou zijn van een opmaat naar welvaart en voorspoed voor de provincie. In veel opzichten is dit ook waargemaakt, in combinatie met een aantal andere grote bedrijven dat zich in Zeeland vestigde. De aspecten van vervuiling en uitstoot van schadelijke stoffen speelden in die jaren ook veel minder. Zolang het niet stonk, zou het wel meevallen met de schade aan de volksgezondheid. Zo was de algemene opvatting. Die opvatting veranderde echter. Maatschappelijke acceptatie van vervuilende bedrijven werd en is minder. Toch duurde het nog tot 1990 voordat er een landelijke discussie plaatsvond over dioxinen en furanen. Toenemende milieunormen en aanpassingen in bedrijfsvoering van het bedrijf dat inmiddels Thermphos heet, maken eveneens een ontwikkeling van 30 jaar door. De techniek om schadelijke stoffen die we eerder niet konden ruiken, voelen of proeven, wel te kunnen meten, maakte eenzelfde ontwikkeling door. Dan rijst de vraag in hoeverre de provincie Zeeland bestuurlijk en ambtelijk gelijke tred heeft gehouden in die ontwikkeling. Dat wordt door de commissie-Mans in

haar rapport beschreven. Er worden zeer kritische uitlatingen over gedaan. We willen daar kort op ingaan. De eerste conclusie is dat de provincie te veel en te lang heeft meegedacht met Thermphos. We kunnen niet anders dan deze conclusie onderschrijven. Dat is ook logisch. Dat meedenken hebben de Staten aan de voorgaande colleges opgedragen. Ze moesten zorgen voor gunstige economische ontwikkelingen en een goed vestigingsklimaat. Wat ons betreft is daar ook niks mis mee. Ook in het nieuwe collegeprogramma "Stuwende krachten" wordt daarin geen uitzondering gemaakt. Het is wel verwijtbaar dat bij het meedenkproces zo veel bestuurlijke flexibiliteit aan de dag is gelegd, dat de omschakeling van de rol van faciliterende vergunningverlener en voorwaardenschepper naar een handhavende rol niet meer zo snel en duidelijk kon worden gemaakt. Grenzen zijn vervaagd en rollen zijn door elkaar heen gaan lopen. Die conclusie lezen wij uit de rapportage en wij delen die ook. Het risico om opnieuw in deze valkuil te lopen, zal ook in de toekomst bij andere bedrijven en bij Thermphos op de loer blijven liggen. Het blijft primair de taak van het provinciebestuur om de condities waaronder vestiging plaatsvindt, voor haar inwoners zo veilig mogelijk en voor Zeeland zo rendementsvol mogelijk te laten plaatsvinden. Daarvoor moet het college eerst de Staten en daarna de bevolking overtuigen. Ik voorspel dat daarvoor meer nodig is dan een dikke worst, voorzien van eurotekens. De tweede conclusie was dat de provincie haar taken te technisch heeft ingevuld en te weinig heeft gecommuniceerd. Ook deze conclusie moeten we helaas onderschrijven. Het is weliswaar verklaarbaar en primair een logisch gevolg van conclusie nummer één. Het is wel een symptoom van een bestuurscultuur die een te weinig open houding naar de omgeving en externe prikkels en signalen heeft en daar minder gevoelig voor is. Dan is de neiging logisch en verleidelijk om de veilige, bekende, juridisch platgetreden paden te bewandelen. De heer Van Burg gaf dit ook al aan in zijn bijdrage. De bevolking voelt zich echter slecht vertegenwoordigd. Zo ontstaat grote schade en een groot gebrek aan vertrouwen in de overheid. Hierbij wil ik dan wel gelijk opmerken dat het huidige, nieuwe college kennelijk de weg terug goed heeft gevonden. We moedigen dat ook aan en we pleiten ervoor op deze manier door te gaan met het communiceren met het publiek.

De derde conclusie was dat GS onvoldoende zichtbaar en daadkrachtig zijn geweest. Wie regelmatig op televisie naar de serie Air Crash Investigation kijkt, neemt kennis van het feit dat vliegtuigen neerstorten door een gebrekkige of totaal afwezige communicatie in de cockpit. Signalen worden niet opgepikt, niet gezamenlijk of te laat besproken en afspraken over wie vanuit welke rol zaken oppakt of afhandelt, worden niet

gemaakt. Op deze manier storten vliegtuigen neer. Helaas is ook miscommunicatie binnen het toen verantwoordelijke college en ambtelijk apparaat, inclusief de misinterpretatie van bepaalde signalen uit de samenleving, oorzaak van deze crash. Niet voor niets worden vliegtuigbemanningen daarop speciaal periodiek getraind. De bemanning dient mee te gaan in een meedenkproces. Deze manier van communiceren kan alleen in de toekomst voorkomen worden door een goede analyse van het proces en het ontwikkelen en vastleggen van protocollen die leiden tot een betere communicatie in de cockpit van het college. Wanneer dat in de toekomst in Zeeland niet beter gaat, ligt een volgende crash zo weer op de loer. Kan de gedeputeerde op dit punt nog eens aangeven welke stappen er inmiddels zijn genomen om dit in de toekomst te verbeteren? De vierde conclusie was dat Provinciale Staten onvoldoende alert zijn geweest op het dossier-Thermphos. Deze conclusie zien we weer als een logisch gevolg van de eerdere conclusies en ook deze conclusie delen we. We willen deze wel breder trekken naar soortgelijke bedrijven in Zeeland. Onze fractie heeft in het verleden schriftelijke en mondelinge vragen gesteld over de ontwikkelingen bij Thermphos. We zijn in de beantwoording hiervan ons inziens niet goed bediend door het oude college. We zijn ons er ook van bewust dat het tijdstip waarop we de vragen stelden historisch gezien wel eerder had gemogen, maar we hebben in ieder geval wel vragen gesteld. We stellen hier nu de vraag of wij als Staten onze controlerende rol op dit hoofdstuk, nu en in de toekomst, op een adequatere wijze kunnen uitvoeren. Is bijvoorbeeld de toezegging van het college voor een driemaandelijks update over de stand van zaken van de BRZO-bedrijven voldoende om de Staten voldoende in stelling te brengen? Ook daarover gaf de heer Van Burg al een kleine voorzet. We willen hier graag een antwoord op. Is de informatie die straks ter beschikking komt voldoende om de Staten hun controlerende rol uit te laten voeren? De conclusie dat Provinciale Staten geen grote belangstelling hebben getoond voor informatiebijeenkomsten die door burgers en dorpsraden zijn georganiseerd, trekken wij ons aan. Wij vragen die dorpsraden en gemeenteraden ons dan ook nadrukkelijk te betrekken bij hun meningsvorming over beleid dat hun direct aangaat.

De conclusie dat de Staten geen adequate informatievoorziening hebben kunnen organiseren die hoort bij hun volksvertegenwoordigende rol, is er een die we ons zeker moeten aantrekken. We stellen voor om hieraan, vanuit de commissie Dualisme, samen met de afdeling Communicatie, direct na het zomerreces een betere invulling te geven. De ChristenUnie onderschrijft de conclusies en de aanbevelingen van het rapport-Mans. Wij nodigen het nieuwe college uit om dat vanuit zijn

nieuwe rol zeer nadrukkelijk ook te doen. We zien daar al signalen van. Het wekt ook bij de Zeeuwse burger het vertrouwen dat wij samen met hen de toekomst beter willen ingaan en dat ook beter zullen doen. Nuancering of zelfs ontkenning van de feiten en conclusies, zoals beschreven in het rapport-Mans, zouden de indruk wekken dat de gesignaleerde zaken in het DNA van het provinciebestuur zitten en wellicht, voor de beeldvorming van de rest van Nederland, in het DNA van de Zeeuwen zelf. Daar zitten we toch niet op te wachten.

De heer **Aalfs** (D66). Voorzitter. Gezien het grote aantal sprekers bij dit onderwerp, zal ik het kort houden. D66 is het volmaakt eens met de scherpe bewoordingen uit het rapport-Mans met betrekking tot de conclusies en de aanbevelingen. Het heeft ons alleen wel verbaasd dat het toenmalige college heel snel en nogal lichtgeraakt heeft gereageerd. Wij hebben in een vroegtijdig stadium al aangegeven niet te willen zwartepieten. Het is zaak om over het dossier-Thermphos heen te kijken, in het belang van de volksgezondheid en de communicatie met de bevolking. Naast Thermphos hebben we ook nog onder andere Zalco, Dow en Total, energiebedrijven en bedrijven die emissie veroorzaken, zowel in de lucht, in de grond als in het oppervlaktewater. Daar moeten we ons op concentreren, dus niet alleen op Thermphos. Het is zaak vooruit te kijken. In dat verband is het belangrijk dat er op dit moment sprake is van -- ik citeer de VVD -- "een woud van regels". Dat staat bij ons centraal. Laat die regels en het woud maar rustig staan, maar er is wel behoefte aan om in een kort overzicht te beschikken over datgene wat zowel wij als het publiek nodig hebben. Ik wil hiervoor een pleidooi houden. Ik heb geen vragen, maar ik heb een verzoek aan het college om ervoor te zorgen dat er een soort hand-out komt, die je in je binnenzak kunt stoppen of in een handtas, en die antwoord geeft op de vragen om welke bedrijven het gaat en hoe vaak er per jaar en door wie naar welke gevaarlijke en de volksgezondheid bedreigende stoffen wordt gekeken. Uiteraard kan er bij gezet worden wat er met de resultaten moet worden gedaan. In deze hand-out zal echter zeker geen sprake moeten zijn van alle sancties die er zoal bestaan. Het moet alleen een kort en handzaam overzicht zijn. Dat is het enige verzoek dat ik heb aan het college. Maak het woud van regels zichtbaar in een eenvoudige hand-out. Dat kan in een matrixvorm zijn, met kolommen erbij. Dat zal duidelijkheid verschaffen. We hebben deze duidelijkheid nodig, om zowel voor onszelf als voor het publiek aan te geven dat we met een helder onderwerp te maken willen hebben waarover goed gecommuniceerd moet worden. De volksgezondheid gaat ons namelijk allen aan en gaat

boven andere economische aspecten, zoals ook de PvdA heeft aangegeven.

De heer **Haaze** (PVV). Voorzitter. De PVV-fractie onderschrijft de conclusies en de aanbevelingen uit het rapport van de commissie-Mans volledig. Tijdens de vergadering van de commissie Ruimte, Ecologie en Water van 10 juni jongstleden heb ik de vraag gesteld aan gedeputeerde De Reu of het college de conclusies en de aanbevelingen ook onderschrijft. In mijn ogen is dat een gesloten vraag waarop met een simpel ja of nee kan worden geantwoord. Ik kreeg een uitgebreid antwoord waarin de woorden ja en nee niet voorkwamen. Het antwoord luidde als volgt: "Het college trekt lering uit het rapport van de commissie-Mans. We hebben het ter harte genomen en er is volop aandacht voor." Ik had toch echt mijn best gedaan een duidelijke vraag te stellen waarop de gedeputeerde met een simpel ja of nee zou kunnen antwoorden. Helaas ... Ik zal de volgende keer waarschijnlijk nog duidelijker moeten zijn met mijn vraag. De PVV-fractie vond het bestuurlijke optreden in genoemde situatie rondom Thermphos ronduit zwak. Dat wensen de inwoners van Zeeland niet nog eens mee te maken. Dat wenst ook de PVV-fractie niet nog eens mee te maken. De inwoners van Zeeland moeten kunnen blijven vertrouwen op een waakzame overheid, die doet wat zij moet doen. De PVV-fractie vindt werkgelegenheid erg belangrijk, maar in situaties waarin er sprake is van risico's voor de volksgezondheid, dient de provincie krachtig te handhaven. Zo heb ik in de genoemde commissievergadering van 10 juni jongstleden aan gedeputeerde Van Heukelom gevraagd om de begunstigingstermijn in situaties waarin er een last onder dwangsom wordt opgelegd, kort te houden. Ik weet dat er wet- en regelgeving is en dat er een bepaalde termijn moet worden gegund aan het bedrijf om te kunnen voldoen aan het gestelde. De provincie moet er wel kort op zitten. Dat is voor de PVV-fractie belangrijk. De provinciale bestuurders moeten op de punt van de stoel zitten en daadkrachtig handelen.

De heer **Pauwels** (CDA): Voorzitter. Het dossier Thermphos heeft de afgelopen maanden heel veel discussies, beraadslagingen, advisering en besluitvorming van ons allen gevraagd. Zowel de commissaris als Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten werden geconfronteerd met een behoorlijk vraagstuk, vooral op het gebied van milieuwetgeving, maar ook op het gebied van handhaving. In een aantal commissievergaderingen en ook in deze Staten is over het steeds dikker wordende dossier discussie gevoerd. Er zijn heel veel vragen gesteld de afgelopen maanden. Die vragen zijn grotendeels mondeling of schriftelijk beantwoord. Er is een commissie aan het werk gegaan en intussen is er een rapportage aan ons toevertrouwd. Het rapport-

Mans is een zeer lijvig rapport geworden, met heel veel informatie, een aantal aanbevelingen en kritische noten. Onze CDA-fractie constateert dat ook bij het bedrijf Thermphos de handhaving van de milieuvergunning geen eenvoudige opgave was en is. Toch hebben we de indruk en ook de toezegging dat er binnen het bedrijf alles op alles wordt gezet om de gevraagde resultaten te behalen. De opgave om de productie voort te kunnen zetten en tegelijkertijd aan de milieunormen te voldoen is voor eenieder van groot belang. Er is intussen een aantal acties ondernomen. Er zullen er nog meer volgen om tot een gewenst toekomstresultaat te komen. De CDA-fractie hoopt van harte dat de leiding en de productie-eenheden van het bedrijf erin slagen om voor de toekomst een goede, groene en milieuvriendelijke productiemethode te ontwikkelen. Dat kan een voorbeeldfunctie hebben voor Zeeland, en misschien voor Nederland en wereldwijd. Het is een geweldige uitdaging. Thermphos kan dan als een innoverend bedrijf een belangrijke werkgever en een opleidingsinstituut blijven in het Sloegebied. Dat zijn toekomstwensen. Laten we nu even teruggaan naar het heden. De CDA-fractie heeft, evenals een aantal andere fracties, de volksgezondheid, zowel van de omwonenden als van het eigen personeel, als eerste prioriteit genoemd. Deze moet gewaarborgd worden. Er loopt intussen een gezondheidsonderzoek en wij zijn zeer benieuwd naar de uitslag hiervan. Er loopt ook een geur- en luchtonderzoek. Er is stankoverlast. De vraag aan GS is of hieraan op korte termijn iets kan worden gedaan. De gedeputeerde heeft in de commissie aangegeven aan de slag te gaan met de aanbevelingen uit het rapport-Mans. Dat is een goede zaak. Kan de gedeputeerde aangeven of er al concrete resultaten zijn geboekt? Er is ook een communicatieplan opgesteld. Dat plan moet ervoor zorgen dat er duidelijk wordt gecommuniceerd, niet alleen met ons als Statenleden, maar zeker ook met de dorpsraad en de bewoners in de omgeving van het bedrijf. Kan het college dit bevestigen? Het verleden heeft leerpunten voor de toekomst. Toekomst is vooruit kijken. Dat wil de CDA-fractie ook doen bij dit dossier van Thermphos. Borging van kennis en ervaring die in de afgelopen maanden zijn opgedaan, geeft ons vertrouwen voor die toekomst.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. Ik kom handen tekort.

De **voorzitter**. Ja, bij u weet op dit moment de linker niet wat de rechter doet, denk ik.

De heer **Robesin** (PvZ). U ziet het, het lukt niet met links en het gaat waarschijnlijk nooit lukken. Er werd vanmorgen nog grappend gevraagd -- dat soort opmerkingen vind ik altijd wel leuk -- of dit komt door het maaien van distels. Ik wil graag van

de gelegenheid gebruikmaken om te vertellen dat het niet met distels maaien is gebeurd, maar dat ik wel ontzettend blij ben dat er op dit moment in de hele provincie zoveel distels worden gemaaid. Ik dank het college voor het daadkrachtige optreden. Dat is echt een compliment waard. Voor de rest heb ik geen verwondingen, dus begin ik graag met mijn verhaal. Vijf dagen voor de Statenverkiezingen in maart beloofden nagenoeg alle lijsttrekkers van de politieke partijen dat het rapport van de commissie-Mans over het toezicht en de handhaving bij fosforfabriek Thermphos niet onderin een bureaula zou verdwijnen. De conclusie van Mans dat het toezicht van de provincie had gefaald, werd serieus opgepakt. De enige lijsttrekker die op dat moment ook deel uitmaakte van het dagelijkse provinciebestuur, George van Heukelom, maakte de uitzondering en gaf te kennen het niet eens te zijn met de conclusies van de commissie-Mans. De gedeputeerde maakt nu deel uit van een nieuw bestuurscollege, dat er volgens mij wel iets anders tegen aankijkt dan het vorige. Als hij hoofdstuk 4 van het rapport, waarin ook een reeks aanbevelingen worden opgesomd, nog steeds niet onderschrijft, vraagt de Statenfractie Partij voor Zeeland zich wel af hoe hij dan van plan is om te gaan met zijn verantwoordelijkheid als portefeuillehouder Handhaving. Juist die vraag willen wij vandaag eerst en bovenal beantwoord hebben. De heer Van Heukelom is nu immers de spil in dit zwaarwegende dossier, dat de Zeeuwse gemoederen nog steeds, met name in de directe omgeving van het bedrijf, bezig blijft houden. Men verkeert weliswaar in het besef dat het bedrijf er alles aan lijkt, met de nadruk op lijkt, te doen om binnen de wettelijke normen te blijven met betrekking tot de uitstoot. Of dit inderdaad zo is en zal blijven, zal de tijd leren. Wanneer gedeputeerde Van Heukelom liever ziet dat de conclusies en aanbevelingen van het rapport-Mans onderin de eerder genoemde bureaula verdwijnen, ontstaat er naar mijn idee een probleem, waarover we het met elkaar moeten hebben, liefst nog deze ochtend. De Partij voor Zeeland gaat ervan uit dat dit college niet achter zijn ontkenkende voorgangers aanhobbelt en consequent vanuit één mond overtuigend te kennen geeft dat in de Thermphoskwesitie niet langer deeloplossingen voor deelproblemen worden geaccepteerd. Het is een taak van de overheid om te voorkomen dat er maatschappelijke onrust ontstaat en steeds blijft ontstaan door onduidelijkheid over mogelijke risico's voor de volksgezondheid en door miscommunicatie of gebrek aan communicatie, zoals ook al eerder is opgemerkt door vorige sprekers. Onze fractie gaat ervan uit en vertrouwt er ook op dat dit college er zorg voor draagt en zal blijven dragen dat er naast bestuurlijke en scherpe alertheid voldoende deskundigheid binnen het ambtelijk apparaat aanwezig is en blijft om de problemen bij Thermphos integraal te be-

naderen. Daarbij gaat het om de meest actuele kennis op de terreinen van volksgezondheid, toxicologie en medische milieukunde. Mans constateerde immers dat de uitstoot van zware metalen, dioxinen en geuroverlast te lang zijn gezien en benaderd als afzonderlijke onderwerpen. Voor een bestuurder is het dan erg lastig om goed inzicht te krijgen in de problematiek, deze duidelijk te analyseren en tijdig te communiceren met Provinciale Staten en niet in de laatste plaats met de werkenden in en de omwonenden van het Sloegebied. Die moeten in feite blind kunnen vertrouwen op hun overheid en snappen wat die overheid doet. Daar ligt een duidelijke uitdaging. Vorige sprekers hebben dat, nog sterker dan ik nu doe, benadrukt en opgemerkt dat communicatie zeer wezenlijk is in dit verhaal. Die constatering willen wij graag onderschrijven. Als lijsttrekker gaf ik destijds als eerste reactie op het rapport-Mans dat wij met zijn allen, GS en PS, de aanbevelingen van Mans zo letterlijk mogelijk moesten overnemen. Dat standpunt heeft onze fractie nog steeds. Zoals ik toen ook verklaarde, ben ik nog steeds erg blij dat er door Provinciale Staten, met de instelling van een stuurgroep onder voorzitterschap van collega Bierens van de VVD, voortvarend en resoluut is gewerkt. Ik ben blij dat we ook kritisch naar onszelf hebben gekeken en hebben laten kijken. Onze fractie hecht eraan het bedrijfsbelang van Thermphos te benadrukken en onderschat bepaald niet de betekenis van deze industriële onderneming voor de werkgelegenheid in Zeeland. Ik besluit daarom met de wens uit te spreken dat deze al te lang slepende kwestie, die het industriële klimaat van Zeeland bepaald geen goed doet -- de werkgevers zijn er ook zeer bezorgd over -- spoedig definitief tot een bevredigende afsluiting kan worden gebracht. Daar moet in de eerste plaats Thermphos zelf voor zorgen. Hopelijk zal Thermphos zich in onze provincie niet alleen op een verantwoorde wijze kunnen handhaven, maar kan het zelfs een voortrekkersrol vervullen met zijn buitengewoon interessante cradle to cradle-aanpak in samenhang met de Biobased Economy.

De heer **Van Dijen** (SP). Voorzitter. Vandaag behandelen we eindelijk het rapport van de commissie-Mans over Thermphos. Ik wil u even meenemen naar het begin van dit rapport. Op 15 februari publiceerde de commissie-Mans dit rapport, in opdracht van de Provinciale Staten. Bij de publicatie zorgde dit voor een negatieve reflex van het college. In scherpe bewoordingen legde het college een groot aantal van de aanbevelingen naast zich neer. Deze reactie zette kwaad bloed bij velen in deze zaal, onder wie mijzelf. Het zijn immers de Provinciale Staten die het rapport moeten bespreken en een oordeel moeten vellen. Inmiddels zijn we ruim vierenhalve maand verder. Het rapport-Thermphos is besproken tijdens twee

commissievergaderingen en heeft ook al twee keer op de agenda gestaan van de Statenvergadering. Was het rapport echt nog niet rijp voor besluitvorming? Was aanvullende informatie cruciaal? Is het de tactiek geweest van het college om zo de aandacht te laten verslappen? Het rapport-Mans is in die vierenhalve maand met geen letter gewijzigd. De essentie waarover wij vandaag het debat voeren, blijft dus dezelfde. Natuurlijk is er aanvullende informatie verstrekt, nuttige informatie over bijvoorbeeld de vergunningsverlening, het toezicht en de handhavingstrategie. Deze kijkt echter niet terug op het verleden, zoals het rapport-Mans dat doet. Zij stippelt de route uit die het college wil volgen om te leren van de fouten. Op zich is dat mooi. Thermphos heeft nu de nodige aandacht gekregen van de provincie en omwonenden krijgen eindelijk een luisterend oor. De dorpsraad van Nieuwdorp, een van de bezwaarmakers die de gang naar de Raad van State heeft gemaakt, toonde zich afgelopen woensdag op zijn website nog verheugd over de aanpak van geuroverlast. Hij opperde zelfs dat er met meer van dit soort initiatieven vanuit de provincie, mogelijk de reis naar Den Haag kan worden voorkomen. Tegelijkertijd is het natuurlijk ongelooflijk triest dat een landelijk documentaireprogramma en voorafgaand daaraan een serie van berichten van de lokale media, nodig zijn om in het hoofdpijn-dossier eindelijk eens grote stappen te kunnen zetten. Het lijkt wel of niemand in Zeeland grip heeft op de situatie, totdat de bevolking en de media er schande van spreken. Het is overigens volledig terecht dat zij dit doen, maar het zou eigenlijk niet nodig moeten zijn. Dat maakt de vraag van de SP-fractie, tijdens het door ons aangevraagde interpellatiedebat van 19 november, nog steeds actueel. Hoe weten de Provinciale Staten zeker dat dergelijke praktijken niet voorkomen bij andere bedrijven? Onze fractie heeft inmiddels vernomen dat het op bepaalde tijden aan de andere kant van de Schelde enorm kan stinken, met tranende ogen en keelpijn als gevolg. Deze vraag blijft wat ons betreft nog steeds openstaan. In de afgelopen maanden heeft het college vooral gekeken naar de toekomst. Hoe voorkomen we dat een dergelijke "ramp voor Zeeland", zoals diverse gedeputeerden en de commissaris de uitzending van ZEMBLA noemden, opnieuw gebeurt? In de ogen van de SP was echter niet de uitzending van ZEMBLA een ramp voor Zeeland, maar vooral het gebrek aan actief informeren van de Provinciale Staten en de bewoners van Zeeland, aan strikte vergunningshandhaving en kordaat optreden. Dat was de echte ramp voor Zeeland. Er zijn nog steeds terreinen te winnen. Sinds 1 januari tel ik in totaal zes overtredingen van de kersverse vergunning. Dat komt overeen met één overtreding per maand. De heer Harpe vroeg het net al: hoe gaan we nu verder? Daarmee kom ik ook terug op de

conclusies en de aanbevelingen van het oorspronkelijke rapport. Vooral op het gebied van handhaving verdienen enkele punten de aandacht. Op pagina 19 van het rapport schetst de commissie-Mans de handhavingsverplichting. Letterlijk zegt zij: "De bevoegdheid tot handhaving is een discretionaire bevoegdheid". Ik ben niet zo van het jargon en de dure woorden, maar gelukkig verklaart de commissie zelf wat zij bedoelt. Bij de toepassing van handhaving heeft de provincie beleidsvrijheid. Zij maakt dus zelf de afweging om op te treden. Verder heeft de commissie het over een beginselplicht. De provincie moet dus handhaven, tenzij er een groter belang is. Aangezien de provincie meerdere handhavingsverzoeken heeft afgewezen, vond zij dus dat er een groter belang was om Thermphos ongehinderd te laten. Het meest treffend en voor iedereen misschien nog duidelijk voor de geest te halen, is ongetwijfeld het voorbeeld van de heer Otte. Hij verzocht de provincie handhavend op te treden, maar kreeg als antwoord dat de provincie niet zou optreden, omdat de uitstoot licht of incidenteel zou zijn en optreden onevenredig zou zijn ten opzichte van de belangen van Thermphos als werkgever en ten opzichte van zijn financiële positie. We spreken hier over 2009 en 2010, toen Thermphos al geruime tijd aangaf dat het dioxine uitstootte en de cadmium door het plafond ging. De provincie was van deze waarden op de hoogte. Toch prefereerde zij het belang van de grote werkgever boven dat van een bezorgde inwoner. Daarnaast is de provincie ruimhartig geweest met het aanpassen van de vergunningen. In de periode van 2004 tot 2008 heeft zij meerdere tijdelijke vergunningen afgegeven voor een verhoogde uitstoot van zware metalen. De argumentatie dat de uitstoot op korte termijn weer aan de norm zou voldoen, was gebaseerd op het CaRe-project dat oorspronkelijk in 2007 afgerond moest zijn. Vier jaar lang mocht Thermphos 1000 kilogram cadmium uitstoten. Op het vlak van dioxine-emissie gaf de provincie meerdere malen aan dat "de uitstoot van dioxinen niet waarschijnlijk was" en daarom niet opgenomen werd in de tijdelijke vergunningen en herzieningen. Metingen naar dioxine werden in deze periode niet uitgevoerd, ondanks het rapport van VROM dat deze metingen sinds 2001 verplichtte. Pas in oktober 2008 ging Thermphos zelf de uitstoot van dioxine meten, naar aanleiding van het hoger beroep bij de Raad van State. De provincie zette nota bene in eerste instantie vraagtekens bij de uitkomst en verzocht om een tweede meting. Hoe gek wil je het hebben? De SP heeft niet alleen maar kritiek op het handhavingsbeleid van de provincie in het dossier Thermphos. Er zijn ook veel zaken goed opgepakt. Dwangsommen zijn opgelegd, informatie-avonden zijn georganiseerd, formele waarschuwingen zijn uitgedeeld. In 2006 oordeelde de Inspectie VROM nog dat de provincie beschikt over betrokken en

deskundige medewerkers die in een overzichtelijke organisatie de beleidsdoelen voldoende waarborgen. Toch vinden wij dat de conclusies van de onderzoekscommissie volledig erkend en overgenomen moeten worden. Wij trekken ons conclusie vier dan ook persoonlijk aan. Wij verwachten dat het college dat doet met de overige conclusies. Ik begon dit betoog met de reactie van het college op dit rapport. Daarin stelde het college dat zij wel degelijk voldoende grip had op de situatie, besef had van de milieuproblematiek en doortastend handhaafde. Heeft het college inmiddels zijn standpunt gewijzigd of blijft het achter deze woorden staan?

De heer **De Reu** (GS). Voorzitter. Collega Van Heukelom en ik zullen dit gezamenlijk afhandelen. De vergunningen en het toezicht en de communicatie daarover zitten bij mij en de handhaving zit bij collega Van Heukelom. We hebben, zoals enkele Statenleden ook hebben genoemd, al een aantal keren over het rapport van de commissie-Mans gesproken. Terugblikkend kunnen we daarover zeggen dat de Staten van oordeel zijn dat de reactie van het college op het rapport niet erg gelukkig was, zo niet onverstandig, en dat er toekomstgericht met het rapport moet worden omgegaan, zowel met de conclusies als met de aanbevelingen. Er is zo her en der gezegd dat men ook heeft geconstateerd dat dit gebeurt. Een aantal van u heeft er echter zojuist nog een aantal stevige opmerkingen over gemaakt. Het kan altijd beter.

Er zijn ook specifieke dingen gevraagd over de huidige stand van zaken. Laat ik daar eens op ingaan. In het overleg met de directie van Thermphos enkele weken geleden constateerde de directie dat zij strenger wordt aangepakt en behandeld dan collega's verderop in het land. Er werd gevraagd of ze daar nu niet eens van af kan. Wij hebben gezegd: nee, we blijven u onder verscherpt toezicht houden. Dat betekent dat wij uit het rapport-Mans hebben geconcludeerd dat we soms in heel specifieke gevallen, in dit geval Thermphos, een verscherpt toezicht noodzakelijk vinden. We zullen dit in de toekomst ook doen, als het nodig is, bij andere bedrijven. Dit is wat er is besloten en wat we uitvoeren. Enkelen van u hebben gezegd dat ze vinden dat er hiermee adequaat wordt gehandeld. Uiteraard hebben we dit geleerd van het rapport-Mans en alle commotie die daarmee gepaard is gegaan.

Er zitten een paar dingen aan vast. Aan de ene kant gaat het bijvoorbeeld om technisch-juridische zaken, met betrekking tot de normen en wat er in de vergunning komt. Aan de andere kant gaat het ook om communiceren met de bevolking en het vertrouwen of het ontbreken van vertrouwen in de overheid door een gebrek aan communicatie. Dat kunnen we niet wegpoetsen. Ik ben van mening

dat we dit nu op een adequate manier aanpakken. Als wij in december de resultaten van het gezondheidsonderzoek en het blootstellingsonderzoek met betrekking tot Thermphos krijgen, zeg ik toe dat wij een algehele conclusie zullen trekken, terugblikkend op de hele periode, over wat we in deze kwestie hebben gedaan. We zullen een beknopte en goede evaluatie maken en we zullen beknopt en in begrijpelijke taal communiceren met de Staten en de bevolking. Dat kan misschien wel op de manier zoals de heer Aafls heeft gezegd, namelijk door middelen te gebruiken zoals een website, brieven, een hand-out of een flyer, om duidelijk te maken waar we nu mee bezig zijn, wat dit betekent en waar dit toe leidt. Ik moet er wel op voorhand bij zeggen dat we het communiceren met bijvoorbeeld zo'n bedrijf niet met flyers kunnen doen. Ik heb daarover in een tweet al eens wat naar buiten gegooid en er ook wat reacties op gekregen. Het is natuurlijk een juridische en technisch-inhoudelijke kwestie. Dat kun je niet in eenvoudige taal verwoorden. Het gaat over emissies en normen en ga zo maar door. We zullen dus in de juridische sfeer op een technisch-juridische manier moeten blijven communiceren. Dat kan niet anders. Daarnaast kunnen we ook dingen vereenvoudigen en duidelijk maken. Ik zeg toe dat we dit, met onze afdeling communicatie, in de evaluatie breed en voor alle bedrijven waarvoor dit geldt, zullen doen. We zullen de Staten hierover berichten.

De heer **Hageman** (PvdA). Ik heb een vraag gesteld over communicatie en of er een communicatieplan kan komen. Nu hoor ik de gedeputeerde zeggen dat hij eerst de uitslag van het volksgezondheidsonderzoek afwacht en dat GS daarna komt met een communicatieplan.

De heer **De Reu** (GS). Nee, dat zei ik niet.

De heer **Hageman** (PvdA). Dan hoop ik dat ik dat niet goed heb gehoord.

De heer **De Reu** (GS). We hebben nu natuurlijk een communicatieplan, dat we uitvoeren. Dat communicatieplan is heel specifiek opgezet met betrekking tot Thermphos. Daarom vindt u op de website ook het dossier-Thermphos. Dat moeten we natuurlijk verbreden naar een algehele aanpak van de vergunnings-, toezichts- en handhavingsstrategie. Op de website staat nu een stuk over Thermphos. Mijn voorstel is om hiervan, nadat we Thermphos hebben afgehandeld, een algemene kwestie te maken en om een algemeen informatiepunt op de website te zetten. Dat kan ongeveer het karakter krijgen van een flyer, waarin alle bedrijven in heel Zeeland worden genoemd. Dat betekent dat we dan een meer omvattend communicatieplan kunnen vaststellen, dat is

gebaseerd op het huidige communicatieplan met betrekking tot Thermphos.

De heer **Hageman** (PvdA). Wat bedoelt u met het huidige communicatieplan? Is dat het communiceren via de website?

De heer **De Reu** (GS). Nee, we doen natuurlijk veel meer.

De heer **Hageman** (PvdA). Dat hoop ik.

De heer **De Reu** (GS). De bevolking ontvangt brieven. We hebben informatieavonden en doen van alles en nog wat. In dat plan zit veel meer dan alleen de website.

De heer **Hageman** (PvdA). Nu hoor ik u veel praten over de voorlichtingskant. In hoeverre wordt er echt nagedacht over communicatie? Dat is een wederzijds proces. Burgers moeten er ook bij betrokken worden en serieus worden genomen.

De heer **De Reu** (GS). We hebben de afgelopen weken de regiegroep Thermphos gehad, naar aanleiding van het op dit moment lopende gezondheids- en blootstellingsonderzoek. De GGD heeft als uitvoerder van het gezondheidsonderzoek zijn eigen website. De GGD heeft bij de opzet van het onderzoek de bevolking uitdrukkelijk gevraagd te reageren. Die reacties komen ook binnen. Er komen vragen om verduidelijking. Ons beeld -- maar wie zal zeggen dat we het allemaal 100% in de gaten hebben -- is dat mensen nu heel goed weten hoe ze ons moeten bereiken en hoe ze de GGD moeten bereiken. Dat blijkt ook uit de hits en de vragen die er binnenkomen. Op informatieavonden zijn mensen ook niet alleen maar geïnformeerd, maar er is ook naar mensen geluisterd. Dat weet u. Er wordt op dit moment dus zeker van twee kanten gecommuniceerd. Dat blijven we ook doen.

Uiteraard is het goed om ons kritisch te blijven volgen in die hele strategische aanpak. Ik neem aan dat niet alleen de PvdA, maar de hele Staten dit zullen blijven doen. Dat is ook de opdracht. Daarbij hanteren we de VTH-strategie. De heer Hageman zegt dat hij deze te weinig SMART vindt. Ik heb de strategie nog eens nagelezen en deze voldoet inderdaad niet aan de criteria van de boekjes op het gebied van SMART-formulering. Er staat wel heel concreet in wat we doen en wat er in voorkomende gevallen aan uitvoerende acties gebeurt. Als je echter kijkt naar de vervolgcursus "SMART formuleren van teksten", valt er inderdaad van alles over te zeggen. Het is de vraag of we dat moeten doen, maar dat is weer een andere kwestie.

De heer **Hageman** (PvdA). In de VTH-strategie worden de spelregels bepaald. Die moeten voor iedereen duidelijk zijn. Hoe helderder de regels, hoe duidelijker het spel kan worden gespeeld. Ik noemde al een voorbeeld: stel dat een bedrijf zich niet houdt aan de regels, hoelang kan zo'n bedrijf, in dit geval Thermphos, dan doorgaan? Wanneer kan er worden overgegaan tot sluiting? Dat haalde ik er bijvoorbeeld niet uit. Kunt u daarover iets zeggen?

De heer **De Reu** (GS). Dat kunt u niet uit het document halen, omdat dit ergens anders staat. Dan komen we dus op de hele juridische afhandeling. Collega Van Heukelom zal dit met betrekking tot handhaving ook wel duidelijk maken. De heer Harpe heeft er al op gewezen dat wetgeving niet altijd voldoet aan de eisen van de actuele situatie. Dat is natuurlijk omschreven. Dat kunnen wij niet zelf bedenken. In allerlei juridische procedures is omschreven wat de eerste stap is vanuit het provinciebestuur, wat vervolgens de reactie van het bedrijf kan zijn, hoe daar weer bezwaar tegen kan worden gemaakt en hoe er zienswijzen kunnen worden ingediend. Dat is allemaal vastgelegd. Hoelang kan het dan duren? Je kunt een paar scenario's bedenken. Stel dat er dit of dat gebeurt, dan doen wij zus en doet het bedrijf zo. Hoelang doet vervolgens de rechter erover? Dat kunnen we wel optellen in tijden, maar dat kunnen we op dit moment niet zomaar zeggen. Er staat in ieder geval niet bij: bedrijf, u hebt zoveel weken of zoveel maanden voordat u moet sluiten. Dat staat nergens.

De heer **Hageman** (PvdA). Wanneer is het dan genoeg voor het college? U verwijst nu naar allerlei juridische procedures. Die kunnen natuurlijk lang duren, maar wanneer zegt u: nu is het genoeg? Nu ga ik die procedure in.

De heer **De Reu** (GS). We gaan de procedures in als het bijvoorbeeld gaat om overtredingen. Enkelen van u hebben er al op gewezen dat we dit streng in de gaten houden. We laten het ook direct weten als we bijvoorbeeld de voorschriften voor de vergunning aanpassen en strenger maken. We hebben dat recent gedaan met betrekking tot de geuroverlast. In de handhavingsstrategie hebben we stappen genomen, zoals we dat ook recentelijk hebben gedaan. Een enkeling van u heeft dat ook keurig gedocumenteerd in de afgelopen periode. Daarin is er sprake van deadlines. De heer Haaze heeft gezegd dat we er zo kort mogelijk bovenop moeten zitten. Dat zullen we ook doen, maar er zit enige rek in. Ik kan niet zeggen hoelang het duurt en wanneer het genoeg is voor het college. We zullen dat doen op het moment dat we die zaken constateren. Dan nemen we een besluit en zullen we zeggen: nu is het genoeg. Als u nu vraagt: stel

dat er over drie maanden iets gebeurt, wat zal u dan zeggen? Dat laten we op dat moment concreet afhangen van de situatie. Het zou typisch zijn als ik nu zou zeggen dat het tweeënhalve maand duurt. Dat lukt natuurlijk niet.

Dan kom ik nu bij de heer Van Burg. Hij zegt dat hij sinds december allerlei verbeteringen ziet, maar dat de communicatie toch beter moet worden aangepakt. Hij vraagt hoe we dit precies zullen doen. Aan het einde van dit traject, om en nabij december, zullen we bekijken hoe we dit in het vervolg nog kunnen verbeteren. De vraag is dan of we dit in de kwestie-Thermphos zo hebben aangepakt dat we deze strategie als algemene aanpak voor alle bedrijven kunnen hanteren. Ik denk het wel, maar ik loop er nog even niet op vooruit.

Een enkeling van u heeft ook gewezen op de oorzaak van recente emissies. Dat zit hem in het gebruik van andere grondstoffen door Thermphos. Dat komt onder andere door de situatie in Noord-Afrika. In eerdere momenten heeft de heer Robesin er ook al op gewezen. Thermphos onderneemt nu stappen om op een andere manier aan grondstoffen te komen om fosfor te produceren en wil dat op de biobased manier doen. Wij juichen dat toe en wij hopen dat dit lukt. Dat betekent echter niet dat wij in de tussentijd voorzichtiger met Thermphos omgaan, maar wie zouden wij zijn om te zeggen dat Thermphos het niet moet doen. Wij denken dat het een verstandige investering is.

Dan kom ik op het punt van vergunningsverlening: hoe streng pak je een bedrijf aan? De Staten zullen ons met betrekking tot dit onderwerp in de komende periode nog wel terugzien. Er is namelijk een vrij strenge Europese aanpak met betrekking tot de eisen die we aan een bedrijf mogen stellen. Dat gaat om het begrip: de best beschikbare techniek. Laat ik dat, mijnheer Aalfs, nu maar eens op de hand-outmanier zeggen. Als blijkt dat er ergens een techniek is uitgevonden, waardoor bijvoorbeeld de emissie kan worden verminderd, zeggen wij in de vergunning tegen het bedrijf dat het die best beschikbare techniek zal moeten toepassen. Dan kan voor het bedrijf betekenen dat het een investering moet doen van misschien 200 mln. of 300 mln. Dan zeggen wij: nou en? Dit is wat wij van het bedrijf eisen. Dan kan het bedrijf zeggen dat het weggaat of dat het mensen moet ontslaan of dat het failliet gaat. Dan zeggen wij niet: nou en? Wij zullen echter ook niet zeggen: o, als dat zo is, stellen we die eisen maar niet. Die eisen blijven wij stellen. Wij zullen in die zin dus nog komen te spreken met de bedrijven in het Zeeuwse, waaraan wij die eis zullen stellen. We zullen dit op een fatsoenlijke manier doen, niet met een briefje, maar persoonlijk. Dat is op dit moment gaande.

Dan kom ik bij de heer Haaze en zijn opmerking over ja en nee in de commissie-

vergadering. Ik ken dat spelletje niet zo goed. Op het moment dat ik een dergelijke vraag krijg, ga ik alle conclusies en aanbevelingen heel gedetailleerd lezen. Dan vraag ik me af of hij ja of nee wil horen op de zwarte titels of op de stukjes eronder. Dan moet ik een heleboel keer ja of nee zeggen en dan is de spreektijd om. Daarom heeft de heer Haaze de antwoorden gekregen zoals hij die heeft gekregen. Ik denk dat hij daarmee wel zijn conclusies kan trekken. We doen niet meer mee aan termen als "het oude college" of "het nieuwe college". Het college is het college. Ik hoop dat we duidelijk hebben gemaakt -- een aantal van u heeft dat ook bevestigd -- dat we met hetgeen we nu doen, voldoende lessen hebben getrokken uit het rapport-Mans. In die zin ben ik het wel eens met het motto van de Partij van de Arbeid, "met Zeeland meer Mans", maar dan zonder die hoofdletter van Mans.

De heer **Haaze** (PVV). Mijnheer De Reu, het rapport kent vier conclusies. Een hele lijst met ja of nee is dus niet nodig, vier keer ja of nee is ook goed. Ik zie het punt niet.

De heer **De Reu** (GS). In het rapport staan vier hoofdconclusies, maar de drie of vier alinea's die er steeds onder staan, zijn zeer genuanceerd met betrekking tot de aanbevelingen en de conclusies die we als college wel of niet onderschrijven. De heer Colijn refereerde bijvoorbeeld aan een conclusie met betrekking tot de Westerschelde. Ging dit rapport dan over de Westerschelde? Daar gaan we dus geen ja of nee op zeggen. U moet het doen met de antwoorden die ik heb gegeven. Ik moet dat spelletje nog leren blijkbaar.

De heer **Colijn** (CU). Ik geloof niet dat ik het over de Westerschelde heb gehad. Dat moet een ander zijn geweest, maar dat geeft niet.

Met betrekking tot het communicatieplan hebben we het gehad over de communicatie richting burgers. Ik heb ook gevraagd of de driemaandelijke update over de BRZO-bedrijven voldoende is om de Staten voldoende in staat te stellen om te controleren of het goed gaat. Kunt u daarover nog eens nadenken? Zijn er nog aanvullende maatregelen nodig?

De heer **De Reu** (GS). Dit onderwerp valt onder mijn collega Van Heukelom. Hij komt hier zo mee.

De heer **Van Heukelom** (GS). Voorzitter. Er is sprake van een woud van regelgeving. Ik heb wat colleges gevolgd over milieurecht. Dan staat er een hoogleraar, die al 30 jaar in het vak zit, te beweren dat het voor de overheid bijna niet te doen is op het gebied van deze handhaving en wetgeving. Het is zo ingewikkeld en we zitten zo vast aan bepaalde wetgeving. Dat is zo. Bij de vorming van de RUD's

zien we dezelfde problematiek terugkomen. Ook daarbij is er allerlei wetgeving belangrijk. Ik vind het een heel moeilijke portefeuille. Dan zeg ik wel eens wat en dan hoor ik weer dat dat helemaal niet kan, omdat het zo in de wet staat. We kunnen bijvoorbeeld een grote broek aantrekken en zeggen dat we zullen sluiten, maar dat betekent ook dat we meteen met een grote claim kunnen zitten, als we dat niet zo goed doen. Zomaar iets roepen is dus ook niet goed. Ik heb geleerd dat we stap voor stap heel goed moeten nadenken over wat we doen. We hebben nu bijvoorbeeld ook weer tegenweer op lasten onder dwangsom, waarbij het bedrijf ons juridisch aanvecht. Hierdoor wordt de termijn ook weer verlengd. Eerst is er een zienswijze en dan gaat men in beroep enzovoorts. Dergelijke zaken willen we liever niet en zijn ook slecht uit te leggen. Mensen zeggen dan: je kunt die toko toch sluiten? Dat is natuurlijk niet waar. Zo zit het in Nederland niet in elkaar. Ik heb geleerd -- ik heb nog maar weinig geleerd, maar dit heb ik wel gezien -- dat het heel moeilijk is om op de juiste manier te reageren.

Een van de aanbevelingen was om de afstand meer in acht te nemen. Dat hebben we ook gedaan, maar het is wel moeilijk. GroenLinks vraagt hoe we met het bedrijf omgaan. We zoeken afstand en dat moet ook. Dat betekent bijvoorbeeld dat die last onder dwangsom er komt. Vervolgens vragen de Staten of we zo met elkaar omgaan. Daar zit dus ook spanning in. We zoeken afstand om op de juiste manier de last onder dwangsom te kunnen opleggen, maar dan wordt er weer gevraagd waarom we op die manier met het bedrijf omgaan. We hebben met elkaar gesproken over de vraag of we elkaar in de toekomst nu constant moeten vinden bij de rechter. We zijn zoekende daarin, want we willen wel blijven handhaven. We willen wel zorgen dat de veiligheid goed is geregeld. Fosfor is een stof die niet overal wordt gemaakt en die belangrijk is, ook voor ons eten. Daarvoor hebben we ook fosfor nodig. Het gaat ook om werkgelegenheid. Dat hoeven we niet te ontkennen. Deze zaken spelen allemaal mee bij de vraag hoe we met elkaar omgaan.

Wij hebben duidelijk laten zien dat wij de wetgeving willen handhaven en dat wij kort op de kar zitten. De heer Haaze had het over "op het puntje van de stoel zitten". Dat proberen we ook. Aan de andere kant moeten we ook de wetgeving in de gaten houden. We moeten niet uiteindelijk zelf schade lijden. We moeten ook proberen in gesprek te blijven met dit bedrijf en andere bedrijven. Het cradle to cradle-principe is natuurlijk schitterend, maar dat vergt dadelijk ook weer een andere vergunning voor stoffen. Zijn we daarop berekend? Kunnen we dat? We moeten dus wel goed in gesprek blijven.

De PvdA-fractie vroeg naar de ammoniakuitstoot. We zijn ermee bezig, met de last onder dwangsom. Het bedrijf meldt het soms ook

zelf. Het is ook hartstikke moeilijk met de ertsmix. Als het bedrijf niet aan de grondstof kan komen, moet het kijken naar wat er wel kan. Dan wil het experimenteren en moeten wij handhaven. Het is voor het bedrijf ook wel moeilijk. Het bedrijf moet experimenten kunnen doen met de vergroening. Waar ligt de grens tussen handhaven en de verbetering van het bedrijf, dat ten goede komt aan ons allemaal? Dat is een spanningsveld. We houden echter de ammoniakuitstoot gewoon in de gaten.

De SGP-fractie heeft een vraag gesteld over de audit. Daar hebben we al iets over gezegd. We gaan nu zelfs zwembaden een dwangsom geven, bij zwembaden met zwemwater dieper dan 1,4 meter, publiek en semipubliek. Dat doen we ook uit veiligheid voor de burgers. Er zijn enkele ongevallen geweest. We hebben de controle overigens aangekondigd en gezegd waarop we controleren. Dat willen we ook omdat de veiligheid van de burgers ermee is gemoeid. Zover willen we gaan. Hoe het boekwerk met betrekking tot communicatie eruit moet zien, heeft mijn collega al verteld.

De PVV-fractie heeft een vraag gesteld over de begunstigingstermijn. Zij weet als geen ander dat daarin zowel een oplossing als een probleem zit. Als we een dwangsom opleggen, met een termijn en een bedrag, moeten we wel zo sympathiek zijn om te zeggen dat ze het kunnen verbeteren. Bij de zwembaden was de termijn een week. Dat kan namelijk, omdat het over twee dingen gaat. Als het echter gaat over ertsmixen en dergelijke, moeten we kijken wat wel of niet kan. Die termijnen staan overigens vaak vast. We zitten in ieder geval op het puntje van onze stoel.

De CDA-fractie heeft een vraag gesteld over stankoverlast. Dat heeft te maken met die last onder dwangsom waarmee we bezig zijn. De Partij voor Zeeland stelt een heel kritische vraag die heel terecht is. Wie ben ik eigenlijk? Zijn er twee Van Heukelommen? Er zijn er wel twaalf, denk ik. Het gaat natuurlijk om dit hoofdstuk en die vraag is heel terecht. Ik zal uitleggen waarom ik er toen zo in zat. Ik was zelf heel bang en ben nog steeds bang dat er een landelijke dienst komt voor de BRZO-bedrijven en dat het hier dus wordt weggehaald. Zo hebben we geen relatie meer met die bedrijven en wordt het een landelijke dienst. Ik was bang dat dit rapport zou worden gebruikt om die landelijke dienst te krijgen. Ik heb me waarschijnlijk ook formeel-juridisch opgesteld. Dat zegt DCMR ook. Formeel-juridisch hebben wij niet anders gehandeld dan het vorige college. De heer Van Burg heeft dit ook gezegd. We zijn hard bezig de communicatie met de bevolking te verbeteren. Daarom nemen we alle aanbevelingen over, behalve aanbeveling 8, omdat we de toxicologie hebben uitbesteed aan het RIVM, een topinstituut. Dat is het enige, maar de rest nemen we allemaal over. Ik snap echter wel

dat ik hier wat heb uit te leggen. Ik stel voor mij heel kritisch te volgen en ik snap de vraag wel wie ik nu eigenlijk ben.

De heer Van Dijen heeft een schitterend verhaal gehouden en heeft nog eens teruggehaald waar het allemaal misging of waar het beter moest. Hij stelde dat er een beleidsvrijheid bestaat met betrekking tot handhaving. Dat is zo. Ik zal één voorbeeld geven. Als we kijken naar wat Corus -- het heet nu Tata -- uitstoot aan dioxine en de handhaving van de provincie daarop, blijkt dat wij tien tot twintig keer strenger zijn. Kijk maar naar de uitslagen. Daar mag het dus wel, maar wij willen het niet. Het bedrijf mailt natuurlijk wel naar mij en zegt: kijk eens naar Noord-Holland, kijk eens naar de uitstoot van Tata en kijk eens naar de handhaving en wat de provincie toestaat. De wetgeving zou eenheid moeten hebben.

Dat is de ene kant, aan de andere kant is er de experimenteerimte. Het bedrijf moet natuurlijk bij het vergroeningsproces wel de mogelijkheid hebben om te experimenteren. Iedereen wil dit en het zou uniek zijn in de wereld als het lukt. Wij moeten in de vergunningen en de handhaving wel weten wat er gebeurt. Dat is een opgave voor de toekomst. Als het bedrijf gaat vergroenen, moet het een diepte-investering doen van meer dan 25 mln. Dan wil het bedrijf wel weten -- dat zou ik als aandeelhouder ook willen weten -- dat het geld oplevert. Dan wil het bedrijf ook weten of wij dit steunen en hoe wij zullen handhaven. Het is dus de vraag hoe we dit zullen tackelen. Dat is een behoorlijk probleem of een uitdaging. Ik hoop dat de Staten hierover ook zullen blijven meedenken. Wij moeten zorgen dat de Staten voldoende informatie heeft.

De heer **Colijn** (CU). Ik heb nog steeds geen antwoord gekregen op mijn vraag hoe u de Staten periodiek beter in stelling kunt brengen dan in het verleden is gebeurd. Is de huidige gang van zaken met betrekking tot de informatie voldoende?

De heer **Van Heukelom** (GS): Als u nu eens zegt waar u behoefte aan hebt? We hebben de website, we hebben driemaandelijks overleg en we melden elk incident. Dat staat op de website en kunt u allemaal nalezen. We behandelen het in de Staten. Ik denk dat de VTH-strategie het belangrijkste is. Laten we die dan om de zoveel tijd in de Staten of in een commissievergadering op tafel krijgen. Dan kan het zo gevolgd worden.

De heer **Colijn** (CU). Dat lijkt me op zich een goed plan. Als u de driemaandelijks rapportage over de VTH-strategie wat uitbreidt en we dat periodiek op de agenda kunnen zetten, lijkt me dat een goede manier om te communiceren.

De heer **Van Heukelom** (GS). Dat is het belangrijkste. Met de RUD's zien we elkaar ook weer. Dat heeft onder andere ook te maken met dit onderdeel.

De heer **Robesin** (PvZ). Uw uitleg over hoe u dacht voor de verkiezingen en na de verkiezingen is mij niet helemaal duidelijk. U zegt dat ik wil weten of u nog dezelfde bent als toen. Dat wil ik inderdaad wel weten. U bent bezorgd, dat blijkt nu. U zit er stevig in op dit moment. Hoe kwam u er toen bij om die conclusies niet te onderschrijven? U had ook de essenties van die conclusies kunnen onderschrijven of althans begrip kunnen tonen voor de constatering. Dat hebt u echter niet gedaan. Bent u gaan biechten in de tussentijd?

De heer **Van Heukelom** (GS). De commissaris probeert me daar regelmatig toe te verleiden, maar ik doe het niet. Laat ik het samenvatten zoals ik het heb gevoeld. Voor mij is het een kwestie geweest van nader leren wat de echte problemen waren. Zodoende ben ik tot die houding gekomen. Toen had ik die portefeuille niet. Dat wil niet zeggen dat ik eronderuit wil komen, maar ik leer veel en ik luister veel en ik zie dat het anders in elkaar zit. We waren misschien iets te vroeg. We moesten er eerst over nadenken. Dat is wat ik heb gedaan.

De heer **Robesin** (PvZ). Ik vraag dit met opzet, omdat u eigenlijk ook zo hebt gereageerd in het ziekenhuiszorgdossier. Tijdens de verkiezingen was het in één keer voor u afgelopen: nu moet het klaar zijn, ze hebben er een zootje van gemaakt en nu wil ik het anders hebben. U had dus wel wat doodzonden op uw lijstje. Daarom vroeg ik of u te biecht bent geweest.

De heer **Van Heukelom** (GS). Ik snap uw opmerking wel over het ziekenhuisdossier, maar ik was toen lijsttrekker. Dat wil ik even aanbrenge. Het was een moeilijke periode. Ik was toen het enige GS-lid dat lijsttrekker was.

De heer **Bierens** (VVD). Dan zijn er dus toch twee Van Heukeloms?

De heer **Van Heukelom** (GS). Ik ben thuis ook geen politicus. Ik hoop dat u dat toch begrijpt?

De heer **Robesin** (PvZ). Ik heb tijdens de verkiezingen gezegd dat er niet mag worden ontpolderd en dat houd ik nog steeds vol. Ik snap het dus niet, lijsttrekker of geen lijsttrekker.

De heer **Van Heukelom** (GS). Misschien kunnen we het dadelijk even over de ziekenhuizen hebben, als we komen bij uw motie hierover. Dan kan ik uitleggen wat ik toen heb bedoeld.

De heer **Hageman** (PvdA). Ik heb nog een vraag over de ammoniakactie. Ik heb gehoord dat u een last onder dwangsom heb opgelegd, maar ik had begrepen dat dit vooral over de dioxinen ging. Ik heb ook nog een vraag over het teveel aan lozingen van zware metalen en fosfor in het oppervlaktewater. Daar heb ik u niet over horen spreken.

De heer **Van Heukelom** (GS). Ik wil het best doen, maar dat zijn haast vragen voor de commissie. Ik wil er wel op ingaan. De vermenging van ureum in de mix heeft twee dingen veroorzaakt. Men dacht dat het dioxinegehalte naar beneden zou gaan, maar deze ging omhoog en de uitstoot van stank werd groter. Toen ik dit aan een bekend natuurkundige voorlegde, die toevallig ook in het bestuur van de Roosevelt Academy zit, legde hij uit dat de uitstoot van stank door deze vermenging bekend was, maar dat het dioxinegehalte omhoog zou gaan, had niemand verwacht. De bedoeling was dat het naar beneden zou gaan.

We hebben een last onder dwangsom opgelegd, omdat er in het water dat naar de Evides zuivering gaat, te veel zware metalen zaten, een stuk of zeven. Evides is gehouden om water te zuiveren, maar heeft ook haar voorwaarden. Ze kan het niet zuiveren, omdat er te veel van die zware metalen in zitten. Daarom heb ik gezegd: dat kan niet. Het moet gezuiverd worden, daarom komt er een last onder dwangsom vanuit het bedrijf naar de zuivering van Evides. We hebben precies aangegeven welke stoffen erin zitten en in welke hoeveelheid en we hebben een begunstigingstermijn ingesteld.

De heer **Hageman** (PvdA). In april zijn die lasten onder dwangsom uitgevaardigd. Er zit geloof ik een termijn op van twee maanden. Ik heb begrepen dat het volgende week afloopt. Hoe staat het er nu mee? Is het bedrijf hiertegen in bezwaar gegaan?

De heer **Van Heukelom** (GS). Er komt een zienswijze. We leggen een last onder dwangsom op. Dan heeft het bedrijf de plicht om zijn zienswijze binnen een bepaalde termijn aan ons te overhandigen. Daarin staat hoe het bedrijf erover denkt. Het bedrijf kan het helemaal afwijzen en zeggen dat het helemaal niet waar is en dat bijvoorbeeld de metingen niet kloppen. Het bedrijf kan het ook aanvaarden en het binnen de termijn regelen. Het bedrijf kan ons ook juridisch aanklagen.

De heer **Hageman** (PvdA). Begrijp ik het goed dat Thermphos nog geen zienswijze heeft ingediend?

De heer **Van Heukelom** (GS). Er wordt ja geknikt. De ambtenaar weet het exact, ik weet het niet precies.

De heer **Hageman** (PvdA). Het was een ontkennend gestelde vraag, dus ze hebben het niet ingediend?

De heer **Van Heukelom** (GS). Ik weet het niet. Als u dit dadelijk vraagt, kan ik er zo antwoord op geven.

De heer **Harpe** (GL). Ik heb mijn best gedaan om goed te luisteren, maar volgens mij heb ik op twee vragen geen antwoord gekregen, namelijk de vraag of u bereid bent bij de staatssecretaris en het kabinet te bepleiten dat de regelgeving wordt aangepast, niet alleen voor dit bedrijf, maar in het algemeen. We kunnen zo niet langer verdergaan. De tweede vraag is of er wellicht als pilot aangehaakt kan worden bij de Biobased Economy. Dat lijkt mij een goede mogelijkheid.

Een ander punt is dat ik het idee heb dat het college er een beetje omheen praat. U hebt nu zes dwangsbeschikkingen opgelegd en dat kan niet zo doorgaan. Dat staat los van procedures, want dat instrument is niet het enige instrument dat u kunt hanteren. Als er een giftige afvalwaterlozing komt, kunt u dat deel van het bedrijf sluiten. Dat is ook een mogelijkheid. U kunt ook een bestuurlijke boete opleggen.

Gedeputeerde De Reu zegt dat het bedrijf klaagt dat het strenger wordt aangepakt dan anderen. Ik krijg de indruk dat het bedrijf eigenlijk niet meer wil. Het bedrijf heeft echter wat goed te maken, niet alleen richting de provincie, maar ook richting de omgeving. Dat moet hard worden aangepakt. We moeten het bedrijf duidelijk maken dat het niet kan. Ik heb bij de gedeputeerde de bevoegdheid gemist om het bedrijf, liever nog strenger, aan te pakken om de zaak op orde te brengen. Het bedrijf heeft tenslotte een achterstand. Ik mis bij het college de kennis, de kunde en de overtuiging dat het nu moet gebeuren. Het college kan handhaven en optreden. Dat is helemaal niet moeilijk. Ik proef dat echter niet bij u.

U zegt dat het college zal spreken met bedrijven in het Zeeuwse. Er zijn meerdere bedrijven die moeten overschakelen op nieuwe technieken. Het zou goed zijn om deze problematiek, ook in combinatie met de details van de Thermphos-problematiek, eens uitgebreid in de commissie aan de orde te stellen. Dan kunnen we wat verder gaan dan hier. Dit is er de plek niet voor. Ik reserveer er graag een middag voor.

De **voorzitter**. Dat kan. U gaat zelf over uw eigen agenda, dus als u het erop zet, staat het erop.

De heer **Van Heukelom** (GS). Het wijzigen van de regelgeving is volop in beweging, ook in de Kamer. Er komen ook uitspraken over. Natuurlijk doen wij dat. Als we de kans zien mee te kunnen helpen om

die discussie op gang te brengen, doen wij dat zeker. Ook binnen IPO-verband wordt er op dit moment naar gekeken.

De heer Harpe zegt dat hij bevoegdheid mist. Moeten we een last onder dwangsom ook nog bevoegen en met een glimlach uitdelen? Wat wil hij nu eigenlijk?

De heer **Harpe** (GL). De gedeputeerde moet er geen grapje over maken.

De heer **Van Heukelom** (GS). Ik maak er geen grapje over. Nee, u moet er geen grapje van maken dat wij aan het omkeren zijn. Wij leggen een last onder dwangsom op, maar wij komen ook op voor de bedrijven. Die zitten hier niet voor niets en bieden werkgelegenheid. Er zijn dus twee kanten. U wilt één kant op. U zegt dat we bevoegen moeten aanpakken. Dat zegt u toch?

De heer **Harpe** (GL). Als je handhaaft, is dat maar één kant op. U hebt zes dwangsbeschikkingen opgelegd en u vindt het juridisch ontzettend ingewikkeld en ook lang duren. Dat mag zo zijn, maar u moet handhaven. Ik proef echter een beetje -- dat blijf ik zeggen -- dat u te veel rekening houdt met belangen van bedrijven en wat minder met belangen van de omgeving. Dat moet u duidelijk maken.

De heer **Van Heukelom** (GS). Wat wilt u mij in de mond leggen? Ik ben er nota bene tot en met zwembaden mee bezig! Het gaat ook om veiligheid, voor ons allemaal. U moet niet eenzijdig zeggen dat we het niet goed doen. Dat mag u rustig zeggen, maar het is niet waar dat we er niet heel bewust en bewogen mee bezig zijn. Ik houd echter ook rekening met bedrijven.

De **voorzitter**. Ik denk dat er nog een gedeputeerde is die graag het woord wil hebben.

De heer **De Reu** (GS). Naar aanleiding van de vraag van de heer Harpe over Biobased Economy wil ik nog het volgende zeggen. In de rapportage van het Topsteam chemie wordt Thermphos genoemd. Op het moment dat het in een businesscase aangeeft dat het daadwerkelijk zal investeren in een andere grondstofvoorziening -- voorlopig is het namelijk alleen nog maar een conferentie geweest -- doet het uiteraard mee. Het lijkt wel of de hele chemiesector in Nederland aan Biobased Economy wil doen. Dat is prima. Dan mag Thermphos ook meedoen. Ik denk wel dat wij dit met bevoegdheid zullen benaderen. Ik denk dat het goed is, gelet op de aard van het rapport-Mans en de manier waarop we daarover hebben gediscussieerd, er met nuchtere en stevige strategieën in te stappen. De gevoelsmatige kwesties, of het nu gaat over bevoegdheid of iets

anders, zijn voor iedereen verschillend. Reken er op dat wij zullen doen wat ons te doen staat.

De heer **Van Burg** (SGP). Voorzitter?

De **voorzitter**: Nu gaan we langzamerhand naar de derde termijn.

De heer **Van Burg** (SGP). Er is nog geen tweede termijn geweest.

De **voorzitter**. Formeel hebt u daar gelijk in.

De heer **Van Burg** (SGP). Dan moet u de sprekersvolgorde respecteren.

De **voorzitter**. Er staat nergens dat dit moet. Ik denk echter dat we de tweede termijn zo tussen neus en lippen wel hebben gehad.

De heer **Ruissen** (VVD). Voorzitter. Ik wil ook nog even wat zeggen in tweede termijn.

De **voorzitter**. Goed, dan gaan we de tweede termijn in.

De heer **Ruissen** (VVD). Ik zal heel kort zijn. In mijn bijdrage heb ik naar voren gebracht dat de VVD-fractie het idee heeft dat het college heel adequaat aan de gang is. Door de beantwoording en de betogen van de gedeputeerden meen ik dit te kunnen bevestigen. Ik beschouw het als een toezegging van gedeputeerde De Reu dat hij over een halfjaar of zo met een soort overzicht of rapport komt. Dat hoeft niet heel lang te zijn. Het is wel zinvol om dan een bevestiging te krijgen van het wel of niet adequaat handelen van, in dit geval, GS. Het is nu inderdaad te vroeg. Je kunt wel zeggen dat er adequaat wordt gehandeld, maar dat zal na verloop van tijd moeten blijken. We kijken met belangstelling uit naar dat overzicht. Verder dank ik de gedeputeerden heel vriendelijk voor de realistische manier waarop ze in dit dossier zitten.

De heer **Van Burg** (SGP): Voorzitter. Ik kon uit de communicatie niet opmaken dat een tweede termijn werd ingevuld middels vragen, maar dat maakt niet uit. Ik heb het opgespaard. De gedeputeerden hebben allebei veel antwoorden gegeven. Ik hoorde een hoop wijze woorden over lessen die zijn getrokken, persoonlijk en als provincie. Dat zijn goede zaken. Die kunnen ook op andere dossiers van toepassing zijn. Ik hoorde ook de uitspraak dat er zoveel moeilijke regels zijn en dat GS als overheid daar heel moeilijk mee kan omgaan. Als de overheid al niet meer snapt wat ze zelf heeft opgeschreven, kun je wel nagaan hoe een burger het snapt. Als je het niet aan jezelf kunt uitleggen, is het absoluut onmogelijk voor een burger, die gewoon maar even googelt, om het uit te leggen.

De heer Harpe vroeg net hoe het college staat tegenover nieuwe ontwikkelingen bij Thermphos met betrekking tot Biobased Economy. Misschien wordt er een pilot gecreëerd. Er zijn in ieder geval mogelijkheden voor. Iemand die gewoon googelt, kent die pilot echter niet. Die ziet andere regels en zal zich dan weer afvragen sinds wanneer dat dan mag. Het is dus buitengewoon belangrijk dat dit goed wordt gecommuniceerd. Als er op basis van een experiment een hogere uitstoot wordt toegestaan dan in de Europese norm, is ZEMBLA-twee zo geregeld. Dat moeten we niet hebben. Daarvoor is de communicatie zo ontzettend belangrijk. Als de overheid het zelf al niet voor elkaar krijgt om het te snappen, moet je er volgens mij niet aan beginnen, tenzij je er eerst voor zorgt dat er in Den Haag, of waar dan ook, duidelijkere regels zijn. Anders steek je jezelf in een wespennest.

Ik heb nog een opmerking gemaakt over de rapportage. De heer Colijn vroeg er ook een aantal keren naar. Er is in december toegezegd dat de rapportages duidelijker zullen zijn voor PS. Dat zal moeten blijken in de eerstvolgende Omgevingsbalans. De heer Ruissen refereerde er net aan. Er zal in moeten staan wat er is gedaan en wat er wordt gedaan per bedrijf. Dat zegt de commissie Mans ook. Het moet niet in algemene termen gebeuren, bijvoorbeeld dat er 40% of 60% van de doelstellingen is gehaald. Het moet per bedrijf terug te halen zijn. Er moet in staan wat het bedrijf concreet per categorie heeft gedaan. Dan hebben we een beeld. Ik denk dat het heel veel gevraagd is om dit per drie maanden te doen. Het kan volgens mij ook beknopter. Ik stel voor dat GS in de volgende commissievergadering REW terugkomt op het woud van toezeggingen dat nu is gedaan en "SMART" aan ons overbrengt wat er met de toezeggingen is gedaan. Anders krijgen we elke week een rapport en dat is voor mij ook niet de bedoeling. Ik weet niet of dat een optie is? Kan er een samenvattend overzicht komen van de toezeggingen? Ik hoor het graag, anders heb ik nog wel een rijtje met zaken die ook moeten worden toegezegd.

De heer **Ruissen** (VVD). Voor de VVD-fractie is dit wel oké.

De heer **Harpe** (GL). Wij sluiten ons er ook bij aan.

De heer **Colijn** (CU). Voorzitter. Ik heb een korte opmerking. We sluiten ons natuurlijk aan bij hetgeen net door onze collega van de SGP is gezegd. We zijn blij met de toezeggingen van beide gedeputeerden en de houding die ze hebben aangenomen. Ze geven duidelijk aan een andere richting in te willen slaan. Eén ding blijft ons wel bezighouden, namelijk de complexiteit van de materie. Deze is door beide gedeputeerden

geschetst. Ik heb in mijn eerste bijdrage een opmerking gemaakt over de rolverdeling binnen het college. Ik begrijp uit de hele toelichting dat dit moeilijk blijft. Het gaat om contact houden met een bedrijf en tijdelijke vergunningen verlenen voor experimenten, maar vervolgens ook willen handhaven. U krijgt van ons het voordeel van de twijfel. Dat is geen probleem, maar het blijft voor ons wel een issue waarnaar we in de toekomst blijven kijken. De rol van vergunningverlener over laten gaan in de rol van handhaver en oplegger van dwangsommen, is lastig. Het is al geschetst: ik denk dat dit alleen maar kan als er goede afspraken worden gemaakt en er een protocol wordt opgesteld. Ik hoor dit graag.

De heer **Haaze** (PVV). Voorzitter. De heer Van Heukelom heeft aangegeven dat het college alle aanbevelingen, behalve nummer 8, overneemt. Dat constateert althans de PVV-fractie. We hebben alleen nog niets gehoord over de conclusies, maar goed, er worden al stappen gezet in duidelijkheid. Misschien kan de overige duidelijkheid over de vier conclusies en aanbeveling 8 nog komen.

De heer **Pauwels** (CDA). Mevrouw de voorzitter. Beide gedeputeerden hebben gezegd alleen maar goede voornemens te hebben voor de toekomst. Dat is altijd goed. Wij moeten er echter van uitgaan dat elke dag en ieder uur in onze provincie anders is. Er kunnen straks andere bedrijven of calamiteiten zijn. Dan is er een ander optreden nodig.

Gedeputeerde De Reu heeft gesproken over verscherpt toezicht. Ik ben het ermee eens dat dit soms nodig is, bijvoorbeeld als de volksgezondheid en de veiligheid aan de orde zijn. Toch vindt de CDA-fractie dat de milieuwetgeving voor Zeeland, Nederland, Europa en misschien wel wereldwijd dezelfde moet zijn, ook wat handhaving betreft. De Staten hebben een soort vestigingsbeleid te verdedigen en wij moeten die aantrekkingskracht niet zomaar laten vertroebelen. Zowel in het Sloegebied als in de Kanaalzone hebben wij werkgelegenheid straks hard nodig. Daarover moeten wij ons beraden.

Gedeputeerde Van Heukelom spreekt over de afstand van handhaven naar bedrijven toe. De productieprocessen bij chemische bedrijven zijn dikwijls heel moeilijk en ingewikkeld. Het is bijna onmogelijk om als handhaver te kunnen optreden als wij niets weten van het productieproces. Er kan wel eens iets fout gaan, niet alleen bij die bedrijven. Men heeft het in de krant kunnen lezen: er kan zelfs een tribune in elkaar zakken of een duiker verongelukken. Je moet dan weten wat het productieproces inhoudt. Een te grote afstand betekent dat het steeds moeilijker wordt om te handhaven.

De heer **Robesin** (PvZ). Mevrouw de voorzitter. Ik sluit mij graag aan bij de woorden van de heer Van Burg. Wij hebben gesproken over communicatie, een stokpaardje van mij. In alle betogen klinkt door dat er een ontzettend goede communicatie moet zijn in alle richtingen rond dit dossier. Ik verzoek het college nogmaals met klem er alles aan te doen. Ik weet dat het formeel misschien moeilijk ligt intern, hoewel ik dat persoonlijk niet zo zie. Er moet een heel goede communicatielijntje zijn tussen de afdeling Communicatie van de provincie en de griffie. Die is er niet voldoende. De communicatie van de provincie moet proactief optreden naar de communicatieadviseur van de Staten. Daar moet een klik zijn. Die afstand is te groot. Er moet een veel betere communicatie zijn, zodat Provinciale Staten snel op de hoogte worden gesteld en de griffie weet wat er naar de bevolking wordt gecommuniceerd en niet nadat zulks is gebeurd. De Statengriffie moet daarin een stem hebben.

De heer **Van Dijen** (SP). Mevrouw de voorzitter. Ik wilde net al applaudiseren bij de uitspraak van gedeputeerde Van Heukelom, maar ik weet dat zulks niet gewaardeerd wordt. Hij zegt dat hij nu anders kijkt naar de conclusies en aanbevelingen dan toen het rapport net uitkwam. Ik heb in eerste termijn het college nadrukkelijk verzocht om alle aanbevelingen en conclusies te onderschrijven. Mag ik de uitspraak van de gedeputeerde opvatten als een eenzijdig "ja"? Ik wacht het even af.

De heer **De Reu** (GS). Mevrouw de voorzitter. De toezegging over om en nabij een halfjaar waaraan de heer Ruissen refereert, heb ik gedaan en die zal ik gestand doen. Met betrekking tot de tussentijdse rapportages stel ik voor om het eerst maar eens gewoon te doen. Bij de nieuwe Provinciale Staten is er een iets andere alertheid op dit soort rapportages dan bij de oude Provinciale Staten. Wellicht blijkt in de praktijk dat de discussie in de commissie op een andere manier plaatsvindt.

Er is gesproken over een woud van regels en gevraagd of ik die kan uitleggen. Wij hebben allerlei ontboezemingen gehoord van mensen die leerprocessen doormaken of hebben doorgemaakt. Wij hebben gehoord hoe het beter zou moeten. Wij moeten daarover niet badinerend doen. Dat is niet mijn bedoeling geweest. Als je echter letterlijk de informatie zou doorsluizen over de trajecten van vergunningverlening, toezicht en handhaving, schiet de communicatie haar doel voorbij. Wij zoeken naar een vorm waarbij het feitelijk in orde is. Een en ander is veel meer aanwezig bij de specialisten onder de ambtenaren dan bij Statenleden en gedeputeerden. Je moet op twee sporen communiceren. Je moet heel precies en feitelijk naar bedrijven communiceren wat nodig is met alle technische details en je moet naar de bevolking iets anders doen. Naar die vorm gaan wij

zoeken op basis van hetgeen wij op dit moment uitvoeren.

Dan kom ik op nieuwe technieken. Als Thermphos in de ontwikkeling van cradle-to-cradle wil experimenteren met een nieuwe grondstof, zou dat kunnen betekenen dat er een bepaalde uitstoot gaat voorkomen. Als men dan vraagt of wij op voorhand zeggen dat dat goed is omdat men met een pilot bezig is, zullen wij dat niet doen. Dat is vervelend voor het bedrijf, maar als wij niet zeker weten dat zo'n experiment voldoende veiligheidswaarborgen voor de bevolking heeft, voeren wij gewoon onze bestaande manier van vergunningverlening uit, tenzij blijkt dat er in de wet- en regelgeving in het hele land en misschien daarbuiten mogelijkheden voor worden gecreëerd. Wij gaan daarin niet piloteren.

Dan kom ik bij de rolverdeling binnen het college met betrekking tot vergunningverlening, toezicht houden en handhaving. Wij hebben die rolverdeling gekozen omdat ik als vergunningverlener niet mijn eigen vlees moet keuren en ook de handhaving moet doen. Dat betekent dat iemand anders uit het college met een andere pet er kritisch naar kijkt met de staf. Dat is de goede insteek. Het kan zijn dat dit tot lastige situaties leidt, maar het leven is niet altijd gemakkelijk, zeker niet op dit gebied. Als het nodig is, zijn wij daar gezamenlijk bij. Als wij met het bedrijf spreken, doen wij dat ook samen. Ook daar zitten wij vast aan wet- en regelgeving. Het is een moeilijke kwestie in die zin dat je er goed aandacht aan moet besteden, maar het is niet onoverkomelijk.

De heer Robesin spreekt over de communicatie. Je kunt denken dat je alles goed naar voren hebt gebracht en dat je de reacties van de mensen goed hebt meegenomen. Wij dachten dat laatst ook bij de opzet van het gezondheidsonderzoek. Dan wordt er echter iemand geïnterviewd voor Omroep Zeeland die nu net niet alle informatie paraat had in zijn reactie. Wij konden aantoonbaar laten zien dat het allemaal goed gecommuniceerd was met de klankbordgroep en de dorpsraad. Als iemand dat dossier er niet bijlegt, lijkt het erop dat er niet goed is gecommuniceerd. Dat gaat heen en weer en daarin worden fouten gemaakt.

Met betrekking tot de vragen over de conclusies en aanbevelingen hebben wij in de gedetailleerdere beantwoording van collega Van Heukelom over de aanbevelingen op de laatste pagina gesproken. Ik heb steeds - en dat blijf ik doen - namens het college geantwoord op het hele hoofdstuk. Die beantwoording is volgens mij voldoende.

De heer **Van Heukelom** (GS). Ik wijs er nog op dat de commissie in september 2011 juist op dit punt voorlichting krijgt van de betrokken ambtenaren. Wij

kunnen dan de procedure doornemen en vragen stellen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat er voldoende is gediscussieerd. Wij gaan naar het volgende agendapunt.

15. Brief Stichting Dorpsraad Koudekerke van 15 juni 2011 over zwaar landbouwverkeer door kern Koudekerke

Zonder discussie en zonder stemming wordt besloten, deze brief te betrekken bij het Kwaliteitsnet landbouwverkeer Zeeland.

16. Ingekomen stukken GS en CdK

17. Brief van GS van 22 juni 2011 over hoofdlijnenakkoord Rijk, IPO, UvW en VNG

Zonder discussie en zonder stemming wordt besloten, deze brief te betrekken bij de behandeling van het statenvoorstel Bestuursakkoord Rijk-provincies 2011-2015 (SBO-005).

18. Brief van GS van 12 april 2011 met eindrapportage "Gestroomlijnder vaststellen"

19. Brief Rekenkamer Zeeland van 1 februari 2011 met rapport "Sturen op afstand"

Zonder discussie en zonder stemming wordt besloten, deze stukken te betrekken bij de behandeling van het statenvoorstel Aanbevelingen rapport Rekenkamer Zeeland "Sturen op afstand" (SGR-005).

20. Statenvoorstel Aanbevelingen rapport Rekenkamer Zeeland "Sturen op afstand"

De **voorzitter**. Dit is een onderdeel waarover de Staten met zichzelf communiceren. De voorzitter van de commissie die met de Rekenkamer heeft gesproken, kan de plek van GS innemen. Het rapport van de Rekenkamer bespreken wij niet met GS.

De heer **Bierens** (VVD). Mevrouw de voorzitter. Ik heb getracht een amendement te formuleren dat een bijdrage kan leveren aan een goede behandeling van dit onderwerp en ik kom daar straks op terug.

Het rapport "Sturen op afstand" is al weer een halfjaar oud. En behalve dat de behandeling in PS op zich heeft laten wachten, is ook de totstandkoming van het rapport een moeizame zwangerschap en een lastige bevalling geweest.

Zonder daarop nu verder in te gaan, hoopt de VVD-fractie dat uit dit proces alleen al de nodige lessen worden getrokken, vooral ook door de Rekenkamer. Van GS blijven wij een professionele opstelling verwachten als het om zakelijke kritiek gaat.

De VVD-fractie vindt het jammer dat de Rekenkamer niet aan de beantwoording is toegekomen van de door haar zelf geformuleerde centrale vraag in het onderzoek: "draagt het laten uitvoeren van maatschappelijke taken door gelieerde en gesubsidieerde instellingen effectief bij aan het realiseren van beleidsdoelstellingen in het sociale en culturele domein?" Wat daarvan ook verder zij, het had niet misstaan dat expliciet - onder opgaaf van redenen - in het rapport te vermelden.

Overigens is daarmee het rapport niet verworden tot een document waar we niets aan zouden hebben of mee kunnen doen. Het onderzoek heeft zeker de aandacht gevestigd op zaken die voor verbetering in aanmerking komen. Ik noem het beter formuleren van meetbare doelen, tussentijdse evaluaties, een gestructureerde en consequente dossiervorming en het actief informeren van PS ten behoeve van een zelfstandige oordeelsvorming, bijvoorbeeld bij een breuk met het bestaande beleid van het op afstand plaatsen van instellingen of het verzakelijken van relaties.

Verder heeft het onderzoek meer concreet inzicht verschaft in de veranderde relatie met Scoop. Het heeft de VVD-fractie ronduit verbaasd dat het vorige college heeft gekozen voor een beperking van de mogelijkheden zelf in te verdienen door Scoop. Het stelt ons wel gerust dat die insteek was gebaseerd op het vorige collegeprogramma "Nieuwe Verbindingen". Wij gaan er daarom vanuit dat die handelwijze door het huidige college op basis van nieuwe inzichten en afspraken over kerntaken en kostenbeheersing, zoals verwoord in het huidige collegeprogramma "Stuwende Krachten", wellicht al is verlaten en anders toch snel tot het verleden zal gaan behoren. Graag een bevestiging van het college op dit punt.

Ook is het ons opgevallen dat bij de transformatie van Scoop van uitvoeringsorganisatie naar Sociaal Cultureel Planbureau voor Zeeland, GS een in meerdere opzichten enge interpretatie hebben gegeven van de in de wet opgenomen actieve informatieplicht die zij tegenover PS hebben.

Het onderzoek heeft verder naar voren gebracht dat PS (ook) op dit beleidsveld aan de kaderstellende en controlerende rol meer inhoud hadden kunnen en ook moeten geven. Iets wat de VVD-fractie graag ter harte neemt.

Het ontwerpbesluit dat voorligt is vrijwel uitsluitend op de aanbevelingen van de Rekenkamer gebaseerd. Dat vindt de VVD-fractie

te ver gaan. Daarom heb ik, mede rekening houdend met steekhoudende onderdelen van de reactie van het vorige college van GS op het Rekenkamerrapport en de inhoud van het huidige coalitieakkoord, een amendement voorbereid.

De heer **Babijn** (PvZ). De heer Bierens heeft toch in het presidium gezeten? Het is een voorstel van het presidium. Waarom heeft hij dit toen niet ingebracht?

De heer **Bierens** (VVD). Dat klopt. Er zijn opmerkingen gemaakt, ook door mij, maar daaruit viel geen meerderheidsstandpunt te destilleren. Daarom is er een onderlegger en een basis gezocht. Die staat in het voorstel. Aan de hand daarvan is gekeken wat wij konden behouden. Wij vonden het tekort doen aan het vorige college om te zeggen dat wij ons van zijn inbreng niets aantrekken. Wij vinden dat er op een paar onderdelen steekhoudende argumenten zijn. Als je de totaalafweging maakt, moet je die er ook bij betrekken. Ik heb geprobeerd dat in het amendement te verwoorden en hoor graag straks of ik daarin geslaagd ben. De heer Babijn anticipeerde op mijn laatste zin. Getracht is ook evenwicht te brengen tussen wat optimaal kan zijn en wat nuttig en noodzakelijk is voor een goede taakuitoefening door PS en GS, mede in het licht van een effectieve en efficiënte werkwijze binnen de provincie. Dus doen wat noodzakelijk is, maar niet met meer toeters en bellen. Wij hechten aan een efficiënte werkwijze binnen het provinciebestuur en de organisatie. Het amendement dien ik nu in en daarmee is ook mijn bijdrage afgerond.

De **voorzitter**. Door de heer Bierens wordt het volgende amendement ingediend:

Provinciale Staten van Zeeland in vergadering bijeen op 8 juli 2011;

gelezen het voorstel van het Presidium d.d. 14 juni 2011, nr. 11101485, inzake aanbevelingen rapport Rekenkamer Zeeland "Sturen op afstand";

besluiten:

het dictum als volgt te wijzigen:

1. In beleidsnota's evaluatiemomenten op te nemen, om te kunnen beoordelen of de inzet van de gekozen beleidsinstrumenten effectief is, c.q. een aanpassing van het beleid nodig is; daartoe dienen Gedeputeerde Staten zorg te dragen voor een adequate monitoring;
2. zoveel mogelijk meetbare en heldere doelen te formuleren, als dé basis om de kwaliteit van de prestatieafspraken te verbeteren en de geleverde prestaties beter te kunnen beoordelen;

3. Gedeputeerde Staten op te dragen slechts meerjarige prestatieafspraken te maken en meerjarige subsidies te verlenen indien dit op basis van de in het collegeprogramma "Stuwende Krachten" opgenomen kritische benadering van instellingen vanuit de opvattingen over provinciale kerntaken en kostenbeheersing en het meerjarig financieel perspectief van de provincie, gerechtvaardigd is;
4. Gedeputeerde Staten op te dragen Provinciale Staten bijtijds en actief te informeren, met name ook wanneer sprake is van een breuk met het bestaande beleid van het op afstand plaatsen van instellingen en het verzakelijken van relaties;
5. Gedeputeerde Staten op te dragen voor een gestructureerde en consequente dossiervorming te zorgen.

Het amendement krijgt nr. 1.

De heer **Roeland** (SGP). Mevrouw de voorzitter. Over dit rapport is al heel veel gezegd. Ik heb mij voor vandaag voorgenomen om heel weinig te zeggen en ik ga dat voornemen ook uitvoeren. Het is bijzonder jammer dat de Zeeuwse Rekenkamer de hoofddoelstelling niet heeft uitgewerkt. Het was hoogst interessant geweest om een antwoord te krijgen op de hoofdvraag die is gesteld, namelijk in welke mate de organisaties bijdragen aan het concretiseren en realiseren van beleid. Wat is hun maatschappelijke bijdrage? Op die vraag is jammer genoeg in dit rapport geen antwoord gegeven. Dat is een les voor de toekomst, zowel voor de Rekenkamer als voor de Staten. Ik hoop en verwacht dat de Rekenkamer hieruit de juiste les zal trekken.

Er is gesproken over een programmaraad die regelmatig overleg gaat voeren met de Rekenkamer. Als het zo ver komt, verwacht ik dat de Rekenkamer aan dit soort zaken in de begeleiding aandacht zal schenken en dat dit in de uitkomsten van toekomstige rapporten van de Rekenkamer niet meer zal voorkomen.

Een ander punt is de handelwijze van de Rekenkamer met betrekking tot een concept waarbij de ambtenaren niet op de juiste wijze de gelegenheid hebben gehad te reageren. Ook op dat punt verwachten wij dat de Rekenkamer de nodige lessen zal trekken.

Voorts heb ik gehoord dat de VVD-fractie een amendement indient. Ik ben het op hoofdlijnen eens met de inhoud daarvan en wil het amendement straks in detail lezen. Alle aanbevelingen die de Rekenkamer heeft opgenomen, komen wat ons betreft niet allemaal voor overname in aanmerking. Ik ben zeer geïnteresseerd in het complete amendement van de VVD-fractie.

De heer **Beekman** (ChristenUnie). Mevrouw de voorzitter. Ik ben het niet altijd eens met de heer Roeland, maar op dit punt kan ik aansluiten. Ik mag regelmatig vanuit mijn werk onderzoeksopdrachten begeleiden. Een van de eerste dingen die ik altijd doe, is kijken of leerlingen antwoord geven op de hoofdvraag. Als dat niet gebeurt, stuur ik het werk terug met de vraag om alle franje eraf te halen en de hoofdvraag te beantwoorden.

Het was zo veelbelovend. Ik had heel graag een antwoord op de hoofdvraag gehoord, omdat ook mijn fractie heeft geworsteld met de vraag wat een effectieve manier is en hoe opdrachtgever en opdrachtnemer met elkaar omgaan. Dat is helaas niet gebeurd en dat betreuren wij. Dat is eens maar nooit meer.

Staat er dan niets goeds of bruikbaar in het rapport? Jazeker wel, want in het rapport staat een mooi overzicht van gelieerde instellingen, waarvoor zij zijn opgericht, wat de doelstellingen en taken zijn. Daarmee kunnen wij ons voordeel doen.

Wij vinden een aantal conclusies verstandig, maar een aantal vinden wij heel detaillistisch. Wij willen dat de Staten zich bij hun kaderstellende rol houden. Het feit dat in het voorliggende voorstel de aanbevelingen zijn overgenomen, vind ik een teken van respect en van de wil tot optimalisatie van deze Staten. Ik zou echter wel willen oproepen om er op een pragmatische wijze mee om te gaan. Dikke rapporten zorgen immers niet per definitie voor een effectieve bijdrage aan de provinciale doelstellingen en daar moet het volgens ons om gaan.

De heer **Hijgenaar** (D66). Mevrouw de voorzitter. De Rekenkamer heeft als kenmerk dat zij onafhankelijk en zelfstandig optreedt. Daarom is de D66-fractie blij dat de conclusies in dit rapport niet eerst met iedereen besproken zijn alvorens ze aan ons worden voorgelegd. Dan zouden ze immers niet meer onafhankelijk tot stand zijn gekomen. Het risico is wel dat er in zo'n rapport allerlei dingen staan die je misschien niet wilt weten vanwege de gedetailleerdheid. De hoofdvraag is goed geformuleerd, maar die is op dit moment niet aan ons. De vraag is wat wij doen met de zaken die in het rapport staan en die ons de weg wijzen naar beter functioneren. Wij waren dan ook blij met het ontwerpbesluit dat bij het rapport is gevoegd, want daarop hadden wij ons commentaar gebaseerd. Nu komt de VVD-fractie met een amendement dat het hele ontwerpbesluit herschrijft. Ik zit in een enigszins moeilijke situatie. Ik zal inbrengen wat volgens onze fractie nog aan het ontwerpbesluit toegevoegd zou kunnen worden.

Het eerste punt is de kaderstellende rol van PS. Wij hadden die in het oorspronkelijke besluit gepositioneerd als punt 0, omdat het vooraan een werkelijk proces hoort. Wij hebben het geformuleerd als een bestuursopdracht van PS. De

D66-fractie is van mening dat iedere beleidsvorming met zo'n bestuursopdracht aan het college moet beginnen.

Bij punt 3 verzoeken wij de frequentie waarmee op beleidsnota's wordt gerapporteerd terug te brengen naar twee jaar. Beleidsprogramma's lopen doorgaans over zes jaar. Zes is deelbaar door drie maar ook door twee. Als je het per drie jaar doet, komt een onderwerp in sommige collegeperiodes maar één keer terug en dat vinden wij te weinig. Met een frequentie van twee jaar krijgt men in ieder geval tweemaal de kans om er iets van te vinden.

Bij punt 6 hebben wij voorgesteld om de opdracht aan GS om bijtijds en actief PS te informeren van een punt te voorzien, omdat wij dat de enige juiste uitspraak vinden. Goede informatie is een grondbeginsel voor goed bestuur.

De heer **Markusse** (PVV). Mevrouw de voorzitter. De PVV-fractie dient een amendement in op het Rekenkamerrapport "Sturen op afstand". De **voorzitter**. Door de heer Markusse wordt het volgende amendement ingediend:

Provinciale Staten van Zeeland in vergadering
bijeen op 8 juli 2011;

gelezen het voorstel van het Presidium d.d. 14 juni 2011, nr. 11101485, inzake aanbevelingen
rapport Rekenkamer Zeeland "Sturen op afstand";

besluiten aan het ontwerpbesluit na punt 8. toe te voegen:

9. De discussie over het, volgens Gedeputeerde Staten, bijzondere karakter van Scoop, alsmede de daaruit voortvloeiende verhouding tot de provincie, alsnog expliciet in Provinciale Staten te voeren, en daarmee de discussie over de daaraan verbonden voor- en nadelen in het openbaar te voeren.

Toelichting

Het college van GS had in 2003 - 2007 in het collegeprogramma "Alle zeilen bij" gekozen voor een verdere verzakelijking in het subsidiebeleid van de provincie Zeeland. De gelieerde instellingen werden meer op afstand geplaatst. Er is bij de Rekenkamer Zeeland geen besluit bekend, waarmee afstand is genomen van de ingezette beleidslijn. In het collegeprogramma "Nieuwe verbindingen" is vastgelegd dat Gedeputeerde Staten voortborduren op het beleid uit voorgaande bestuursperiodes.

In juni 2008 hebben Gedeputeerde Staten om aanbestedingstechnische redenen besloten tot een nieuwe verhouding tussen de provincie en Scoop. In plaats van de organisatie Scoop meer op afstand

te plaatsen zijn de banden zodanig aangehaald dat (mogelijke) externe invloeden vrijwel geheel zijn uitgesloten. Op 8 december 2009 zijn Provinciale Staten schriftelijk door Gedeputeerde Staten over hun besluit van 2008 aangaande de nieuwe verhouding van de provincie tot Scoop geïnformeerd. De notitie is in februari 2010 in de commissie Welzijn besproken en voor kennisgeving aangenomen.

Provinciale Staten zijn niet bij de besluitvorming over de nieuwe toezichtrelatie tussen de provincie en Scoop betrokken. Zij zijn anderhalf jaar na het besluit over de omvorming van Scoop slechts geïnformeerd. Bij een besluit dat dergelijke consequenties (principiële, juridisch, financieel, bestuurlijk) heeft dient maximale transparantie te worden gehanteerd. Bovendien is er het risico van bestuurlijke precedentwerking.

Het amendement krijgt nr. 2.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Mevrouw de voorzitter. Fouten gemaakt in het verleden bieden geen garantie voor de toekomst, tenzij je bereid bent van die fouten te leren. Vandaag is de dag van de hoofdpijndossiers. Dit is er een van. Het mag nooit meer voorkomen dat een rapport van onze Rekenkamer op deze manier tot stand komt, zodanig dat de hoofdvraag niet meer kan worden beantwoord. Wij mogen nooit meer toestaan dat onze Rekenkamer dan maar andere vragen verzint. De Rekenkamer is de verantwoordelijkheid van PS en wij zijn het hoogste orgaan in deze provincie.

Soms leidt echter iets wat helemaal fout gaat, tot iets goeds. De aanbevelingen die er nu liggen, bieden wel garantie voor de toekomst. Zij geven deze PS handen en voeten voor een sturende en controlerende functie. Het zijn goede aanbevelingen en de SP-fractie wil ze dan ook graag allemaal overnemen.

De heer **Van Heukelom** (GS). Mevrouw de voorzitter. De VVD-fractie vraagt naar de inverdieneffecten. Wij hebben daarover tweeënhalf jaar gedaan. Ik vraag toestemming om dat punt met de auditcommissie mee te nemen. Wij hebben de opdracht gereed. Na de vakantie gaat de auditcommissie van start, te beginnen met Scoop.

De **voorzitter**. Er zijn twee amendementen ingediend. Het ene amendement is een amendement op het andere. Wellicht kunnen beide fracties de amendementen in elkaar schuiven.

De heer **Bierens** (VVD). Omwille van een praktische afhandeling van zaken kunnen wij wellicht de stemming over dit onderwerp na de pauze houden. Ik heb van andere partijen ook enkele concrete voorstellen gehoord. Wij kunnen in

de pauze kijken of wij tot één breed gedragen amendement kunnen komen.

De **voorzitter**. Dat lijkt mij verstandig.

21. Statenvoorstel Bestuursakkoord Rijk-provincie 2011-2015

De **voorzitter**. Ik geef het woord aan de gedeputeerde voor een laatste update.

De heer **Van Heukelom** (GS). Mevrouw de voorzitter. Het gaat om een hoofdlijnenakkoord dat nog in deelakkoorden moet worden uitgewerkt. De ontwikkeling van het ILG valt onder de heer Heijning, evenals het deelakkoord Water. Hij kan de laatste nieuwtjes op deze punten geven.

Hoe ligt het akkoord landelijk? Gelderland, Utrecht, Overijssel, Zuid-Holland, Noord-Brabant en Limburg hebben het akkoord aangenomen. In Groningen is het akkoord niet verworpen maar ook niet aangenomen. Het akkoord is nog niet behandeld in de provincie Friesland, die bezwaren heeft, en in Drenthe, waar het in juli in behandeling komt. Flevoland heeft bezwaren, maar heeft het akkoord nog niet in PS behandeld. Zeeland behandelt het akkoord vandaag. Noord-Holland heeft het als enige helemaal verworpen, met een amendement van de VVD-fractie, waarin staat dat Noord-Holland in IPO-verband wil blijven om deelakkoorden te sluiten.

Het kabinet heeft afgelopen vrijdag met de VNG een reeks informele overleggen gevoerd. In het VNG-akkoord staat immers dat men akkoord gaat met uitzondering van hoofdstuk 6, Werk en Inkomen. Minister Donner heeft gezegd dat het of helemaal akkoord is of helemaal niet en dat er in het laatste geval geen akkoord is. Daarover is overleg gevoerd. Men gaat verder met elkaar. Om tegemoet te komen aan de problematiek van de sociale werkplaatsen heeft minister Donner de bezuiniging op de RUD's van 100 mln. teruggehaald en gereserveerd voor de problematiek van de sociale werkplaatsen. Daarmee is niemand het eens. Het zou voor onze gemeenten 2,5 mln. betekenen.

Ons standpunt is dat de efficiencykorting van de RUD's haaks staat op het akkoord dat wij hebben getekend, want daarin kwam het niet voor. Nu hebben wij dus ook weer een probleem. In IPO-verband wordt met het kabinet overlegd. Namens GS zit ik in het IPO-bestuur. Als je niet akkoord gaat met het hoofdakkoord, zit je er niet bij. Wij hebben ook nog het probleem met de Hedwigepolder. Volgens mij moeten wij er daarom bij blijven, maar wij zullen kritisch moeten zijn. Het zou kunnen dat wij met een bepaald deelakkoord niet meegaan. Die komen nog allemaal terug. Ik zou er nu echter niet uit willen stappen.

De heer **Bierens** (VVD). Mevrouw de voorzitter. Wat stelt het college nu concreet voor? Toch maar instemmen onder dat voorbehoud?

De heer **Van Heukelom** (GS). Ja, erbij blijven betekent instemmen.

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Mevrouw de voorzitter. De gedeputeerde zegt dat wij niet meer worden uitgenodigd als wij tegen het bestuursakkoord zijn. Is dat zo? De provincie Zeeland wordt toch op enig moment uitgenodigd om verder te kijken met betrekking tot de Hedwigepolder, de ILG-gelden en de jeugdzorg. Het kan toch niet zo zijn dat wij niet worden uitgenodigd omdat wij een akkoord dat ontzettend vaag is, niet kunnen ondersteunen.

De heer **Van Heukelom** (GS). In dit akkoord worden de provincies stevig neergezet met heel duidelijke taken. Het kabinet heeft ons teruggebracht naar de politieke bestuurlijke plaats met een behoorlijk aantal taken en een behoorlijke omvang. Het is duidelijk dat wij moeten bezuinigen. Naar die bezuinigingen zoeken wij samen. Als je nu tegen het kabinet zegt dat wij er geen trek in hebben en niet akkoord gaan, is het niet onmogelijk dat de woorden van de heer Rutte waarheid worden. Hij heeft gezegd: "Ik heb een meerderheid in de Tweede Kamer en ik maak het zelf wel uit". Dat wil ik voorkomen.

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Dan nog wordt er op enig moment onderhandeld over deelakkoorden als er een meerderheid is in de Tweede Kamer. Dan wordt u uitgenodigd en bent u volgens mij gewoon welkom.

De heer **Van Heukelom** (GS). Ik ben tweemaal bij twee staatssecretarissen geweest met betrekking tot jeugdzorg. Toen het VNG-congres besloten had om uit te stappen, hadden wij de donderdag daarop een vergadering met de heer Teeven en mevrouw Van Zanten. Het IPO was er van 10.00 uur tot 11.00 uur en later zou de VNG erbij komen. Op weg naar Den Haag kreeg ik een mailtje van het ministerie, waarin stond dat de VNG niet welkom was. Dat zijn dingen die ik meemaak en dan moet u maar de conclusie trekken.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Hoe zit het dan met het amendement van Noord-Holland?

De heer **Van Heukelom** (GS). Ik heb gevraagd hoe het daarmee zit. De provincie Noord-Holland denkt dat de risico's zo groot zijn dat zij het akkoord moet verwerpen, maar wil er wel bij zitten. Volgens mij kan dat niet, maar het zal blijken hoe het afloopt.

De heer **Bouterse** (PvdA): Ik hoor de gedeputeerde zeggen dat het omwille van angst ja of ja is.

De heer **Van Heukelom** (GS). Ik heb helemaal geen angst. Het is een bestuurlijke overweging: is het handig om aan die tafel te blijven zitten of is het handig om weg te lopen. Het kan allebei. Ik zeg wat ik meemaak, wat ik hoor, welke problemen wij hebben. Wij hebben het kabinet hard nodig, dus blijf erbij!

De heer **Beekman** (CU). Ik heb een verduidelijkende vraag aan de gedeputeerde. Worden de deelakkoorden over jeugdzorg en natuur aan de commissie voorgelegd als wij hiermee instemmen? Dat zijn immers de heikele punten.

De heer **Van Heukelom** (GS). In het akkoord staat: 300 mln. bezuinigingen voor de gemeenten en 90 mln. voor de provincies. Als je ja zegt tegen het akkoord, aanvaard je dat. De 64 mln. transitiekosten die er nog aankomen en de verhoging die ongetwijfeld zal plaatsvinden van de jeugdbeschermingsstarieven zijn onderdeel van de uitwerking. Ik beloof dat ik dat allemaal hier inbreng, want het is een belangrijk onderwerp.

De **voorzitter**. Wij gaan het voor de lunch niet redden. Wij gaan straks verder na de lunch. Ik stel voor om voor de pauze het Statenvoorstel Nieuwe programma-indeling 2012/2015 te behandelen.

22. Statenvoorstel Nieuwe programma-indeling 2012/2015

De heer **Bierens** (VVD). Mevrouw de voorzitter. Tijdens de commissievergadering Bestuur, Financiën en Welzijn van 8 juni 2011 is er gediscussieerd met gedeputeerde Van Beveren over de programma-indeling van de begroting voor de periode 2012 tot en met 2015. Behalve de vraag of de beleidsnota's de programmabegroting zouden moeten volgen of andersom, zoals in het voorstel staat, staat ook de nieuwe voorgestelde indeling ter discussie, in het bijzonder een belangrijk onderdeel van domein 2, Economie. Het is de bedoeling van het college om de vier beleidsprogramma's, waaronder onderwijs, onder die ene noemer, Economie, te brengen. Vanwege de overzichtelijkheid voor een goede kaderstelling en controle op kerntaken heb ik toen gepleit voor het in stand houden van vier beleidsprogramma's: Economie, Toerisme en recreatie, Landbouw en visserij en Onderwijs.

De VVD-fractie had verwacht dat de gedeputeerde met een aangepast voorstel zou komen, te meer omdat hij zelf offerde om het

beleidsprogramma Sociaal beleid te veranderen in Leefbaarheid, geheel in lijn met het coalitieakkoord en het collegeprogramma. Wij zijn van mening dat met de thans voorgestelde opzet binnen het domein Economie geen recht wordt gedaan aan de centrale positie van de kerntaken die in het programma zijn opgenomen en dat evenmin recht wordt gedaan aan de versterking van de kaderstellende en controlerende rol die PS voorstaan. Integendeel: die rol wordt naar onze mening juist aan de voorkant verzwakt. Wat vooral resteert, is het aan de achterkant controleren of de doelstellingen zijn gehaald. Dat vindt de VVD-fractie te mager. De speelruimte van GS neemt door deze ontschotting aanzienlijk toe binnen de budgetten van het domein Economie, inclusief Onderwijs.

De VVD-fractie zoekt ook bij dit onderwerp naar een goede afstemming tussen de verantwoordelijkheden van GS en PS. Wij zijn van mening dat het amendement dat ik nu indien, daaraan een goede bijdrage kan leveren. De pauze kan worden benut voor eventueel noodzakelijk overleg.

De **voorzitter**. Door het lid Bierens wordt het volgende amendement ingediend:

Provinciale Staten van Zeeland in vergadering bijeen op 8 juli 2011;

gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten van Zeeland d.d. 26 april 2011, nr. 11002595, tot een nieuwe programma-indeling van de begroting voor de periode 2010 t/m 2015;

besluiten:
de programma-indeling vooralsnog vast te stellen overeenkomstig onderstaande rechterkolom:

Nieuwe programma indeling voor periode 2012 t/m 2015

Huidige programma-indeling Begroting 2011: (met 15 beleidsprogramma's)	Voorstel nieuwe indeling PS periode 2012-2015 (met 13 beleidsprogramma's)
Domein 1: Mens	
01. Sociaal beleid	01. Leefbaarheid
02. Jeugdzorg	02. Jeugdzorg
03. Cultuur	03. Cultuur
04. Openbare orde en veiligheid	04. Bestuur
05. Bestuur	
Domein 3: Omgeving	
12. Milieu	05. Milieu
13. Ruimtelijke omgeving	06. Ruimtelijke omgeving
14. Watermanage-	07. Watermanage-

ment 15. Natuur en landschap	ment 08. Natuur en landschap
Domein 2: Economie	
06. Economie 07. Toerisme en recreatie 08. Landbouw en visserij 09. Onderwijs 10. Mobiliteit 11. Verkeersveiligheid	09. Economie 10. Toerisme en recreatie 11. Landbouw en visserij 12. Onderwijs 13. Mobiliteit
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien
90 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	90 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Het amendement krijgt nr. 3.

De heer **Roeland** (SGP). Voorzitter. Ik zie af van mijn spreektijd.

De **voorzitter**. Wij kunnen dit amendement bewaren voor na de pauze. Vanzelfsprekend krijgt de gedeputeerde nog het woord.

De heer **Van Beveren** (GS): Mevrouw de voorzitter. De Staten hebben uit hun midden een werkgroep ingesteld met de naam "Werkgroep Planning en Control". Iedere fractie levert één lid voor die werkgroep. Een GS-lid is daarbij niet welkom. Wel wordt ambtelijke ondersteuning verleend. Vanuit die werkgroep is een advies gegeven aan GS om te komen tot een nieuwe programma-indeling voor de begroting. Wij hebben natuurlijk naar dat advies gekeken en ik heb het zelfs een GS-vergadering laten overslaan om er nog eens goed over na te denken. Uiteindelijk heeft GS gemeend dat zij een advies dat PS geven, niet zomaar kunnen negeren. Dat zou te gek voor woorden zijn. Wij hebben het advies overgenomen en dat is verwoord in het voorstel dat vandaag voorligt. Het amendement van de VVD-fractie is eigenlijk een amendement op uw eigen voorstel. Dat komt bij GS wat vreemd over, maar alles kan.

GS hebben gemeend het voorstel van de werkgroep te moeten volgen omdat er een bepaalde evenwichtigheid in zat. Dat wordt nu met het amendement wat minder. Er ontstaan nu wat grote blokken en enkele blokken die wat meer uitgesplitst zijn. Mobiliteit wordt bijvoorbeeld één groot blok en Economie is wat meer uitgesplitst. Het is niet zo dat PS daardoor beknot worden in hun controlebevoegdheid. PS kunnen binnen het programma Economie gewoon volgen wat er wordt uitgegeven en wat er aan inkomsten wordt

gegenereerd op bijvoorbeeld onderwijs, recreatie en toerisme of landbouw en visserij. Het is wel zo dat GS meer speelruimte krijgen omdat zij kunnen overhevelen van het ene onderdeel naar het andere. Het wordt meer ontschot.

De heer **Bierens** zegt dat hij naar aanleiding van de behandeling in de commissie een ander voorstel had verwacht. Ik heb dat bij mijn weten niet toegezegd. Wij hebben gesproken over een naamswijziging van Sociaal beleid naar Leefbaarheid, maar daarover heb ik een toezegging gedaan, dus dat doen wij. Daarvoor hoeven wij geen voorstel te maken. Dat kost allemaal papier. In de nieuwe begroting staat straks Leefbaarheid als PS hiermee instemmen. Als het Sociaal beleid moet worden, draaien we alles weer terug. De begroting is voorbereid en in concept gereed en wij streven ernaar dat die voor het zomerreces naar PS gaat. Als PS het amendement volgen, draaien wij alles terug. Dat kost een paar dagen werk, maar het kan. Wij ontraden het aannemen van het amendement.

De heer **Bierens** (VVD). Mevrouw de voorzitter. Ik ben enigszins teleurgesteld in de reactie vanuit GS. Ik vraag mij af waarom er nu een heel andere teneur heerst dan in de commissievergadering. Wat is er in die tussentijd allemaal voorgevallen? Het heeft ook te maken met ontwikkelingen zoals de vergadering. Namens de gedeputeerde werd heel belangstellend geïnformeerd wat wij precies bedoelden, mede met het oog op mogelijke aanpassingen. De gedeputeerde wil geen papier verspillen aan een wijziging van een woord, maar het is heel eenvoudig om een dergelijke wijziging aan te geven.

De gedeputeerde spreekt over de werkgroep, die op 8 september 2010, bijna een jaar geleden, bijeen is geweest. Deze werkgroep zou een advies aan de Staten hebben uitgebracht. Ik heb dat niet gezien. Er zijn nu nieuwe Staten en die mogen nieuwe inzichten hebben. Uit het collegeprogramma blijkt al dat een meerderheid van de nieuwe Staten andere inzichten heeft dan een meerderheid van de vorige Staten. Dat is geen waardeoordeel, maar een constatering. Ik vind het jammer dat de gedeputeerde vindt dat ik zit te zeuren dat wij het anders willen. Hij zegt dat wij domein 2 Economie opdelen in allerlei stukjes, maar in domein 3 doet hij niet anders. Ik kan geen consequente lijn ontdekken in het voorstel van GS. Wij kunnen over allerlei dingen blijven discussiëren, maar dat is weinig zinvol.

Een principiële en breed gedragen punt is de versterking van de kaderstellende rol. De gedeputeerde zegt dat de Staten gewoon kunnen blijven controleren. Dat is zo, maar een goede controle maakt het noodzakelijk dat er aan de voorkant een goede kaderstelling is. Die wordt met het GS-voorstel onvoldoende recht gedaan.

Vandaar dit amendement. Niet om lastig te zijn of om ambtenaren extra werk te geven. Men kan ons niet verwijten dat wij GS hiermee overvallen, gelet op wat er de afgelopen weken is gebeurd. Na de lunch zal blijken of er een meerderheid is voor deze wijziging. Ik constateer dat de Staten hun eigen kaderstelling mogen en kunnen bepalen. Ik hoop op begrip van de kant van het college van GS daarvoor.

De heer **Roeland** (SGP). Mevrouw de voorzitter. De SGP-fractie is alert op de voorkant. PS moeten ruime mogelijkheden hebben om juist aan de voorkant aan te geven wat zij willen. Ik heb kennisgenomen van het amendement van de VVD-fractie. Dat houdt in dat er meer mogelijkheden zijn voor die kaderstelling dan wanneer alles bij domein 2 onder Economie gaat vallen. Het amendement spreekt ons aan en wij zullen het steunen.

De heer **Van Beveren** (GS). Voorzitter. GS hebben allerminst het idee dat zij met dit amendement worden overvallen. Wij hebben ook niet het idee dat de VVD-fractie lastig is. Zij heeft recht op een eigen mening. Ik heb uitgelegd waarom GS dit voorstel hebben gedaan aan de Staten. PS kunnen de kaderstelling blijven uitvoeren zoals zij dat willen. De kaderstelling komt al vanuit de beleidsnota's. De begroting is volgend op de beleidsnota's en niet andersom. PS kunnen via de beleidsnota's kaders stellen en ook bij de begroting. Die functie wordt door deze programma-indeling niet beknot, want anders zou de werkgroep dit voorstel niet hebben gedaan. De heer Bierens zegt dat hij het advies niet kent. Er is een verslag gemaakt van de bijeenkomst van de werkgroep en in dat verslag is een advies opgenomen om de programma-indeling in deze vorm te wijzigen.

De heer **Bierens** (VVD). Het verbaast me dat de gedeputeerde van Financiën wat luchtig doet over de begroting en het belang dat de begroting heeft bij de kaderstelling. Je kunt een heleboel beleidsnota's hebben, maar als er geen geld bij hoort, heb je er helemaal niets aan. De programmabegroting is het instrument bij uitstek voor de Staten om de kaders te stellen, omdat zij dan over de verdeling van de budgets gaan. Het is logisch dat wij alert zijn om onze inbreng aan die voorkant te hebben. Het gaat over een periode van vier jaar en het is nu het moment om erover te discussiëren. Het verslag van de werkgroep zal er ongetwijfeld zijn, maar wij verschillen van mening over de concreetheid en de inhoud van het advies aan GS.

De heer **Van Beveren** (GS). Ik heb altijd geleerd dat je bij de begroting vooral je budgetrecht uitoefent.

De **voorzitter**. Na de lunch gaan wij over het amendement stemmen.

23. Statenvoorstel Mandaat IPO-delegatie

De **voorzitter**. Er hebben zich voor dit agendapunt geen sprekers aangemeld en er is niet om stemming gevraagd. Dit voorstel wordt zonder discussie bij handopsteken met algemene stemmen aangenomen.

De **voorzitter**. Vanmiddag komen aan de orde het bestuursakkoord, de ontgrondingen, het amendement plus de stemming over de programma-indeling, het landbouwverkeer, de moties vreemd aan de orde van de dag en de vragensessie.

De vergadering wordt van 12.45 uur tot 14.00 uur geschorst.

De **voorzitter**. Ik kijk even naar de hoofdrolspelers van het amendement. Het zou handig zijn als het nieuwe amendement nu wordt ingediend, zodat het verspreid kan worden.

De heer **Bierens** (VVD). Mevrouw de voorzitter. Voor het amendement op het Rekenkamerrapport "Sturen op afstand" wil de VVD-fractie graag een meerderheid omdat het dan wordt aangenomen. Wij hebben gezocht naar een zo groot mogelijke meerderheid om een breed draagvlak te hebben. Wij hebben enkele wijzigingen aangebracht.

De **voorzitter**. Door het lid Bierens wordt het volgende gewijzigde amendement ingediend:

Provinciale Staten van Zeeland in vergadering bijeen op 8 juli 2011;

gelezen het voorstel van het Presidium d.d. 14 juni 2011, nr. 11 101485, inzake aanbevelingen rapport Rekenkamer Zeeland "Sturen op afstand",

besluiten:

het dictum als volgt te wijzigen:

1. in beleidsnota's vanuit bestuursopdracht, 1 maal per twee jaar evaluatiemomenten op te nemen, om te kunnen beoordelen of de inzet van de gekozen beleidsinstrumenten effectief is, c.q. een aanpassing van het beleid nodig is; daartoe dienen Gedeputeerde Staten zorg te dragen voor een adequate monitoring;
2. zoveel mogelijk meetbare en heldere doelen te formuleren, als dé basis om de kwaliteit van de prestatieafspraken te verbeteren en de geleverde prestaties beter te kunnen beoordelen;

3. Gedeputeerde Staten op te dragen slechts meerjarige prestatieafspraken te maken en meerjarige subsidies te verlenen indien dit op basis van een kritische benadering van instellingen vanuit de opvattingen over provinciale kerntaken en kostenbeheersing en het meerjarig financieel perspectief van de provincie, gerechtvaardigd is;
4. Gedeputeerde Staten op te dragen Provinciale Staten bijtijds en actief te informeren, met name ook wanneer sprake is van een breuk met het bestaande beleid;
5. Gedeputeerde Staten op te dragen voor een gestructureerde en consequente dossiervorming te zorgen.

Het amendement krijgt nr. 5.

De heer **Bierens** (VVD). Over het amendement van de PVV-fractie heb ik overleg gehad. Op basis van het antwoord dat de heer Van Heukelom heeft gegeven ten aanzien van de audit bij Scoop, waarbij Scoop als eerste aan zet is, zullen wij aan de hand van die uitkomsten discussiëren over de functie en taken van Scoop. Met die uitleg beschouwen wij dat als onderdeel van het amendement, zonder dat op te hoeven nemen. Wij hebben kennisgenomen van de toezegging van de gedeputeerde en zijn tot de conclusie gekomen dat die ook recht doet aan de wens van de PVV-fractie om een keer in het openbaar over Scoop en de werkwijze en omvang te kunnen discussiëren.

De **voorzitter**. Daarmee is het amendement van de PVV-fractie ingetrokken. Verandert er nog iets aan het amendement over de programma-indeling?

De heer **Bierens** (VVD). Nee, van beide kanten is gezegd wat er gezegd moest worden. Ik handhaaf het amendement.

In stemming komt amendement nr. 3.

Het amendement wordt aangenomen met 21 stemmen voor en 14 tegen. De fracties van CDA, PvdA en SP stemmen tegen, de overige fracties voor.

In stemming komt het geamendeerde voorstel. Het voorstel wordt bij handopsteken met algemene stemmen aangenomen.

De **voorzitter**. Wij gaan verder met de behandeling van het Bestuursakkoord. De gedeputeerde heeft uitgelegd wat de stand van zaken is.

Overigens verzoek ik de fracties om de moties vreemd aan de orde van de dag in te dienen, zodat ze kunnen worden vermenigvuldigd. Wij delen ze nog niet uit

De heer **Bierens** (VVD). Mevrouw de voorzitter. Bij de totstandkoming van akkoorden is het geven en nemen en moet je de balans opmaken voor

jezelf. Plussen en minnen dus. Dat is bij dit bestuursakkoord op hoofdlijnen tussen Rijk en provincies niet anders. De uitwerking van belangrijke onderdelen moet nog plaatsvinden. Daar ligt een belangrijke taak voor provincies en IPO en dus ook voor ons college van GS. Ik noem de decentralisatie van het pakket Natuur en landelijk gebied en de financiële afwikkeling van het ILG-dossier. Ook noem ik het ruimtelijk economisch domein en de overgang van jeugdzorg naar de gemeenten. De inzet vanuit onze provincie dient gericht te zijn op een aanvaardbare invulling en afwikkeling. De uitkomsten daarvan ziet de VVD-fractie met meer dan normale belangstelling tegemoet. Dat gezegd hebbende kan een goed verstaander beluisteren dat de VVD-fractie ook om tactische redenen - en niet alleen om aan tafel te kunnen en blijven zitten - instemt met het voorliggende akkoord met inachtneming van wat de heer Van Heukelom voor de pauze over dit onderwerp heeft gezegd. In deze zaal moeten wij geen landelijke politiek bedrijven, maar uitsluitend de afweging van belangen voor onze provincie maken. De VVD-fractie stemt in met het akkoord.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. De heer Bierens zegt dat wij onze eigen afweging moeten maken en niet te veel op de landelijke politiek moeten letten. Ik dacht dat er toen iets zou komen, maar hij zegt dat zijn fractie instemt. Wat zijn vanuit de provincie gezien zijn argumenten om toch in te stemmen met het akkoord, terwijl de provincies - en niet alleen de provincies - zo worden teruggezet?

De heer **Bierens** (VVD). Het is maar net hoe je dat terugzetten beoordeelt. Het is een breder akkoord, niet alleen met de provincies, maar ook met de gemeenten, de waterschappen en het UWV. Er is meer aan verbonden. Op enig moment moet je je knopen tellen. Dat proberen wij te doen. Dat betekent niet dat wij over elk onderdeel enthousiast zijn, zeker niet. Wij zijn echter hoopvoller gestemd dan de heer Harpe.

De heer **Harpe** (GL). Dat heeft de heer Bierens nog niet van mij gehoord.

De heer **Bierens** (VVD). Ik proefde het in uw toonzetting en ik ken u al wat langer. Juist de belangrijke dossiers voor onze provincie, zoals het ILG-dossier, jeugdzorg en het ruimtelijk economisch domein, moeten nog in deelakkoorden worden uitgewerkt. Wij vinden het vanuit een strategische positiebepaling belangrijk om, na al die plussen en minnen, in te stemmen. Dan blijven wij aan tafel zitten bij de minister en het kabinet. Wij hopen dat onze inbreng zal resulteren in een aanvaardbare invulling en afwikkeling.

De heer **De Kort** (PvdA). Mevrouw de voorzitter. De PvdA-fractie heeft grote moeite met het voorliggende voorstel. Het hoofdlijnenakkoord en de deelakkoorden bevatten op diverse punten nog open einden met serieuze financiële risico's voor provincies en gemeenten. Zoals niemand van ons dat privé zou doen, zo moeten ook de Staten van Zeeland geen ongedekte cheques willen accepteren.

De status van het hoofdlijnenakkoord is op dit moment onduidelijk. Is er eigenlijk wel een akkoord? Dat schept volgens ons ruimte om het akkoord aan te scherpen en te verduidelijken. Een duidelijk voorbeeld van het feit dat het bestuursakkoord onvoldoende oog heeft voor de Zeeuwse belangen zijn de voorstellen voor de financiering van de primaire waterkeringen. Hier dreigen de Zeeuwen straks volledig voor op te draaien. Van solidariteit in de bekostiging van dijken die meer dan alleen de Zeeuwse voeten droog houden, is niets te bespeuren. Onze motie in de PS-vergadering van 23 mei 2011, waarin wij dit aan de orde stellen, is dan ook aangenomen. Kan de gedeputeerde uitleggen wat tot nu toe aan de opvolging van die motie is gedaan? Waaruit blijkt die inspanning?

Een punt van zorg is voor onze fractie de onzekerheid over de ILG-gelden. Gesprekken tussen het Rijk en het IPO daarover zijn gaande. Eerder is aangekondigd dat deze voor de zomer tot duidelijkheid zouden leiden. Nu blijkt echter dat het in ieder geval najaar wordt en misschien nog wel later. De PvdA-fractie is van mening dat er geen akkoord op hoofdlijnen kan worden gesloten voordat de consequenties van de bezuinigingen op de ILG-gelden bekend zijn. Deze kwestie is nog belangrijker geworden nu staatssecretaris Bleker deze gelden mogelijk wil gaan gebruiken voor de financiering van alternatieven voor de Hedwigepolder.

Er wordt gesproken over de voordelen van dit akkoord voor Zeeland. Het is ons echter niet duidelijk wat daarmee wordt bedoeld. Is het feit dat Terneuzen en Vlissingen worden genoemd als havens van nationaal belang een pluspunt te noemen? Die hadden volgens ons niet eens genoemd hoeven te worden, want het is een gegeven dat zelfs bij andere provincies dan Zeeland bekend is. De over te dragen taken van het Rijk naar provincies en gemeenten zijn veelal regelrechte dan wel verkapte bezuinigingsmaatregelen. De financiële dekkingen van de over te hevelen taken zijn daarom nergens vastgelegd in het bestuursakkoord.

De bezuinigingsmaatregelen die in dit bestuursakkoord zijn opgenomen, raken de meest kwetsbare inwoners van Zeeland. Zo zijn de bezuinigingen op de sociale werkplaatsen voor de PvdA-fractie onverteerbaar. De fractie wil niet van GS horen dat een sociale werkplaats geen

provinciale taak is. Dat weet zij wel. Een provincie dient echter pal achter haar inwoners en de Zeeuwse medeoverheden te staan: solidariteit en geen kleinering van de minst weerbaren.

Tot slot moet ons van het hart dat wij de door minister Donner opgeroepen schrikbeelden van een onbestuurbaar land verre van ons werpen. Wanneer een regering wanhoop als enig overgebleven raadgever heeft en daarnaar luistert, wordt het tijd om te stoppen met regeren. Wij kunnen niet akkoord gaan met het voorliggende bestuursakkoord. Wij overwegen om in tweede termijn een amendement in te dienen dat gelijk zal zijn aan het amendement dat door de VVD-fractie in Noord-Holland is ingediend. Wij willen meer duidelijkheid over het bestuursakkoord voordat wij er eventueel mee kunnen instemmen.

De heer **Colijn** (CU). Dient de heer De Kort het amendement in naar aanleiding van de beantwoording van de gedeputeerde?

De heer **De Kort** (PvdA). U mag ervan uitgaan dat wij het amendement in tweede termijn indienen.

De heer **Dorst** (SGP). Mevrouw de voorzitter. Wij hebben een Statenvoorstel gekregen en ruim daarna een brief op 22 juni 2011. De laatste zin van die brief luidt als volgt: "Resumerend (dus nadat alle problemen rond het bestuursakkoord uit de doeken zijn gedaan, ook de situatie bij de VNG) gezien de ontwikkelingen stellen wij u voor om nu geen besluit te nemen over eventuele instemming met het bestuursakkoord". Die brief is niet ingetrokken. Ik heb van de gedeputeerde een pleidooi gehoord om ermee in te stemmen, omdat wij aan de knoppen moeten kunnen blijven draaien en erbij moeten zitten. Het een spreekt het ander tegen, maar ik ga ervan uit dat wij gehoor moeten geven aan de oproep van vandaag. Wij moeten dan wel goede argumenten hebben.

Heel belangrijk bij een bestuursakkoord is de aanleiding. De aanleiding is dat de overheidsfinanciën op orde gebracht moeten worden. Dat moet niemand uit het oog verliezen. Aan die taak moeten wij allemaal onze bijdrage leveren. Het is zelfs voluit Bijbels: je overheidsfinanciën op orde brengen. Als wij geld genoeg hebben, kan iedereen alles doen wat hij leuk of belangrijk vindt. Als de middelen echter afnemen, moet je scherpe keuzes gaan maken. Er zit dus ook een voordeel aan, namelijk dat wij een veel scherper profiel krijgen. Het is niet zo dat men achterover kan leunen totdat alles tot de laatste hechting afgehecht is. Er moet een vertrouwensbasis zijn om met elkaar ook uit de laatste kwesties te komen.

Er zijn minnen en plussen in het bestuursakkoord, maar het is niet verkeerd dat de rode draad die erdoorheen loopt aansluit bij ons

programma "Stuwende krachten". Veel elementen, bijvoorbeeld het verminderen van regelgeving en het niet allemaal met één ding bezig zijn, zijn positief. Die mogen vanmiddag ook genoemd worden. Er is sprake van realiteitszin. Niet alles kan. Bij financiële krapte moet je niet streven naar wat wenselijk is, maar naar wat haalbaar is. Dat is een belangrijk element.

Een laatste punt vormen de consequenties als wij hiermee niet instemmen. Als je bestuurs- of regeringsverantwoordelijkheid hebt, is het nogal wat om nee te zeggen. Ik heb de juridische consequenties opgezocht. De provincie Drenthe heeft, onder aanvoering van de heer Tichelaar, er nadrukkelijk op gewezen dat adeldom verplicht. Wij hebben verantwoordelijkheid te nemen. Er is gezegd: "de juridische consequenties van een eventuele verwerping van een akkoord zijn niet anders dan dat Drenthe geen bestuursakkoord heeft gesloten met het Rijk". Eventueel bestuurlijke, politieke en financiële consequenties van het niet instemmen met het voorliggende akkoord zijn dat de provincie aan de zijlijn komt te staan en dat het Rijk eenzijdig via wetgevingstrajecten en begrotingswijzigingen invulling kan geven aan de uitwerking van het regeerakkoord. Wij moeten kiezen uit twee mogelijkheden die allebei niet optimaal zijn. Wij kunnen instemmen met iets wat de mogelijkheid biedt om een traject te lopen waarin, gezien de bezuinigingstaakstelling, redelijkheid en billijkheid zit. De andere mogelijkheid is om er niet mee in te stemmen. Mijn vraag is echter waar het nemen van verantwoordelijkheid voor de komende jaren dan ligt.

De heer **Harpe** (GL). Mevrouw de voorzitter. Als je het bestuursakkoord naleest, kom je tot de conclusie dat het zo slecht nog niet is. Het akkoord legt heel veel taken en bevoegdheden bij de provincie. Het lijkt het eerste serieuze besluit van dit kabinet waar je iets mee zou kunnen na de caviapolitie en de 130km-borden. Als je verder kijkt, ontstaat er een discussie over geld en dan is het einde zoek. Dan komt de vraag: wat moet je dan? Het is moeilijk de afweging te maken of je hier voor of tegen moet zijn, ook voor de GL-fractie. Ik zal een geheim verklappen: ik zal met een mits voor dit voorstel stemmen, omdat het heel belangrijk is dat wij erbij betrokken blijven en dat wij aan tafel blijven zitten op de inhoud. Inhoud zit er genoeg in dit bestuursakkoord.

De GL-fractie heeft echter een groot probleem. Het IPO heeft een brief geschreven aan de minister-president. Bovenaan die brief staat het logo en het opschrift van de Unie van Waterschappen. Dat is een teken aan de wand. Het klopt dat ik wel vaker spreek over het feit dat ik de waterschappen wil opheffen, maar hier is bestuurlijk iets vreemds aan de hand. IPO en Unie van

Waterschappen spreken op gelijk niveau met de minister en met het kabinet. Dat is geen goed teken. Het is echter een gegeven.

Als je dit bestuursakkoord beschouwt met het geld al of niet erbij, ben ik geneigd om het kabinet een kans te geven en om de provincies een kans te geven. Dat laatste is veel belangrijker. Ik heb wel twijfels. De gedeputeerde heeft die twijfel ook geuit. Ik zou graag willen horen wat zijn overwegingen zijn geweest bij de vraag of wij er wel of niet uit moeten stappen.

De GL-fractie heeft nog enkele opmerkingen over het bestuursakkoord. Wij zijn bezorgd over de ontwikkelingen van de plattelandseconomie, waaronder natuur en recreatie, en over de transitie in het onderdeel jeugdzorg. Wij hebben een motie opgesteld. Met deze gegevens stemmen wij in met het bestuursakkoord. Wij vinden dat wij aan tafel moeten zitten, maar ook met een eigen inhoud. De **voorzitter**. Door het lid Harpe wordt de volgende motie ingediend:

Provinciale Staten van Zeeland, bijeen op vrijdag 8 juli 2011

overwegende dat:

- tijdens de behandeling van het Bestuursakkoord tussen Rijk, IPO, VNG en UVW in de Statencommissie van de provincie Brabant heeft het Brabantse college van Gedeputeerde Staten toegezegd dat de provincie het deelakkoord Natuur pas mag ondertekenen, wanneer dit is voorgelegd aan de Statencommissie voor Ecologie en Handhaving;
- hierdoor hebben de Brabantse Staten de mogelijkheid het akkoord af te wijzen, waardoor er opnieuw onderhandeld moet worden;
- dit voor de provincie Zeeland met name betreft de deelakkoorden Natuur en Jeugdzorg (transitieplan);
- wanneer provincies hierin gezamenlijk optrekken kan worden afgedwongen dat er opnieuw onderhandeld wordt (zoals de VNG met de sociale paragraaf van het Bestuursakkoord heeft gedaan);

gelet op:

- de kritiek/bezorgdheid die met name in de commissie Bestuur, Financiën en Welzijn is geuit op de plannen van het kabinet;

zijn van mening:

- dat de beoogde bezuiniging negatief werkt op de ontwikkelingen van de plattelandseconomie, waaronder natuur en recreatie alsmede het deelakkoord jeugdzorg;

dragen het college op:

- dit gevoelen over te brengen bij het kabinet en de genoemde deelakkoorden verder uit te onderhandelen en de resultaten daarvan ter beoordeling voor te leggen aan de commissie zoals voornoemd;
- deze motie ter aanbeveling toe te sturen aan de Staten van de overige provincies,

en gaat over tot de orde van de dag.

De motie krijgt nr. 4.

De heer **Colijn** (CU). Mevrouw de voorzitter. Gezien de beraadslagingen en gehoord hebbende de toelichting van de gedeputeerde, zijn wij van mening dat wij aan tafel moeten blijven zitten. Het is van belang om voortdurend te blijven onderhandelen. Wij steunen de insteek om het bestuursakkoord te steunen.

De heer **Hijgenaar** (D66). Mevrouw de voorzitter. Voor ons ligt het bestuursakkoord. Of niet? Meestal komen voorstellen naar deze Staten met een afhandelingsvoorstel. Hier was het afhandelingsvoorstel alles of niets, door sommigen geïnterpreteerd als "slikken of stikken". Het voorstel behandelt een aantal punten op hoofdlijnen, die nog nader moeten worden ingevuld. In het bijzonder de financiële consequenties op de lange termijn zijn uitermate onduidelijk. Daarom hebben wij grote problemen met dit voorstel. Het is echter alles of niets. Feitelijk wordt het niets. Wij hebben immers op 23 mei 2011 een motie ingediend samen met de fracties van PvdA, PvZ en SGP, waarin staat dat wij het gedeelte in het deelakkoord Water voor wat de primaire waterkeringen betreft niet delen. Die motie is aangenomen en daarmee zeggen wij dus dat wij niet met het hele voorstel akkoord gaan. Wij gaan met dat specifieke deel niet akkoord. Dan is nu de minister aan zet. Doet hij zijn woord gestand, dan is het niets. De D66-fractie gaat akkoord met dit voorstel in de wetenschap dat de minister daarmee niet akkoord zal gaan. Wij hopen dat er een situatie ontstaat waarin deelakkoorden tot ons zullen komen met meer details, zodat wij beter kunnen inschatten wat de consequenties voor Zeeland zijn en er echt iets over kunnen zeggen.

De heer **Muste** (PVV). Mevrouw de voorzitter. Bij de vorige PS-vergadering heb ik mijn zorgen geuit over het deelakkoord Water. Ik heb de motie van de PvdA-fractie gesteund. Ik heb daarna bij de Tweede Kamerleden geïnformeerd en onze zorgen uitgesproken over dat deelakkoord. Ik heb gezegd dat het deelakkoord voor Zeeland leidt tot een onevenredige belasting voor de bevolking. Men was het daarmee eens en het onderwerp is aldaar besproken. Ik kreeg als antwoord dat op bladzijde

22 duidelijk staat dat het uitgangspunt is dat er geen onevenwichtige verschuiving van de lokale lasten optreedt, in het bijzonder in de gebieden met de primaire waterkeringen en relatief weinig bewoners. Hieronder valt Zeeland ook. Verder leeft het onderwerp enorm in de Tweede Kamer en de kans is groot dat er geen enorme veranderingen plaatsvinden. Dat laatste vind ik iets te vaag. Ik zou graag een wettelijke verankering zien van het uitgangspunt dat er geen onevenwichtige verschuiving komt voor provincies zoals Zeeland. Dan is er voor Zeeland geen probleem om akkoord te gaan met het bestuursakkoord. Misschien kan GS ervoor zorgen dat die boodschap wordt overgebracht aan de minister.

De heer **Harpe** (GL). De PVV-fractie speelt in de Tweede Kamer een sleutelrol. Wat doet de heer **Muste** daaraan?

De heer **Muste** (PVV). Mijn fractie heeft mij verzekerd dat zij geheel achter dit uitgangspunt staat en er zeker voor zal zorgen dat er geen onevenwichtige verschuiving plaatsvindt.

De heer **Harpe** (GL). Dat heeft voor de PVV-fractie in de Tweede Kamer als uiterste consequentie dat zij de steun aan een ondeelbaar akkoord onthoudt.

De heer **Muste** (PVV). Dat zal de fractie niet doen. Zij zal het deelakkoord later bijshaven en benadrukken dat het uitgangspunt wettelijk verankerd moet worden.

De heer **Hijgenaar** (D66). Het is toch alles of niets?

De heer **Muste** (PVV). Zo is het niet in het leven.

De heer **Harpe** (GL). De heer **Muste** zit principieel fout. De Tweede Kamer beslist over één ondeelbaar akkoord. De Kamer gaat niet over de deelakkoorden. Zijn fractie heeft de sleutelpositie. Wat doet hij daaraan?

De heer **Muste** (PVV). Dat heb ik zojuist gezegd. De fractie is het niet eens met het gedeelte dat tot onevenredige belasting van de Zeeuwse bevolking leidt. Ik heb GS om een wettelijke verankering op dit punt gevraagd en zal dat ook aan de Kamerfractie vragen.

De heer **Harpe** (GL). Dat heeft als uiterste consequentie dat de fractie uiteindelijk tegen het akkoord stemt.

De heer **Muste** (PVV). Dat lijkt mij iets te ver gaan.

De heer **Hijgenaar** (D66). Met andere woorden: het betekent niets, ze gaan gewoon zitten wachten tot wij hier het schip in zijn gegaan.

De heer **Muste** (PVV). Uiteindelijk heeft het kabinet het laatste woord. Het is niet aan mij om te zeggen dat het niets betekent. Wij hebben onze zorgen ingebracht.

De **voorzitter**. In die situatie is het schip ingaan misschien niet de slechtste oplossing.

Mevrouw **de Milliano** (CDA): Mevrouw de voorzitter. Iedereen weet dat het bestuursakkoord een hoofdlijnenakkoord is, waarin duidelijk wordt gemaakt welk overheidsorgaan wat regelt. Het akkoord is bedoeld om het overheidsbeleid dichter bij de burger te brengen: decentraal wat kan en centraal wat moet. Door het afwijzen van het onderdeel Werk door de gemeenten stelde minister Donner destijds: niet helemaal, dus helemaal niet. Hierdoor werd onduidelijk wat nu de stand van zaken is. De gedeputeerde heeft bij aanvang van de behandeling meegedeeld wat de stand van zaken is. Gisteren stond er nieuwe informatie op de website waaruit blijkt dat wij nu te maken hebben met een tweesporenbeleid. Het eerste spoor is een daadkrachtige uitvoering van de vele in het bestuursakkoord gemaakte afspraken, met uitzondering van die voor het onderdeel Werk, omdat de VNG daarmee niet akkoord is. Het tweede spoor wordt ingezet met de benoeming van de commissie Westerlaken door de VNG voor de herstructurering van de sociale werkplaatsen.

In afwachting van een vervolg op de resultaten van deze commissie en op de deelakkoorden van het bestuursakkoord wil de CDA-fractie graag haar mening over het akkoord geven. Het college van GS geeft aan dat dit akkoord het best haalbare is. De gedeputeerde heeft een toelichting gegeven en het in mijn ogen wat afgezwakt. Onze fractie wil graag enkele kanttekeningen maken bij de drie belangrijkste onderwerpen.

Over de bezuiniging op de ILG-gelden hebben wij reeds eerder onze zorg uitgesproken. Natuurlijk willen wij in deze provincie meedenken over de kerntaak voor ruimtelijke ontwikkeling waarbij wij minder gelden krijgen. Wij denken aan de breed aangenomen motie in de vorige Statenvergadering met betrekking tot de plattelandsontwikkeling. Zo'n ferme korting blijft echter zorgelijk.

Ook willen wij onze zorg uiten over de jeugdtaken die van de provincie naar de gemeenten gaan, overigens pas in 2016. Wij pleiten voor een zorgvuldige overgang van deze taken van provincie naar gemeenten. Juist nu de wachtlijsten bijna weggewerkt zijn en de kwaliteit van de dienstverlening en de jeugdzorg goed is, kan het niet zo zijn dat dit na overgang naar de gemeenten in gevaar komt, omdat er voor de gemeenten minder gelden beschikbaar zouden komen. De kans bestaat dat de ene gemeente het

wel voor elkaar krijgt, terwijl juist over de gemeentegrens die kwaliteit van jeugdzorg niet meer gegarandeerd kan worden. Dat vinden wij onwenselijk.

Het laatste onderwerp is water. Als wij akkoord gaan met dit voorstel, betekent dit dat de Zeeuwse inwoners in de toekomst onevenredig belast zullen worden, want wij hebben weinig inwoners in onze provincie. De kosten zullen dus onevenredig hoog zijn per inwoner. Wij wachten het amendement van de PvdA-fractie af om te zien wat daarin exact is opgenomen. Ons grootste punt van zorg blijft de financiering. De verbetering van de primaire waterkeringen is een Rijkstaak en het Rijk heeft voorgesteld dat de regio's deze taak moeten gaan meefinancieren via de waterschapsheffing. Juist voor de provincie Zeeland zou dat desastreus uitpakken.

De heer **Harpe** (GL). Mevrouw De Milliano maakt zich terecht zorgen over de kosten die de Zeeuwse inwoners naar zich toe krijgen als het gaat om dijkversterking et cetera. Die zijn gigantisch. De ledenvergadering van de CDA heeft indertijd besloten om de waterschappen op te heffen. Waarom neemt zij dat niet over en deelt zij dat niet mee aan de Tweede Kamerfractie? Het CDA heeft ook een sleutelpositie, net als de PVV.

Mevrouw **de Milliano** (CDA): Die sleutelpositie voeren wij goed uit. Wij zullen dat in onze fractie oplossen.

De heer **Harpe** (GL). Dan hoeft mevrouw De Milliano zich ook geen zorgen te maken over de inwoners van Zeeland.

Mevrouw **de Milliano** (CDA): Wij zijn hier voor de inwoners van Zeeland. Dat moeten wij niet vergeten. Wij zijn volksvertegenwoordigers en nemen die rol heel serieus.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Mevrouw de voorzitter. De SP-fractie heeft in de middagpauze gebeld met de Statenfractie van Noord-Holland. Zij verzekerde ons dat de Staten aldaar hebben tegengestemd en nog steeds aan tafel zitten. Het kan dus wel.

Het college van GS kiest in de discussie over het bestuursakkoord voor de houding van het braafste jongetje van de klas. Nu de provincies, niet onterecht, links zijn ingehaald door de gemeenten en er een soort pseudoakkoord ligt, lijkt het ons niet verstandig om nu al een definitief standpunt in te nemen. Toch biedt de situatie waarin wij ons bevinden dikke kansen. Wij krijgen straks een soort onderhandelingsfase 1.5. Wij zitten na het eerste concept maar voor de definitieve versie. De SP-fractie ziet dit als een uitgelezen kans om het college extra bagage mee te geven om het in de onderhandelingspositie nog sterker naar voren te

laten komen en om de volledige Staten te vertegenwoordigen. Het is een uitgelezen kans voor het dualisme. Immers, als de Staten zo vroeg mogelijk worden betrokken, voorkomt men kant-en-klare voorstellen van slikken of stikken.

De SP-fractie heeft grote bezwaren tegen het bestuursakkoord op tal van punten. Het is ons veel waard als het college zijn houding verandert van "ja, mits" naar "nee, tenzij". Jeugdzorg wordt overgedragen naar de gemeenten. Toen onze fractie dit voor het eerst vernam, was er een stemming van blijdschap. Zorg dichtbij is immers al jaren een speerpunt van de SP-fractie. Toen wij echter vernamen dat dit gepaard zou gaan met een geschatte korting van ongeveer 300 mln. sloeg de feeststemming al snel om. Daarnaast beseffen wij dat de Zeeuwse jeugdzorg de laatste tijd niet op een geweldige manier in het nieuws is gekomen. Wij houden dan ook ons hart vast. Laten wij zorgen voor een warme overdracht en een gespreid bedje waarin de gemeenten kunnen landen. Laten wij ervoor zorgen dat onze Zeeuwse jongeren, die het in hun thuissituatie al heel moeilijk hebben, niet het kind van de rekening worden.

Het deelakkoord Water is een verhaal apart. De eerder aangenomen motie van de PvdA-fractie laat zien hoe boterzacht die motie eigenlijk is. IPO en Zeeland zaten op één lijn, maar het Rijk zet gewoon door. Met andere woorden: leuk geprobeerd, maar wij spelen verder. Laat ons Zeeland, ons luctor et emergo zich daarmee afscheppen? Eén ding is zeker: van een worsteling is geen sprake.

Wij noemen voorts de decentralisatie van natuur en landelijk gebied. Nog voordat daaraan iets gebeurt, wordt eerst een kaasschaaf over het Zeeuwse land gehaald, een kaasschaaf met een diepe snede. Er wordt 600 mln. gekort op lopende afspraken. Dat vindt de SP-fractie hetzelfde als iets op afbetaling kopen en halverwege niet meer betalen.

Tot slot de sociale werkvoorziening, de AWBZ en al die zaken, onderwerpen waarover de provincie eigenlijk niet gaat, maar die wel cruciaal zijn voor de VNG. Waarom gaan wij er eigenlijk niet over? Wij hebben beleidsmatig weinig in de melk te brokken, maar wij vertegenwoordigen wel de Zeeuwen, alle Zeeuwen die op 2 maart 2011 stemden voor hun vertegenwoordiging, alle Zeeuwen die door deze ridicule bezuinigingslust worden getroffen. Al die Zeeuwen houden van hun Zeeuwse gemeente en provincie en houden hen verantwoordelijk voor dit akkoord. Laten wij ons gedragen als volksvertegenwoordigers en opkomen voor de belangen van de Zeeuwen.

Vooralsnog kiezen wij voor een "nee, tenzij" en dus voor de Noord-Hollandse variant.

De heer **Van Heukelom** (GS). Mevrouw de voorzitter. Voor het deelakkoord Water is de heer

Heijning onderhandelaar. Hij weet precies de laatste stand van zaken.

Laten wij eerst vaststellen dat iedereen moeite heeft met het afsluiten van een akkoord waarin zoveel wordt bezuinigd. Wij moeten echter vaststellen dat er bezuinigd moet worden. Er is gevraagd naar de status. Er is een akkoord. Minister Donner gaat met de VNG verder. Er is een akkoord getekend op hoofdlijnen en alle deelakkoorden, waarover PS ook nog iets moeten zeggen, komen later.

Het noemen van de havens was voor de PvdA-fractie niet nodig geweest. Ik heb mij laten vertellen dat je volgens Europese regels boven een bepaald tonnage als kernhaven wordt aangemerkt. Het voordeel is dat je Europese subsidies kunt krijgen, zoals voor de zeesluis. Het staat er dus niet voor niets. Het brengt iets op.

Het amendement dat is aangekondigd, ken ik nog niet. Ik wacht dat af. De sociale problematiek die ook door de VNG is aangehaald en waarop hoofdstuk 6 gebaseerd is, is een zaak die de VNG gaat uitwerken. Er zijn onderhandelingen. Het akkoord is een akkoord op hoofdlijnen om te bepalen wie waarover gaat. Wij gaan niet over de sociale paragraaf. Dat wil niet zeggen dat wij niet zien wat er gebeurt. Daarom bespreken wij in het College voor Zorg en Welzijn deze problematiek altijd met de wethouders om te kijken of wij elkaar kunnen helpen. Dat hoeft niet altijd financieel te zijn, maar het kan ook om slimme oplossingen gaan.

De brief die de GL-fractie noemt, moet de brief zijn die is gestuurd na het congres met de gemeenten. Waterschappen en IPO hebben toen besloten samen een brief te schrijven. Ik weet hoe de fractie over de waterschappen denkt. Het is een terechte opmerking.

Er is veel gesproken over de jeugdzorg. Er is 64 mln. uitgetrokken voor de transitie. Dat moet allemaal nog worden verdeeld. In 2006 hebben wij in Axel gezegd dat het naar de gemeenten moet, dichtbij de burger. Je moet vroeg beginnen, preventief, met beleid vooraf. Al ver voor de verkiezingen hebben wij een bestuursovereenkomst afgesloten, waarbij wij elkaar vasthouden. Sommige dingen gaan wij provinciaal regelen. Je kunt niet alles per gemeente onderhandelen. Wij willen die transitie met elkaar doorlopen. In 2016 gaat het verplichte deel over, maar in 2014 komt de eerste tranche. Het is de vraag of het in één keer overgaat of in fasen. Er zijn nog heel veel vragen en die moeten in een deelakkoord worden uitgewerkt.

Het is een afweging die wij moeten maken: blijven wij aan tafel of niet. Ik zeg nogmaals: laten wij alstublieft aan tafel blijven. Ik zie het grote belang daarvan.

De heer **Heijning** (GS). Op 23 mei 2011 is er een motie aangenomen in de Staten. Het college heeft gezegd dat het die motie gaat uitvoeren, in die zin dat het die onder de aandacht zou brengen van allerlei betrokkenen, zoals andere provincies in IPO-verband en de waterschappen. Wij hebben dat inmiddels gedaan. De motie hield naar onze mening niet in dat wij tegen het bestuursakkoord zouden moeten stemmen. Dat lijkt het college niet verstandig. Er is een samenhang tussen een aantal zaken.

De heer **Van Haperen** (PvdA). Kan de heer Heijning iets meer vertellen over de uitvoering van de motie?

De heer **Heijning** (GS). Wij hebben een brief opgesteld en verstuurd naar een aantal partijen waarover in de vergadering van 23 mei 2011 is gesproken. Op dat punt is aan de wens van de Staten voldaan. Bij het waterschap in Zeeland is ons standpunt bekend.

De heer **Van Haperen** (PvdA). Aan wie is die brief gestuurd?

De heer **Heijning** (GS). De brief is in ieder geval naar het IPO gestuurd en naar ik meen ook naar de afzonderlijke provincies. Ik heb dat op dit moment niet paraat. Ik zal zorgen dat de Statenleden de brief krijgen en kunnen zien aan wie die is gestuurd.

Er is een samenhang tussen het deelakkoord Water, dat er is, en het deelakkoord Natuur, dat er nog lang niet is. Daarover wordt op zijn vroegst eind augustus 2011 verder onderhandeld. Er is ook een samenhang met de gesprekken die wij nog moeten voeren over het natuursakkoord Westerschelde, de Hedwigepolder en dat soort zaken. Het is goed om die samenhang in het oog te houden en op die basis met het kabinet te spreken. Als wij nu op één punt gaan dwarsliggen en niet meer meedoen en daarom niet meer meedoen aan het hele bestuursakkoord, lopen wij naar mijn inschatting het risico dat wij ook op andere onderwerpen de boot missen. Ik zou dat niet doen. De Staten moeten zelf de afweging maken, maar het lijkt het college niet verstandig.

De vergadering wordt enkele minuten geschorst.

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Mevrouw de voorzitter. Er komt een zwaarwegende motie vanuit de coalitiepartijen, waarin wij GS duidelijk opdracht geven om krachtig op te treden voor Zeeland bij de deelakkoorden, met name Water, Jeugdzorg en ILG, en daar alles voor Zeeland uit te slepen. Wij kunnen instemmen met het bestuursakkoord maar met een heel zwaarwegende motie. Dat betekent dat het niet langer kan worden afgedaan met een

briefje. Wij verlangen dat GS heel krachtig optreden. De motie moet nog gemaakt worden.

De heer **Harpe** (GL). Op welke punten wijkt de motie dan af van onze motie, behoudens het feit dat het deelakkoord Water niet wordt genoemd? Ik neem aan dat de fractie ervan uitgaat dat het college daadkrachtig is.

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Wij moeten er even naar kijken. Ik zal de motie van de GL-fractie meenemen.

Mevrouw **de Milliano** (CDA): Is het in verband met de tijd niet verstandig om eerst een volgend agendapunt te bespreken?

De **voorzitter**. Dat kunt u rustig aan mij overlaten. Ik denk dat de motie er snel moet komen. Ik kijk even naar de gedeputeerde, want ik ben in de veronderstelling dat het wateronderdeel getekend en klaar is en dat er niets meer aan veranderd kan worden. Ik verzoek de gedeputeerde de stand van zaken te verhelderen, anders worden mensen met een opdracht weggestuurd die onuitvoerbaar is.

De heer **Heijning** (GS). Voorzitter. Ik riep net al dat het deelakkoord Water reeds was ondertekend toen de vorige motie werd aangenomen, maar dat is niet helemaal juist. Ik lees dat het deelakkoord Water op 25 mei 2011 is ondertekend. Dat was dus na de motie, die volgens mij op 23 mei 2011 is aangenomen. Het deelakkoord Water is ondertekend, omdat er op dat moment overeenstemming over was. De aangenomen motie is onder de aandacht gebracht van allerlei mensen. Wij zijn daarmee nog steeds bezig. Wij staan echter als provincie Zeeland alleen. Dat moeten de Staten zich realiseren. Het IPO was het weliswaar met ons eens, maar de andere provincies zijn uiteindelijk akkoord gegaan. Ook het Waterschap Scheldestromen is niet zo heel erg bedroefd over het deelakkoord. Ik heb dat de vorige keer ook gezegd. Het is ook niet zo, zoals de woordvoerder van de PvdA-fractie suggereerde, dat het risico van de dijken volledig bij Zeeland ligt. Dat is niet het geval. Het risico van de dijken komt in de verdere toekomst voor een kwart voor rekening van Zeeland.

De heer **Van Haperen** (PvdA). Als ik de voornemens goed heb gelezen, is het op de langere termijn de intentie van het kabinet om de waterkeringszorg volledig bij de regio te leggen. Voor de korte termijn is het voornemen om dat fifty-fifty te doen, maar voor de lange termijn is het de intentie van de akkoorden om de waterkeringszorg volledig bij de provincie te leggen.

De heer **Heijning** (GS). Ik heb dat zo niet begrepen. Overigens spreken wij dan in ieder geval over de periode na dit kabinet. Nogmaals, ik ga af op de informatie die ik heb. Dat is de verdeling fifty-fifty, waarbij de ene helft voor het waterschap in tweeën wordt gedeeld. Wij zijn bereid om de mening van deze Staten duidelijk kenbaar te maken aan wie men maar wil. Zegt u maar aan wie wij het allemaal moeten toezenden en waar wij het standpunt moeten uitdragen. Dat is geen probleem.

De **voorzitter**. Even voor een goed begrip. Het is niet meer mogelijk dat Zeeland een aantekening meegeeft aan de handtekening die is gezet.

De heer **Van Haperen** (PvdA). Het is van tweeën een: of er is een getekend akkoord waartegen wij ja of nee kunnen zeggen, of er wordt gesproken over een hoofdlijnenakkoord met deelakkoorden waarover nog geen besluiten zijn genomen. Naar mijn mening is dat laatste het geval. Het standpunt van de PvdA-fractie is dat die deelakkoorden zoveel open einden bevatten met zoveel financiële risico's voor de provincie dat wij die niet zo kunnen ondertekenen. Er zijn twee mogelijkheden: je wijst het akkoord af of je wilt aan tafel blijven zitten, maar dat doe je om mee te praten. Dat betekent dat je daar positie moet willen innemen. De vraag aan het college is: is het college bereid die positie in te nemen? In die filosofie kunnen de coalitiepartijen een motie indienen om dat te onderstrepen.

De heer **Heijning** (GS). Het deelakkoord Water is getekend. Andere deelakkoorden zijn niet getekend. Je moet dat in samenhang zien. Ik herhaal dat wij bereid zijn om nogmaals het standpunt van deze Staten duidelijk maken, maar iets wat getekend is, kunnen wij niet terughalen. Ik kan ook niet precies inschatten hoe ik dat zou moeten doen. Als de heer Van Haperen mij daarin kan adviseren, hoor ik dat graag.

De **voorzitter**: Wordt de motie ingediend? De gedeputeerde heeft de motie eigenlijk al overgenomen voordat die is gemaakt.

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Dat heb ik niet gehoord. Ik heb de gedeputeerde horen zeggen dat het deelakkoord Water is getekend en dat hij daar niets aan kan doen. Het is nog maar de vraag of hij dat heeft laten lopen of niet, maar dat terzijde. Er liggen echter nog andere deelakkoorden, onder andere over de ILG-gelden, van groot belang voor onze provincie, en over jeugdzorg, waar wij de transitie krijgen met alle gevolgen van dien. Ik wil de motie dus wel indienen. Ik laat de motie maken door mijn fractiemedewerker.

De heer **Bierens** (VVD). Mevrouw Evertz wekt de suggestie dat de gedeputeerde het heeft laten lopen ten aanzien van het deelakkoord Water.

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Uit de nonchalante houding van de gedeputeerde proef ik dat er wellicht steviger ingezet had kunnen worden.

De heer **Van Heukelom** (GS). In het vorige college heeft de heer Hamelink verschrikkelijk hard gewerkt om dit erin te krijgen, tot bloedens toe. Bij dit akkoord is destijds gezegd: het is Zeeland-proof. Er is heel hard voor gevochten. Daarom zeggen de waterschappen ook dat zij het risico nemen. De heer Heijning heeft net zo hard gewerkt. Wij hebben daar echter in ons eentje gezeten.

De heer **Harpe** (GL). Ik herhaal mijn vraag aan mevrouw Evertz. Er ligt een motie van de GL-fractie. Is die niet goed genoeg?

De heer **Dorst** (SGP). Wij hebben de motie van de GL-fractie ook gelezen. Daarin wordt gevraagd om de onderhandelingen te heropenen. Volgens mij is het principiële verschil met de PvdA-fractie dat die zegt dat wij moeten doorgaan met de onderhandelingen, maar met een vrachtbrief of marsroute erbij met punten waarop wij moeten letten. Dat is een principiële verschil. Meerdere fracties hebben de overtuiging dat er wat moet gebeuren. Laten wij gewoon doorgaan, maar daarbij een brief meegeven aan het college om zich op een aantal punten zo krachtig mogelijk in te zetten. Heropenen van de onderhandelingen is iets heel anders.

De **voorzitter**: Is het niet zo dat iets wat gesloten is, wel kan worden heropend maar niet kan worden voortgezet? Het deelakkoord is getekend. Er wordt niet meer onderhandeld.

De heer **Harpe** (GL). Ik begrijp de onduidelijkheid. De heer Dorst maakt volgens mij een denkfout. Ik heb gezegd dat ik instem met het akkoord. In de overwegingen staat om welke twee onderwerpen het gaat. Ik wil die onderhandelingen doorzetten en in de commissie ter sprake brengen. Het gaat om de twee deelakkoorden, ILG en jeugdzorg. Als de formulering scherper kan, wil ik mij daarbij graag aansluiten.

De heer **Heukelom** (GS). Dat doen wij ook. Wij komen terug met die deelakkoorden, niet eenmaal maar misschien wel viermaal.

De heer **Harpe** (GL). Met andere woorden: GS nemen de motie over.

De heer **Heukelom** (GS). Er staat iets anders. Als er staat dat wij moeten terugkomen met de

deelakkoorden ILG en jeugdzorg, neem ik de motie over. Wij hebben uw besluit nodig.

De heer **Colijn** (CU). Het lijkt mij een uitdaging voor de PvdA-fractie als de fractiemedewerker nu nog een motie moet formuleren met een vrachtbrief, zoals de heer Dorst zegt, en een aantal andere zaken die daarin moeten worden opgenomen. Gaan we dat nog wel redden vanmiddag? Uiteindelijk zegt de PvdA-fractie dat zij akkoord gaat en zijn de toezeggingen van de gedeputeerde dat GS het zo gaan doen duidelijk.

De **voorzitter**. Mijnheer Colijn, ik wil nu verder gaan met de agenda. Wij zien de motie wel als die klaar is. Ik wil gaan stemmen over het voorstel en straks over de motie. Ik begrijp dat de motie van GroenLinks is ingetrokken. Niet? Is zij toch overgenomen?

De heer **Harpe** (GL). Die motie is niet ingetrokken. Integendeel, zij begint steeds zwaarder te wegen. Ik kan mij voorstellen -- ik kijk daarbij even naar de heer Dorst -- om het eerste punt volledig te laten vervallen. Dan is cruciaal dat wij uitdrukken dat de twee genoemde onderwerpen ILG en Jeugdzorg van belang zijn en dat wij deze motie ter aanbeveling sturen aan de Staten van de overige provincies. Wij moeten het punt waarin wij het college opdragen, laten vervallen. Dat is voor dit moment de meest praktische oplossing.

De **voorzitter**. Formuleert u het dan zo dat er geen fouten gemaakt worden. Wij gaan stemmen en zullen straks, als wij alle moties hebben, die erbij betrekken.

Mevrouw **De Milliano** (CDA). Ik heb er toch wat moeite mee dat wij nu gaan stemmen over het akkoord zonder dat wij de motie gelezen hebben. Vanochtend hebben wij ook een onderwerp halverwege naar een ander onderwerp overgeheveld.

De **voorzitter**. Dat was een amendement. Een amendement verandert het voorstel en bij een motie verandert het voorstel niet. Bent u het daarmee eens, mevrouw De Milliano?

Mevrouw **De Milliano** (CDA). Ik blijf het lastig vinden. Ik vind het jammer voor de zorgvuldigheid van de besluitvorming.

De **voorzitter**. Een motie verandert niets aan het dictum. Een motie is een aanvulling op een besluit waarin wij vinden dat bepaalde zaken nog moeten gebeuren. Bij een amendement verander je het voorstel zelf.

De heer **Bouterse** (PvdA). Dat klopt wel, maar als een motie niet breed gedragen wordt en niet wordt overgenomen, dan stemmen wij dus niet in met het bestuursakkoord. Daar zitten meer partijen mee. Je kunt dat wel of niet netjes vinden, maar helaas ligt het zo.

De **voorzitter**. Hoe je het ook wendt of keert, je moet toch altijd eerst stemmen. Wanneer wij wachten op de motie zitten wij hier met z'n allen duimen te draaien.

Mevrouw **De Milliano** (CDA). Nee hoor, u mag gewoon doorgaan met het volgende onderwerp.

24. Statenvoorstel Wijziging ontgrondingenverordening Zeeland (RMW-003)

De heer **Van Haperen** (PvdA). Voorzitter. De Partij van de Arbeid-fractie kan instemmen met de voorgestelde wijziging van de ontgrondingenverordening. De voorgestelde vrijstellingen leiden tot een grotere efficiency en doelmatigheid. Weliswaar wordt hiermee vooruitgelopen op de intrekking van de Ontgrondingenwet en opname in de Wabo, maar de risico's als gevolg van de vrijstelling zijn te overzien en acceptabel. Het gaat om een verruiming van de aanlegmogelijkheden voor drinkputten, vijvers en dat soort plassen en om de vergunningplicht voor natuurontwikkelingsprojecten waar de provincie nadrukkelijk bij de planvorming is betrokken. Een aandachtspunt waarnaar wij in het aanlooptraject naar deze vergadering hebben gekeken, is de veiligstelling van het archeologisch bodemarchief bij ontgrondingen. Onze fractie heeft daarover in de commissie vragen gesteld en dat heeft geresulteerd in een snelle beantwoording, waarvoor dank. Uit het antwoord blijkt dat er bij de Zeeuwse gemeenten aandacht is voor de bescherming van het bodemarchief en voor de ontwikkeling van het archeologiebeleid. Daar zit tempo in. Ook in dat licht is de voorgestelde wijziging van de ontgrondingenverordening wat ons betreft alleszins verantwoord.

De heer **Van Burg** (SGP). Voorzitter. Voorstellen van dit kaliber zien wij graag in elke Statenvergadering tenminste twee keer tegemoet. Ik weet niet of GS dat toe kunnen zeggen, maar het zou bijzonder fijn zijn om dit soort deregulering voort te zetten.

De heer **Aalfs** (D66). Voorzitter. In dit voorstel voor ontgrondingenverordening wordt voorgesteld vergunningvrij ontgronden van 500 te verhogen naar 1000 kubieke meters. Dat is een goed voorstel met meer vrijheid en minder

procedureverplichtingen. Een kleine vereenvoudiging, voor de overheid wat minder werk en voor de direct belanghebbenden iets meer ruimte en gemak. Dat is de ene kant van de medaille. De andere kant -- deze verordening gaat daar niet op in -- is de rechtsbescherming: wat kun je als indirect belanghebbende, als derde belanghebbende, doen en wat staat jou ten dienste als je bezwaar hebt tegen het ontgrondingsplan?

In eerste aanleg zal er geen mogelijkheid zijn, want er ligt geen bestuursbesluit en er is geen vergunningsplicht meer. De praktijk zal uitwijzen dat men wil bouwen of verzinken met een zwembad of iets dergelijks. Daarvoor heb je een vergunning nodig en dat geeft iemand in het kader van het bestuursrecht een mogelijkheid van beroep en bezwaar. Stel je echter voor dat de primair belanghebbende daar niets wil bouwen en dus geen bouwvergunning nodig heeft. Wat kun je dan doen als omwonende of als belangengroepering wanneer je een bepaald nadeel meent te hebben, zoals last van afwatering of grondwater? Dat zou immers kunnen. Dan blijft er nog één mogelijkheid over: dan kun je een onrechtmatige daad bij de civiele rechter aanvoeren. Met andere woorden, ook de rechtsbescherming is voldoende gewaarborgd. De D66-fractie stemt in met het gehele voorstel.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. Ik kreeg de boodschap mee van mijn achterburen, de SGP-fractie, om het ook kort te houden. Dat zal ik braaf doen. We moeten goede burens blijven, net als de Vlamingen en de Nederlanders.

De ontgrondingsverordening wordt in gewijzigde gedaante omarmd, maar wij omarmen die zomaar niet. Wij vinden het een technisch stuk, dat is ook door onze vertegenwoordiger in de commissie opgemerkt. Wij vinden het een stuk dat technisch hoog scoort. Wat ons betreft mogen daarvan elke Statenvergadering een stuk of twee passeren. De administratieve lastenvermindering wordt een stuk gunstiger. Zo hoeven particulieren geen ontgrondingsvergunning meer aan te vragen voor bouwwerken tot 1000 kubieke meter grondverzet.

Dat is een geweldige zaak totdat punt twee in beeld komt: de provincie hoeft voor werken in het kader van natuurontwikkeling geen ontgrondingsvergunning meer aan te vragen. De argumentatie daarvoor is dat er toch nooit bezwaar wordt ingediend. De Partij voor Zeeland is hier absoluut op tegen, omdat de burger een beroepsmogelijkheid wordt ontnomen en omdat er ontgrondingsprojecten aan de orde zijn, of nog komen, die mogelijk verziltingproblematiek zullen veroorzaken. Via deze route is daartegen niets meer in te brengen. Wij vinden de vermindering van de administratieve lastendruk erg belangrijk, maar wat ons betreft moet de bepaling over de

natuuraanleg eruit, anders zullen wij dit voorstel niet steunen.

De heer **Heijning** (GS). Voorzitter. Dank voor de instemming van de meeste sprekers. Ieder moment dat je iets minder gaat regelen, kan dat nadelen voor anderen betekenen. De heer Aalfs heeft aangegeven dat het zo zou kunnen zijn dat de burger niet meer door onze regeling wordt beschermd en dat hij mogelijk naar de burgerrechter moet om zijn recht te krijgen als hij niet blij is met een geplande ontgronding van zijn buurman. Dat geval kan zich inderdaad voordoen. Gelukkig hebben wij in dit land ook nog burgerrechtvaarders die daarover hun mening kunnen geven. Wat dat betreft wegen voor mij de voordelen op tegen de nadelen.

Het argument van de Partij voor Zeeland over de natuurontwikkeling is niet nieuw. Wij hebben in het voortraject duidelijk gemaakt dat voor grotere projecten zoals Waterdunen wel degelijk nog ontgrondingsvergunningen voor worden gegeven. Voor minder grote projecten is het niet zo dat er verder geen enkel besluit meer aan te pas zou komen. Er zijn nog heel veel andere mogelijkheden voor burgers om hun recht te krijgen dan via de ontgrondingsvergunning. Zij kunnen ook via raadsleden en Statenleden invloed uitoefenen op besluitvorming. Het probleem zoals de Partij voor Zeeland dat signaleert, zien wij eerlijk gezegd niet zo.

De **voorzitter**. Ik geef nu gelegenheid voor de tweede termijn en constateer dat alleen de heer Robesin daarvan gebruik wil maken.

De heer **Robesin** (PvZ). Het antwoord van de gedeputeerde komt wel geruststellend over, maar wij gaan daar niet zo gemakkelijk mee akkoord. Als het zo eenvoudig is, waarom regelen we het dan niet? Je kunt wel zeggen dat belanghebbenden allerlei andere mogelijkheden hebben om bezwaar te maken en zienswijzen in te dienen, maar ik zou daarvan graag een paar voorbeelden horen.

De heer **Van Burg** (SGP). Mag ik de heer Robesin een vraag stellen? De vrijstelling is tot 1000 kuub, maar voor een beetje natuurontwikkelingsproject is 1000 kuub zo verdwenen. Het is altijd veel groter dan 1000 kuub als ik tien maal tien maal tien correct kan optellen.

De heer **Heijning** (GS). Dat is correct berekend. Ik wil er niet veel woorden meer aan wijden. Er is een verschil van mening tussen het college en de Partij voor Zeeland; dat kan zich voordoen. Ik heb geconstateerd dat een groot deel van deze Staten akkoord gaat met de voorstellen. Wij zijn van mening dat het goede voorstellen zijn en dat burgers voldoende mogelijkheden hebben om in

het kader van bijvoorbeeld bestemmingsplanprocedures of als inspreker in de gemeenteraad of in de Statencommissie hun standpunt kenbaar te maken.

De **voorzitter**. Wij gaan nu stemmen over het voorstel. Ik constateer dat de Partij voor Zeeland tegen heeft gestemd en daarmee is het voorstel aangenomen.

25. Statenvoorstel "Op weg naar een kwaliteitsnet landbouwverkeer Zeeland" (E&M-008)

Mevrouw **De Paepe** (VVD). Voorzitter. Landbouw is een belangrijke sector in onze provincie. Het veroorzaakt uiteraard mobiliteit en dat dient op een veilige manier te worden afgewikkeld. Daarvoor is op onderdelen aanpassing van de infrastructuur noodzakelijk. Natuurlijk werkt ook hier gedragsbeïnvloeding aanvullend. Onze complimenten voor deze nota, die in goede samenspraak tussen de wegenbeheerders en de landbouwsector tot stand is gekomen. Het is een eerste stap. Het opnemen in het meerjarenplan infrastructuur Zeeland is de volgende stap en de uitvoering is het uiteindelijke doel.

Het is een zaak van de langere termijn, maar met een adequaat aanpakken van de 45 meest urgente knelpunten kunnen de wegenbeheerders laten zien dat het menens is. De brief van de dorpsraad Koudekerke toont aan dat je er met goede bedoelingen alleen niet komt. Iedere wegbeheerder heeft zijn best gedaan om zijn deel zo goed mogelijk aan te leggen en in te richten. Het eindresultaat is echter onveiligheid in de dorpskern. Landbouwverkeer hoort in beginsel niet thuis op een rondweg, maar evenmin in een 30-kilometerzone in het dorp. Dan heb ik het nog niet eens over het oneigenlijk landbouwverkeer, tractoren met aanhangers en jonge bestuurders die goedkoper dan met een vrachtwagen grond vervoeren en met grote snelheid door de kern jagen. Wij weten ook dat, als zoiets gruwelijk fout loopt, het een leven kan kosten en grote emoties bovenkomen. Dan moeten dingen mogelijk worden waarover voor die tijd niet kon worden gesproken.

Waarom proberen wij nu niet om dit voor te zijn en nog eens reëel naar deze situatie te kijken? Wil de gedeputeerde toezeggen dat hij in de commissie Economie en Mobiliteit op deze brief van de dorpsraad Koudekerke terug zal komen?

De **voorzitter**. Het woord is aan de heer Erbisim voor zijn maidenspeech.

De heer **Erbisim** (PvdA). Voorzitter. Op weg naar een kwaliteitsnet landbouwverkeer Zeeland geeft de PvdA een dubbel gevoel. Enerzijds is het een strak document, ook voor de verkeersveiligheid.

Anderzijds is er geen enkele kostenindicatie opgenomen over wie de kosten zullen dragen voor verder beheer en onderhoud. Daarnaast zijn er nog financiële risico's bij het verbreden van de wegen voor het landbouwverkeer. Misschien moet er extra grond worden aangekocht waarin mogelijk vervuiling zit.

Zeeland lijkt een agrarische provincie te zijn met de vele landbouwgronden. Toch blijkt dat landbouw in Zeeland een economisch bescheiden sector is. Schaalvergroting in de bedrijfssector lijkt evenredig op te gaan met vergroting van de landbouwvoertuigen en met de bijbehorende machines. Die zullen in toenemende mate een aanslag doen op de veiligheid van onze wegen. Steeds meer jonge bestuurders met steeds grotere voertuigen lijken onze wegen onveilig te maken. Ongeregistreerde machines en voertuigen voeren geen kenteken en betalen geen wegenbelasting. Daarnaast geven zij de burgers een steeds groter gevoel van onveiligheid.

Uiteraard hebben wij als overheid een taak en een plicht om de veiligheid te optimaliseren. Dat kan niet uitsluitend op onze kosten door vele miljoenen te investeren in het optimaliseren van de infrastructuur ten behoeve van deze sector. Daarnaast zouden wij ook nog verantwoordelijk zijn voor beheer en onderhoud. Het beleidsdocument is naar onze mening te vrijblijvend ten opzichte van de landbouwsector. Er is geen enkele juridische onderbouwing wie waarvoor verantwoordelijk is. Wat draagt de sector zelf bij om morele en financiële maatregelen mogelijk te maken en deze problematiek op evenwichtige wijze aan te pakken?

De fractie van de PvdA heeft hierover nagedacht. De kosten van de coördinatoren die in dit plan worden genoemd, moeten mede door de sector betaald worden. Landbouwgerelateerde vervoeren over middenlange en lange afstanden mogen uitsluitend via regulier wegtransport plaatsvinden en het landbouwverkeer dient zo veel mogelijk de woonkernen te mijden.

Afsluitend heb ik nog een andere vraag voor GS. Zijn GS bereid om de ROVZ te vragen een registratie bij te houden van ongevallen waarbij landbouwvoertuigen betrokken zijn? Vooralsnog blijkt dat niet uit de jaarverslagen. Daarnaast willen wij een amendement indienen dat regelt dat de kosten voor de coördinatoren mede door de sector worden betaald.

De **voorzitter**. Door het lid Erbisim is het volgende amendement ingediend:

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op 8 juli 2011;

besluiten:

de tekst bij 6K als volgt te wijzigen: Het uitvoeren van de hierboven vermelde activiteiten vergt de aanstelling van mede door de agrarische sector bekostigde coördinatoren kwaliteitsnet landbouwverkeer die samenwerken met het waterschap Scheldestromen. De provincie Zeeland en Rijkswaterstaat directie Zeeland.

Dit amendement krijgt nr. 6.

De heer **Van der Maas** (SGP). Voorzitter. De nota geeft een richting aan waar wij met elkaar naartoe willen. Dat is een richting waarmee wij als SGP content zijn. Wij hebben in dit huis kaders vastgesteld, u vindt die ook terug in het collegeprogramma, waarin wij naar een bereikbaar en veilig Zeeland toe willen. Deze nota geeft aan hoe wij dat kunnen bereiken. Onze complimenten voor hetgeen geanalyseerd is.

Er staan natuurlijk geen oplossingen in. Ik denk dat er heel hard aan gewerkt moet worden welke oplossingen wij gaan kiezen. Het is daarbij heel belangrijk dat het situatiegerichte oplossingen zijn, want het kan niet één groot plan van aanpak zijn. Het vraagt verdere uitwerkingen die wij in het rapport gemist hebben. Aan de andere kant, wij moeten planmatig denken: dit ligt er en nu is het zaak de vervolgstappen te nemen. Wij zouden graag een toezegging van de gedeputeerde krijgen om een tijdpad aan te geven. Wanneer kunnen wij helder in kaart zien op welke manier en wanneer de 45 knelpunten worden aangepakt?

Het tweede betreft de financiële onderbouwing. Wat gaat het kosten en wie gaat dat betalen? Ik begrijp dat het moeilijk is om daarop heel gericht antwoord te geven, omdat je per situatie met de betrokken partijen moet bekijken wat er aan de hand is, wat eraan gedaan kan worden en wie het gaat betalen. Toch horen wij graag alvast een eerste reactie.

Landbouwverkeer is relatief onveilig. De voertuigen, het materiaal dat je over de weg ziet gaan, worden steeds groter en steeds zwaarder. Het lijkt wel alsof de bestuurders steeds kleiner en jonger worden. Daar ligt echt wel een punt van zorg: zestien jaar en dan al zoiets mogen besturen. Laten wij ook het punt van de gedragsbeïnvloeding meenemen en niet alleen denken aan aanpassingen, maar ook aan gedragsbeïnvloeding.

Ik kom nog even terug op de brief die vanuit Koudekerke naar ons is toegekomen. Wij moeten toch vasthouden aan het uitgangspunt dat een rondweg wordt aangelegd om de doorstroming te verbeteren. Je moet daar niet te veel langzaam verkeer op loslaten, want dan gaat men weer andere wegen nemen. Een rondweg is bedoeld om een behoorlijke snelheid te kunnen maken en uit het dorp te blijven. Nu vindt er een reconstructie plaats in Koudekerke van de doorgaande weg aldaar en het lijkt erop dat men ervan uitgaat dat er

geen landbouwverkeer meer door die straat gaat. Daar lijkt het op. Misschien kan de gedeputeerde daarover iets zeggen, want dan gaat er wel iets fout. Het is nog niet afgetikt, maar het wordt al wel op die manier ingericht. Dat roept bij ons wat vragen op.

Toen die rondweg er kwam, is er vast nagedacht over de besluitvorming over het landbouwverkeer. Volgens mij is die daar in 2004 gekomen. Er is nagedacht over de vraag of het landbouwverkeer op die rondweg hoort of door Koudekerke. Kan de gedeputeerde duidelijkheid geven over wat er toen is besloten?

De heer **Colijn** (CU). Voorzitter. Dit rapport omschrijft ongeveer 114 knelpunten in Zeeland. Van die 114 zijn er 45 als prioriteit aangeduid met betrekking tot het landbouwverkeer. Dit zien wij als een inventarisatie. Natuurlijk zijn wij als fractie altijd blij met een inventarisatie, maar de verwarring over de interpretatie van dit rapport is nu al te horen.

Wat ons betreft hoeft een inventarisatie alleen niet aan ons te worden voorgelegd. Er zitten geen voorstellen bij en er zijn geen kostenramingen gemaakt. Zoals de gedeputeerde in de commissie al aangaf, de knelpunten worden bij voorkomende gevallen van reconstructie in de loop der jaren aangepakt. Dat betekent dat sommige van die 45 knelpunten misschien pas over tien jaar aan de beurt zijn. Er werd in de commissie ook aangegeven dat er geen fte aan wordt gekoppeld, waardoor er geen extra kosten aan verbonden zijn. Het rapport krijgt een monitorende functie.

Dat brengt mij erop dat het door de PvdA voorgestelde amendement niet op onze steun kan rekenen. Wij kunnen ons goed vinden in de opstelling van de gedeputeerde. Een andere zaak die wij in de commissie hebben ingebracht is dat het goed is om in breed overleg te blijven met de sector, vooral met betrekking tot economische ontwikkelingen en het gebied van de landbouwmechanisatie. Dat betekent dat er in de loop der tijd andere eisen gesteld kunnen worden dan wat er nu in het rapport is vastgelegd. Wij roepen de gedeputeerde op om daarmee bezig te blijven.

Dan nog de brief uit Koudekerke. Wij hebben overleg gehad met de dorpsraad en hebben begrepen dat er op dit moment een tijdelijke ontheffing is verstrekt, waarbij het landbouwverkeer tijdens de reconstructie van de Middelburgse straat over de rondweg plaatsvindt. Die ontheffing loopt naar ik meen al een maand of twee. Het is toch echt een zaak van afstemming tussen provincie en gemeente en ik vraag de gedeputeerde om nog eens intensief overleg te voeren en met een permanente oplossing te komen.

De heer **Aalfs** (D66). Voorzitter. Dit plan is een goede inventarisatie van knelpunten in Zeeland. Het verschaft een ideaalplaatje zonder dat aangegeven wordt wie wegbeheerder is en zonder de financiële consequenties. Dat is in dit stadium dan ook niet nodig. Een compliment voor de agrarische lobby die dit proces op gang heeft gebracht. Complimenten kunnen wel vaker aan de agrarische lobby worden toegekend, aangezien de agrarische sector van oudsher heel erg geworteld is in onze samenleving.

Met dit utopisch document moeten overheden echter wel realistisch omgaan, tenzij de landbouwlobby zelf ook letterlijk een duit in het zakje wil doen voor de kosten van de realisatie. Ik zie dat nog niet, want freedom of movement en de wegen zijn overheidstaken. Je kunt daarvoor bezwaarlijk bepaalde groeperingen aanwijzen.

Landbouwvoertuigen zijn vaak buiten profiel gezien de breedte en de hoogte en soms ook het gewicht. Voor de nog te realiseren aanpassingen geldt echter wel de verplichting dat men zich moet houden aan de voorgeschreven signalering en begeleiding. Het stuk dat voorligt, heeft het daar niet over. Dat zou in sommige gevallen ter bevordering van de veiligheid ook wel wettelijk noodzakelijk moeten zijn. Wij hebben slechts één vraag: is het college voornemens om realistisch om te gaan met het realiseren van de deelplannen uit dit utopiaplanning?

Ten slot de brief uit Koudekerke. Wij sluiten ons graag aan bij wat de heer Van der Maas daarover zei. Geen passeerstroken op pas aangelegde wegen om het landbouwverkeer te sparen. De dorpskern Koudekerke vergt inderdaad enige aandacht en dat kan best wel eens eerder nodig zijn dan pas na de reconstructie.

De heer **Bergen** (CDA). Voorzitter. De vorige spreker maakte al duidelijk dat Zeeland en landbouw bij elkaar horen. Veiligheid voor alles is het uitgangspunt bij verkeersdeelname. Dat betekent ook iets voor het landbouwverkeer en zeker voor het moderne landbouwverkeer. Kenmerken daarvan zijn: groot, zwaar en snel. Een veilig landbouwverkeer is voor iedereen van belang. Natuurlijk zijn er meer maatregelen nodig om dat vlot en veilig te waarborgen. Gelukkig neemt de minister van Infrastructuur een milieumaatregel om een trekkerrijbewijs in te voeren; dat schijnt een langdurig, ingewikkeld proces te zijn. Technische eisen aan bepaalde trekkers en aan getrokken materieel vallen onder Europese regelgeving, waarbij de uitwerking in Den Haag moet volgen. Dat is allemaal beleid en verantwoordelijkheid van Den Haag.

Goed overleg tussen de verantwoordelijke partijen is van groot belang. In Tholen heeft dit geleid tot goede oplossingen. Uit de brief van de dorpsraad van Koudekerke bleek dat de gemeente

Veere voor Koudekerke, mogelijk samen met de provincie, nog geen bevredigende oplossing heeft die duurzaam kan blijven en die de veiligheid borgt. Mijn vraag aan het college is dan ook wat het heeft gedaan en zal doen om daar nog iets aan te bewerkstelligen in vervolg op wat eerdere sprekers hierover hebben ongemerkt. Deze signalen maken in ieder geval duidelijk dat het noodzakelijk is samen op te trekken.

De bij het landbouwverkeer betrokken partijen in Zeeland maken met dit Statenvoorstel vlot en veilig landbouwverkeer tot gemeenschappelijk belang. De CDA-fractie heeft het onderwerp bewust in het collegeprogramma ingebracht. Wij zijn dan ook verheugd dat alle wegbeheerders samen met de betrokken partijen uit de agrarische sector deze beleidsnota onderschrijven. Dat wil niet zeggen dat wij het amendement steunen, want dat zou betekenen dat allerlei andere gebruikers van wegen ook heffingen zouden moeten krijgen: fietsers, mensen met een scootmobiel of wie dan ook. Dat lijkt mij niet de bedoeling.

De inhoud van deze beleidsnota dient duurzaam tussen de oren van alle partijen te blijven en als onderwerp bij al die plannen en de uitvoering van het wegennet in Zeeland gehandhaafd te worden, met de provincie als uiteindelijke regievoerder. De CDA-fractie vraagt echter wel of dat alles 2 miljoen euro kost en waar dat aan besteed gaat worden. Het zal duidelijk zijn dat de CDA-fractie het besluit tot vaststelling van deze beleidsnota van harte ondersteunt.

De heer **Van Tilburg** (SP). Voorzitter. Tijdens de laatste conventie van de commissie Economie en Mobiliteit heb ik het SP-standpunt ook al in grote lijnen naar voren gebracht. Wij vinden het belangrijk om dit onderwerp nogmaals statenbreed onder de aandacht te brengen. Veiligheid is per slot van rekening heel belangrijk. Niet alleen de SP-fractie vindt dit belangrijk, maar ook veel inwoners van Zeeland. Dat blijkt bijvoorbeeld uit de brandbrief van de Stichting Dorpsraad Koudekerke.

Vanuit de SP-afdeling horen wij regelmatig geluiden over diverse trajecten die problemen en levensgevaarlijke situaties opleveren, zoals de route door Tholen Stad, het traject van Tholen naar Sint Maartensdijk, de N-286, of de gevaarlijke situatie in en bij Oud-Vossemeer, de N-656 in de Molenbuurt, waar het zware landbouwverkeer dwars door het dorp heen moet. Inmiddels heeft een bewonerscomité in Oud-Vossemeer actie ondernomen door de Thoolse politiek uit te nodigen om een kijkje te komen nemen en om aantekeningen op te halen. Dat is helaas een mooi voorbeeld van een zeer gevaarlijke samenkomst van zwaar landbouwverkeer en ander gemotoriseerd verkeer met langzaam en kwetsbaar verkeer. Het gaat daar allemaal rakelings langs

elkaar heen. In het voorstel is dit traject in 2012 gepland. Wij dringen aan bij het college om dit in dat jaar daadwerkelijk te realiseren; eigenlijk willen we het nog iets naar voren schuiven. Hiermee wil ik overigens andere zeer gevaarlijke situaties in Zeeland niet tekort doen; het zijn slechts enkele voorbeelden.

Zeeland is een provincie met veel landbouwgebieden. Automatisch krijgen we dan te maken met veel zwaar landbouwverkeer en met -- dat is al eerder opgemerkt -- steeds kleinere en jongere bestuurders. Niet alleen gaat het landbouwverkeer met steeds zwaardere en snellere voertuigen met aanhangers de weg op, maar het feit dat dit door jonge bestuurders gebeurt die nauwelijks tot geen ervaring hebben, baart ons zorgen. Dit brengt gevaar met zich mee als landbouwverkeer samenkomt met ongemotoriseerd, zeer kwetsbaar verkeer. Ook kan het gevaarlijke situaties opleveren als zij zich op doorgaande wegen begeven. Je kunt natuurlijk rationaliseren dat je op het platteland rekening moet houden dat er in bepaalde delen van het jaar in sommige gebieden veel landbouwverkeer op de openbare weg is. Tegenwoordig heeft men weinig geduld en tijd om zich daaraan over te geven en is men snel geneigd om zo snel mogelijk een trekker met aanhanger in te halen. Hierdoor kunnen heel gevaarlijke situaties ontstaan.

De SP-fractie is zich ervan bewust dat niet alle 114 gesignaleerde knelpunten direct aangepakt kunnen worden. Er moet gekeken worden naar de meest dringende punten, zoals aangegeven. Laten wij dan ook de veiligheid voorop stellen en met voorrang die punten waar het kwetsbare verkeer het samen moet doen met zwaar landbouwverkeer, zoals de situatie in Oud-Vossemeer.

Tenslotte een reactie op het amendement van de PvdA. Je kunt wel willen dat de sector gaat meebetalen, maar het laatste wat wij mogen willen, is dat de sector invloed krijgt op dit vlak. Dat kan ten koste gaan van de veiligheid en dat is een kerntaak van de provincie. Je wilt toch niet zien dat er een tractorracebaan ontstaat en er voor de fietsers een krakkemikkige klinkerstraat moet worden aangelegd.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. Het agrarisch bedrijfsleven is voor onze provincie van essentieel belang. Dat moeten we wel zo houden. Het is tevens een goede zaak dat de afwikkeling van de steeds zwaarder wordende voertuigen en machines op een veilige manier gebeurt. Wij vinden deze beleidsnota een goede eerste stap. Het is een goede inventarisatie van de knelpunten met een prima vervolg. Voor het overige onderschrijven wij de opmerkingen en vragen van onze collega van de SGP, de heer Van der Maas.

Tenslotte vragen wij bijzondere aandacht voor de situatie zoals die is geschetst over de

dorpskern Koudekerke. Wij zien echter niets in het amendement van de PvdA, want dan moet je andere sectoren ook belasten.

De heer **Van Beveren** (GS). Voorzitter. Laat ik beginnen om namens het college van GS onze erkentelijkheid uit te spreken voor de manier waarop de Staten deze nota ontvangen. In zijn algemeenheid is er een grote mate van instemming, met natuurlijk uw kanttekeningen.

Mevrouw De Paepe heeft de uitvoering aan de orde gesteld. Ook andere sprekers hebben het gehad over de kosten die aan dit plan verbonden zijn en vroegen zich af hoe wij dit allemaal denken te betalen en hoe het wordt ingepland. Ik heb in de commissie al aangegeven dat het moeilijk is om de uitvoeringskosten van deze nota te begroten. Wij gaan ons best doen om de kosten van uitgangspunten die uitgemond zijn in knelpunten die uiteindelijk tot een prioriteitstelling moeten leiden, op te nemen in de MIZ. Dat programma krijgt u periodiek onder ogen. U zult zien dat wij de eerste knelpunten daarin zullen verwerken. U krijgt dat nadrukkelijk nog vorgelegd. Daarbij beginnen wij natuurlijk met de vier knelpunten zoals wij die hebben geformuleerd. Wij moeten dat doen met het budget dat u ons daarvoor geeft en daarvoor heeft u 2 miljoen euro uitgetrokken in de Voorjaarsnota. Het kan natuurlijk best zijn dat zich een kans voordoet. Stel dat er een weg aan de orde komt omdat de gemeente of het waterschap iets aanpakt en wij moeten daaraan meedoen. In dat geval zullen wij dat apart aan u voorleggen, maar die 2 miljoen euro zullen wij keurig invullen. U krijgt dat in het eerstvolgende MIZ te zien.

De dorpskern Koudekerke. Mevrouw De Paepe heeft gevraagd om een toezegging dat dit in de commissie terugkomt, maar de andere sprekers gaan er nu al heel nadrukkelijk op in. Ik neem aan dat u ermee instemt dat wij het hier aan de orde stellen. Het is een wat bijzondere situatie. Wat is er gebeurd? De gemeente Veere wilde de traverse Koudekerke herinrichten en heeft daarvoor een subsidie aangevraagd bij de provincie. Die is verstrekt en in die BDU-bijdrage is de voorwaarde opgenomen dat landbouwverkeer door de kern van Koudekerke mogelijk moet blijven. Zoals het nu is ingericht, kan dat nog wel. Het strookt echter niet met de uitgangspunten van het voorliggende rapport en dat is jammer. Dat weet de gemeente Veere heel goed. De gemeente Veere heeft besloten het toch zo te doen en stelt dat het landbouwverkeer maar moet worden afgewikkeld via de rondweg. Dat is een provinciale weg. Dat is natuurlijk erg handig van de gemeente Veere, want daarmee schuift men het probleem naar de provincie. Het is alleen niet helemaal eerlijk, laat ik het zo maar zeggen.

De situatie zoals die nu is, loopt al wat langer dan een paar maanden. Nu gaat het

landbouwverkeer even over de rondweg heen, wat logisch is want het verkeer kan niet over de afgesloten traverse. Dat is een tijdelijke zaak en dat weet de gemeente Veere ook heel goed. Er is een tijdelijke ontheffing verstrekt en ik heb er nadrukkelijk bij gezegd: let op, het is tijdelijk en dus niet blijvend; het gaat weer terug zodra de traverse in gebruik wordt genomen. Het landbouwverkeer kan nu over de rondweg, maar dat strookt niet met de uitgangspunten van onze notitie. Daar moeten wij dus over praten. Je kunt dan zoeken naar oplossingen om passeerstroken in de rondweg aan te brengen. Dat kan, maar dat kost geld. Ik vind het niet redelijk dat die kosten helemaal voor onze rekening zouden komen. Dan had de gemeente Veere de traverse maar anders moeten inrichten. Ik heb opgeroepen om eruit te komen en dat gaan wij natuurlijk doen. Ik ga in overleg met het college van Veere en dan zoeken wij een oplossing hiervoor.

De heer **Erbisim** heeft een dubbel gevoel bij deze nota, want er is geen kostenindicatie. Wie zijn de kostendragers en het kan toch niet allemaal op onze kosten gebeuren? Overigens verschillen andere sprekers daarover nadrukkelijk met u van mening. Dat geldt ook voor het college. Provinciale wegen zijn nu eenmaal een zaak van de provincie. Onze aanpak is opgesteld vanuit bereikbaarheids- en veiligheidsdoelstellingen. Uiteraard horen daar ook leefbaarheidsdoelstellingen en milieudoelstellingen bij. Dat kunnen wij niet alleen, maar dat doen wij samen met andere overheden zoals de gemeenten en het waterschap en natuurlijk ook met de landbouwsector. Het lijkt het college niet terecht om de landbouwsector aan te spreken op een financiële bijdrage, in welke zin dan ook. Het is sowieso al lastig om deze sector aan te spreken, want het is op zich al lastig om vast te stellen wat de landbouwsector precies is. Maar andere sprekers hebben de vraag ingebracht hoe je dan omgaat met andere sectoren. Ik vraag ook niet aan fietsersbonden om een bijdrage te leveren ten behoeve van fietspaden. Dat wordt dus technisch lastig uitvoerbaar, zo niet onmogelijk.

De PvdA-fractie heeft ook aangegeven dat zij de noodzaak inziet door schaalvergroting in de landbouw, waar zij een evenredigheid ziet in grotere machines. Ik weet niet of dat een-op-een is, maar het heeft er absoluut mee te maken. Er is ook gevraagd of wij een registratie willen bijhouden van bij ongelukken betrokken landbouwvoertuigen. Dat houden wij gewoon bij. Ik hoef u dat niet toe te zeggen, want het wordt exact geregistreerd. Het kan goed dat dit niet in de terugkoppeling is opgenomen, maar wij weten precies bij welke ongevallen landbouwvoertuigen betrokken zijn.

De heer **Erbisim** (PvdA). Kunnen wij dat overzicht ook krijgen? Dan weten wij waarover wij praten.

De heer **Van Beveren** (GS). Ik heb het hier voor me en zal het u straks geven, tenzij de Staten er allemaal prijs op stellen. Dan zal ik het verspreiden, dat kan ook. Wij zullen het verspreiden.

De heer Van der Maas van de SGP. Ik heb eigenlijk al aangegeven welke oplossingen wij kiezen. Wij gaan vanuit de prioritering de eerste knelpunten aanpakken. Het bijbehorende tijdspad zullen wij via het MIZ kenbaar maken, dat zit daarbij.

Er is door verschillende sprekers ingegaan op de leeftijd van de bestuurders van landbouwvoertuigen. Ook heeft men opmerkingen gemaakt over een trekkerrijbewijs. Dat is een zaak die niet zozeer de provincie aangaat, maar een zaak die ligt op rijksniveau. Er is wel hard aan gewerkt, onder andere door de commissie-Peijls, die zich enorm heeft ingezet voor de invoering van het trekkerrijbewijs. De minister en de Tweede Kamer hebben inmiddels besloten om een trekkerrijbewijs in te voeren voor zestienjarigen. Daarvoor worden op dit moment voorbereidingen getroffen, maar dat is eigenlijk het enige dat op dit gebied is bereikt. Er zou best veel meer kunnen gebeuren, zoals de kentekenregeling waarmee je voertuigen snel kunt herkennen. Daarvoor is tot nu toe geen draagvlak in de Tweede Kamer. Het zit vast op de administratieve rompslomp; dat is het argument waarom dat niet doorgaat. Wij vinden dat hier in Zeeland erg jammer en wij doen ons best om dat te beïnvloeden. Dat is tot nu toe nog niet gelukt, dat moet ik eerlijk toegeven.

De heer **Colijn** heeft aangegeven dat de interpretatie van de inventarisatie enige verwarring oproept. Voor hem hoeft zo'n nota niet, want zonder kostenraming heeft hij er niet veel aan. Het is natuurlijk maar hoe je het bekijkt. Je hebt nu wel een goede inkijk in wat er moet gebeuren. Hoe wij dat verder gaan invullen, ziet u in volgende deelplannen en daarover kunt u natuurlijk uw zegje doen. U krijgt dat via het MIZ voorgelegd. Maar de basis, het vertrekpunt, is nu bekend.

De heer **Colijn** (CU). Ik wilde er alleen mee zeggen dat wij zo'n nota niet ter besluitvorming hoeven. Er valt immers niets over te besluiten. Wij willen wel geïnformeerd zijn, maar er zit geen besluitvorming aan vast.

De heer **Van Beveren** (GS). Ik begrijp dat wel, maar als wij het ter kennisgeving zouden aanreiken, vraagt u vervolgens waarom u er niets over mag zeggen. Zo is er altijd wat. Laten wij ons best doen om er met z'n allen wat van te maken, dat stel ik echt op prijs.

U heeft ook aangegeven dat hiervoor geen fte's worden ingezet, maar ik heb gezegd: geen extra fte's. Dat is wel iets anders. Het kost natuurlijk allemaal tijd, want ook in de voorliggende nota zijn veel uurtjes gestoken. Ik geef u helemaal gelijk

wanneer u zegt dat afstemming en overleg met de andere overheden absoluut noodzakelijk is. Dat staat voorop en komt in de nota heel goed tot uitdrukking.

De heer Aalfs noemt het een utopisch document. Ik heb er zelf een iets andere voorstelling bij, maar goed, het is een interpretatie van uw kant. Ik ben blij dat u aangeeft dat de taken die wij vanuit deze nota oppakken, taken zijn die bij de overheid horen en niet bij de sector. U heeft opgeroepen tot realiteitszin en realisme. Ik hoop dat ik dat kan waarmaken en dat zult u zien wanneer u het MIZ krijgt voorgelegd.

De heer Bergen is ingegaan op de 2 miljoen euro en vraagt of het budgettair mogelijk is. Het zal wel moeten. We gaan het ermee doen en daarbij moeten wij prioriteren. Wanneer wij meer geld willen, komen wij naar u toe en moeten we daarvoor de benodigde dekking aangeven. Ik ga er niet zomaar overheen.

Ik ben blij met de positieve bijdrage van de heer Van Tilborg. U heeft nogmaals gezegd dat de veiligheid voorop staat en dat is de kern van dit document: het gaat om de veiligheid.

De heer **Van Tilborg** (SP). Bij dezen is dus bewezen dat wij niet overal tegen zijn.

De **voorzitter**. Waarvan acte.

De heer **Van Beveren** (GS). Ik heb dat nooit verondersteld, absoluut niet.

U hebt een pleidooi gehouden voor de situatie op Tholen en gevraagd of de activiteiten die voor 2012 gepland staan, naar voren gehaald kunnen worden. Wij onderkennen de situatie op Tholen; het heeft een heel hoge prioritering en zal dus een van de eerste projecten zijn die wij aanpakken. Ik denk dat het snel kan, want wij zijn daar in de gelukkige omstandigheid dat een deel van de benodigde grond al bij de gemeente in eigendom is. Je kunt dan heel snel zaken doen. Of het zo snel naar voren gehaald kan worden dat we het dit jaar al kunnen uitvoeren, weet ik niet. We moeten ook nog procedures doorlopen met vergunningen en een bestemmingsplan aanpassen. We doen ons best en het zal absoluut een van de eerste projecten zijn die we aanpakken.

De heer Robesin heeft zich aangesloten bij de bijdrage van de SGP, dus ik denk dat ik zijn inbreng al behandeld heb.

Dat brengt mij bij het amendement. U zult het wel begrepen hebben, maar wij ontraden het aannemen van het amendement. Ik zie eenvoudigweg niet hoe dat zou moeten, maar het college vindt het ook niet terecht ten opzichte van andere sectoren die ook van de wegen gebruik maken.

De heer **Erbisim** (PvdA). Mag ik nog een vraag stellen? In het rapport staat op pagina 4 dat investeringskosten naar rato worden verdeeld. Bedoelt u daarmee de wegbeheerders of ook de landbouwsector?

De heer **Van Beveren** (GS). Het gaat over de wegbeheerders.

De **voorzitter**. Ik kijk even naar de Statenleden. Heeft iemand behoefte aan een tweede termijn?

Mevrouw **De Paepe** (VVD). Wilt u er wel voor zorgen dat er overleg komt met de belanghebbenden, nu dit onderwerp niet terugkomt in de commissie zoals wij gevraagd hadden? Er zijn heel veel reacties gekomen.

De heer **Erbisim** (PvdA). Ik trek het amendement in. Voor de rest heb ik geen vragen.

De heer **Van der Maas** (SGP). Ik bedank de gedeputeerde voor de heldere beantwoording. Ik heb nog wel een vraag. Hij refereert aan het MIZ, dus het is zaak dat goed in de gaten te houden. Is het mogelijk om een soort voortgangsrapportage naar ons toe te zenden over de 45 knelpunten? Dat hoeft geen boekwerk te zijn, maar een kort en krachtig overzicht waarin wij de status van die 45 knelpunten kunnen zien. Dit is los van wat de gedeputeerde al heeft toegezegd. Is dat mogelijk?

De heer **Aalfs** (D66). Ik ben blij dat de Partij van de Arbeid het amendement heeft ingetrokken. Aanneming zou betekenen een uitbreiding van de bureaucratie en daarop zit niemand te wachten.

De heer **Van Beveren** (GS). Misschien is het toch goed dat ik het in de commissie terugkoppel. Ik kan dat eventueel bij de rondvraag doen, maar dan weet u ook hoe de gesprekken met de gemeente Veere zijn gevaren en wat daaruit komt. Dat lijkt mij goed.

Tenslotte het terugkoppelen van de 45 knelpunten. Wij zijn niet zo'n voorstander van allerlei aparte terugkoppelingen en ik denk dat u dat zelf ook niet bent, gelet op de bureaucratie die dat met zich meebrengt. Laten we dit inbedden in de voortgangsrapportages die wij toch al doen, dan krijgt u dat bij de Voor- en Najaarsnota teruggekoppeld. Dat lijkt mij prima.

Het voorstel wordt met algemene stemmen aangenomen.

De **voorzitter**. Aan de orde is de stemming over amendement 5 op voorstel 1, "Sturen op afstand". Ik constateer dat tegen dit amendement stemmen de fracties van CDA, PvdA, GroenLinks en SP. Het amendement is aangenomen.

Statenvoorstel aanbevelingen rapport Rekenkamer Zeeland "Sturen op afstand" (SGR-05), zoals het luidt na de aanvaarding van amendement nr. 5, wordt aangenomen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige fracties van de PvdA, de SP en GroenLinks tegen dit voorstel hebben gestemd. Aan de orde is de stemming over Statenvoorstel Bestuursakkoord Rijk-provincie 2011-2015 (SBO-005).

Door de leden Evertzs, Bierens, De Milliano en Roeland is de volgende motie ingediend:

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op 8 juli 2011,

overwegende dat:
het Bestuursakkoord 2011-2015 te veel onduidelijkheden en nadelen voor de inwoners van Zeeland bevat;

zijn van mening dat:
de bekostiging van de Zeeuwse ILG-gelden en de jeugdzorg onvoldoende gedekt is;

dragen Gedeputeerde Staten op om in IPO-verband in te zetten op de totstandkoming van acceptabele deelakkoorden die recht doen aan de aard en omvang van de provinciale taken en verantwoordelijkheden van de provincie Zeeland;

en gaan over tot de orde van de dag.

Deze motie krijgt nr. 7.

De heer **Van Heukelom** (GS). Het college staat positief tegenover de motie; wij zullen haar uitvoeren.

De **voorzitter**. Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen.

Mevrouw **Van Unen** (SP). De SP-fractie vindt dit een boterzachte motie waar niets van terecht komt, net als bij het deelakkoord water. Het college komt straks met lege handen terug. De SP-fractie laat zich niet door de gedeputeerde met de rug tegen de muur zetten. Wij zijn van mening dat wat in Noord-Holland kan, ook hier mogelijk is. De SP-fractie gaat niet voor dit slikken of stikken-akkoord stemmen en ook niet voor de motie.

De heer **Colijn** (CU). De fractie van de ChristenUnie vond de beantwoording van de gedeputeerden op zich al voldoende. Dat een aantal coalitiegenoten het nodig vindt om het eigen college alsnog op een aantal afspraken te binden,

moeten zij zelf weten. Wij zullen niet tegenstemmen.

Statenvoorstel Bestuursakkoord Rijk-provincie 2011-2015 (SBO-005) wordt aangenomen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP en de Partij voor Zeeland tegen dit besluit hebben gestemd.

De gewijzigde motie nr. 4 van GroenLinks wordt verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SGP, de PVV, de VVD, het CDA en de SP tegen deze motie hebben gestemd.

Motie nr. 7 van de leden Evertz, Bierens, De Milliano en Roeland wordt aangenomen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de SP-fractie tegen deze motie hebben gestemd.

26. Moties niet behorend bij een agendapunt

De heer **Babijn** (PvZ). Voorzitter. Enige tijd geleden hebben wij een motie tegen windturbines ingediend. Die motie heeft het niet gehaald, want die ging voor de meeste fracties te ver. Wij hebben nu een nieuwe motie en hopelijk vinden wij hiervoor voldoende steun. Het betreft een voor de bevolking gevoelig onderwerp. Als je het iedere keer aan het hoogste orgaan in de provincie ter beoordeling moet voorleggen, dan is dat de beste waarborg om gestand te doen aan onze volksvertegenwoordigende taak.

Door de leden Robesin en Babijn is de volgende motie ingediend:

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op 8 juli 2011,

constaterende dat:
minister Schultz van Haegen heeft aangegeven plannen te hebben met betrekking tot plaatsing van windturbines in Zeeland;

overwegende dat:
extra windturbines of vervanging door grotere exemplaren op land en daarmee samenhangend het uitbreiden van bovengrondse hoogspanningsnetwerken ernstige aantastingen van ons dierbare Zeeuwse landschap betekenen;

dragen het college op:

- in principe geen medewerking te verlenen aan verzoeken tot uitbreiding van het

windturbineareaal op het grondgebied van onze provincie Zeeland en geen vervanging van kleine windturbines door grotere toe te staan;

- de mogelijkheid voor uitzonderingen open te houden, met dien verstande dat per aanvraag goedkeuring van Provinciale Staten is vereist;
- dit schriftelijk vast te leggen, onder andere in het Integraal Omgevingsplan en bestemmingsplannen;
- de rijksoverheid van dit oordeel op de hoogte te stellen;

en gaan over tot de orde van de dag.

De heer **Babijn** (PvZ). Wij hebben in de commissie Economie en Mobiliteit een uitleg gekregen van de gedeputeerde over onze constatering dat er de afgelopen twee strenge winters steeds te weinig strooizout voorhanden was. Daarmee is de verkeersveiligheid niet gewaarborgd. Wie garandeert ons dat we niet drie of vier strenge winters achter elkaar krijgen?

Door de leden Robesin en Babijn is de volgende motie ingediend:

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op 8 juli 2011,

constaterende dat:

- er gedurende twee achtereenvolgende winters bij de provincie een tekort aan strooizout is ontstaan;
- als gevolg daarvan zout tegen een hoge prijs bijbesteld moest worden;
- de verkrijgbaarheid van zout ten tijde van het tekort te wensen over liet;
- als gevolg van het tekort aan strooizout de verkeersveiligheid met optimaal gewaarborgd kon worden;

overwegende dat:

- o.i. het onvoldoende strooizout op voorraad houden in strijd is met de doelstelling in het manifest (aangaande verkeersveiligheid) met als titel 'Op weg naar 0' (0 staat voor streefgetal aantal verkeersslachtoffers), dat de provincie Zeeland samen met andere overheden heeft ondertekend;
- zorg dragen voor de veiligheid van onze inwoners tot de kerntaken behoort;
- m.u.v. de winterperiode, strooizout in ruime mate en tegen een lage prijs verkrijgbaar is;
- strenge winters niet te voorspellen zijn, maar je daartegen wel voorzorgsmaatregelen kunt nemen;

dragen het college op:

- te onderzoeken wat de inkoop en opslag van een adequate strooizoutvoorraad kost en met een voorstel naar Provinciale Staten te komen;

- de andere Zeeuwse overheden (waterschap, gemeenten) hierbij te betrekken;

en gaan over tot de orde van de dag.

De heer **Babijn** (PvZ). Deze ochtend kreeg ik van een collega Statenlid nog een paar punten mee. Hij had het over de houdbaarheidsdatum van zout. Zout is een hygroscopische stof die vocht aantrekt. Hij deed de suggestie aan de hand om eens te denken over een waakvlamovereenkomst of een beschikbaarheidscontract, waarin je tegen een ietwat hogere prijs vastlegt dat er altijd voldoende zout beschikbaar is. De leverancier staat daarbij borg voor de kwaliteit van het zout.

De heer **Hijgenaar** (D66). Waar denkt de heer Babijn al dat zout te laten?

De heer **Babijn** (PvZ). Ik heb net voorgesteld om dat aan de leverancier over te laten. We moeten met hem een contract afsluiten dat er altijd voldoende zout beschikbaar is. Wellicht betalen wij daarvoor een iets hogere prijs, maar dan is de kwaliteit gewaarborgd en zit je niet met dat probleem.

De heer **Hijgenaar** (D66). Dat zit je wel. De leverancier heeft het namelijk ook niet meer. Als hij het wel heeft, heeft hij het al lang verkocht aan een partij die veel meer inkoop dan u, te weten de rijksoverheid.

De heer **Babijn** (PvZ). Onze fractie vraagt alleen maar om een onderzoek te doen naar de mogelijkheden. Wij hebben twee keer niet de veiligheid kunnen waarborgen van onze burgers, terwijl verkeersveiligheid heel erg hoog in het vaandel staat. Als onderzoek uitwijst dat het niet kan of te moeilijk is, dan horen wij dat graag. Maar stemt u alstublieft voor dit onderzoek, want daar kan niemand toch wat op tegen hebben?

De heer **De Reu** (GS). De kwestie van de windturbines is een gemengde kwestie tussen gedeputeerde Heijning van RO en ondergetekende van Energie. De aanleiding voor deze motie is dezelfde als de vragen van de PvdA-fractie volgens artikel 44. Het gaat allemaal over de publiciteit rondom het plan van minister Schultz van Haegen. Wij hebben daar uiteraard kennis van genomen en wij gaan er met de minister over in gesprek. Er is nog wel een verschil tussen wat er in de media is gepubliceerd en wat er feitelijk gaande is. Wij hebben een afspraak met de minister om mee te doen, samen met alle provincies, om door te groeien naar het vermogen van windenergie tot 6000 megawatt. Wij doen daarvoor 500 megawatt. In het collegeprogramma staat dat wij dat op een aantal geconcentreerde locaties willen doen die het

landschap van Zeeland zo min mogelijk aantasten. Dat is het plan van het college en dat gaan wij ook uitwerken. Wanneer u vraagt om geen medewerking te verlenen, wijs ik u erop dat wij een doelstelling hebben van 500 megawatt. Mogelijke uitzonderingen waar de motie om vraagt, lijken ons staatsrechtelijk een beetje ingewikkeld. We gaan GS dan uitbreiden met nogal wat gedeputeerden en dat lijkt ons ook te duur. Het is allemaal al geregeld in het Integraal Omgevingsplan en de bijbehorende bestemmingsplannen. Meer is er eigenlijk niet aan de hand en in die zin is de motie naar ons idee overbodig.

De heer **Bierens** (VVD). Ik heb nog een vraag ter verduidelijking. Betekent dat op grond van het huidige omgevingsplan er geen nieuwe molens van deze omvang kunnen komen buiten de aangewezen locaties?

De heer **De Reu** (GS). Er is een verschil tussen de locatie en de molen die erop staat. Het gaat niet zozeer om de omvang van de molen, maar om het vermogen van de molen. Als er straks molens zijn die met een groter vermogen misschien zelfs kleiner zijn, dan gaan wij daar niet over zeuren. In die zin kun je het aantal molens en de hoogte van de molen koppelen aan locatie en vermogen. Dat is verschillend.

De **voorzitter**. Is de motie nog relevant, mijnheer Babijn?

De heer **Babijn** (PvZ). Ik stel voor dat u de motie in stemming brengt.

De motie over de windturbines wordt verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PvZ en de PVV voor deze motie hebben gestemd.

De heer **Hijgenaar** (D66). Ik wil voordat wij de motie over het strooizout in stemming brengen graag een korte stemverklaring afleggen. De heer Babijn heeft aangegeven dat hij een onderzoek wil doen. Als dat onderzoek zich gaat richten op de vraag hoe wij er samen met onze partners voor zorgen dat wij geen zouttekort meer krijgen, dan zullen wij voor deze motie stemmen. Als het er maar niet toe gaat leiden dat de provincie gaat proberen zelf zoutvoorraden aan te leggen of afspraken te maken met fabrikanten. Dat is totaal zinloos.

De heer **Van der Maas** (SGP). Wij hebben nog een vraag. Er wordt gevraagd om een onderzoek, maar ik mag toch aannemen dat een en ander wel eens is onderzocht? Misschien dat de heer Van Beveren daar kort op kan reageren.

De heer **Van Beveren** (GS). De situatie is nu zo dat wij ons zout via het zoutloket binnenhalen. Dat gebeurt via een Europese aanbesteding en zo wordt er keurig zout ingekocht waarmee wij ook een voorraad aanleggen. In heel bijzondere omstandigheden wordt er verdeeld op basis van prioriteit, zoals de heer Hijgenaar al opmerkte: eerst het Rijk, dan de provincies, dan de gemeenten en dan het waterschap. De stelling van de heer Babijn dat de veiligheid in het geding kwam op provinciale wegen bestrijd ik. Ik laat die opmerking echt voor rekening van de Partij voor Zeeland. Wij konden de afgelopen strenge winters nog redelijk aan ons zout komen. We moesten hier en daar wel eens temporiseren, maar het ging toch allemaal prima.

We kunnen de inkoop via het zoutloket stoppen en een eigen voorraad aanleggen. Dat kan; we zouden bijvoorbeeld loodsen bij Zeeland Seaport kunnen huren en daar kunnen we dan zout opslaan. Het is wel zaak om te kijken naar de kwaliteit van het zout, maar het kan. We hebben uitgezocht wat dat kost en dan moet u rekenen op €36.000 per jaar exclusief btw. Dat is voor alle deelnemende partijen. We doen het niet alleen, we doen het samen met een paar gemeenten. Sommige gemeenten willen niet met ons meedoen, die doen het zelf.

Die twee dingen staan met elkaar op gespannen voet: of via het zoutloket, of je doet het zelf. Allebei lijkt mij onhandig. Ik kan u verzekeren dat het college erop uit is om voldoende voorraad te houden en dat is de bevoegdheid van GS. We hebben het onderzocht en het is niet nodig.

De motie over strooizout wordt verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PvZ en de PVV voor deze motie hebben gestemd.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. Met de verlaging van de tolgeden voor de Westerscheldetunnel beoog ik het volgende. Wij vinden dat wij met elkaar zouden moeten afspreken dat, als wij in de toekomst te maken krijgen met interessante overrendementen, deze niet op voorhand worden bestemd voor infrastructurele werken of aanverwante voorzieningen. Deze moeten wel degelijk worden gebruikt voor verlaging van de toltarieven, oftewel -- deze suggestie komt van de collega's van D66 en ik meen GroenLinks -- om de afbetaling van de tunnel te bespoedigen.

Door de leden Robesin en Babijn is de volgende motie ingediend:

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op 8 juli 2011,

overwegende en constaterende dat:

- in de eerste week van juli 122.696 voertuigen de Westerscheldetunnel passeerden, waarmee het record van 121.450 voertuigen in week 28 van vorig jaar werd gebroken;
- de recordweek aansluit op een tot nu toe zeer goed exploitatiejaar;
- de vooruitzichten alsnog gunstiger zijn in te schatten, met name zodra de aanpassingswerken van de toeleidende wegen, zowel aan de noord- als zuidzijde van het tunneltraject, alsmede realisatie van de Sluiskiltunnel en de N61, zullen zijn afgerond;
- Provinciale Staten eind mei 2009 de bv KKS een budget hebben meegegeven van 275 miljoen euro om de tunnel bij Sluiskil te kunnen bouwen;
- de helft van dit budget voor rekening is van het Rijk en de andere helft wordt opgebracht door de regio;
- de dekking van deze kosten grotendeels wordt opgebracht uit het overrendement van de Westerscheldetunnel;
- deze kostenpost bij de thans voorziene zeer gunstige ontwikkeling van de WST-exploitatie naar alle waarschijnlijkheid sneller kan worden afgeboekt dan gepland.

dragen het college op:

- te bevorderen en erop toe te zien dat, als het zover is, het overrendement uit de WST-exploitatie niet langer zal worden aangewend voor uitbreiding/aanpassing van het Zeeuwse wegennet, maar uitsluitend wordt bestemd voor een structurele verlaging van de tolgelden Westerscheldetunnel.

De heer **Van Beveren** (GS). De motie geeft aan dat het overrendement niet langer wordt aangewend. Wij hebben nooit de afspraak gemaakt dat we het overrendement zullen aanwenden voor wegenbeheer, voor cultuur of noemt u maar op. Het geld wordt in eerste instantie gebruikt om aandelen af te betalen en in tweede instantie om de aanleg van de Sluiskiltunnel te betalen. Dan kijken we of we tol kunnen verlagen of helemaal kunnen stoppen. Dat is afhankelijk van een heleboel factoren. U hebt een notitie gekregen waarvan u gemeend hebt deze aan te moeten houden en te behandelen bij het voorstel dat u kort na de vakantie krijgt over de toltarieven. Daar staat het allemaal in. Het is redelijk voorbarig om nu deze motie in te dienen. Ik zou zeggen: wacht even tot u die notitie hebt.

De motie over de tolgelden wordt verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PvZ, de SP en de PVV voor deze motie hebben gestemd.

Door het lid Aalfs is de volgende motie ingediend:

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op 8 juli 2011,

overwegende dat:

- onverlet en ongeacht de uiteindelijke afloop van het ontpolderingsplan van de Hedwigepolder nog steeds tot veel ongewisheid, verdeeldheid en commotie leidt binnen de Provincie Zeeland;
- ook de Provincie Zeeland loyaal blijft meewerken om de vrije doorvaart naar Antwerpen mede te garanderen op het niveau van de derde verdieping van de Westerschelde;
- een verdere verdieping in het estuarium van de Westerschelde onverantwoord is en geen ruimte meer biedt voor verdere natuurcompensatie;
- uit volkenrechtelijke overwegingen in een vroeg stadium de onmogelijkheid van verdere verdiepingen kenbaar moet worden gemaakt;
- de Provincie Zeeland reeds nu een overduidelijk signaal moet geven aan de Nederlandse regering om genoemde onmogelijkheid internationaal onder de aandacht te brengen;
- deze motie tevens een herbevestiging is van een vrijwel identieke motie van 15 juni 2007 die met algemene stemmen door de Staten werd aangenomen;

dragen Gedeputeerde Staten op:

om de Zeeuwse zorgen voor de toekomst van de Westerschelde in de geest van het voorgaande formeel onder de aandacht te brengen van Regering en Parlement.

en gaan over tot de orde van de dag.

De heer **Aalfs** (D66). Voorzitter. Als staatssecretaris Bleker niet het begrip vierde verdieping publicitair in de mond zou hebben genomen, zou deze motie op dit tijdstip niet zijn ingediend. Met deze vierde verdieping schep je verwachtingen die helemaal niet waargemaakt kunnen worden. Dat heeft geleid tot deze motie. Vier jaar geleden is een dergelijke motie ook in stemming gebracht en met algemene stemmen aangenomen. De bedoeling van deze motie is dat er nu geen kopie van de motie bij de parlementsleden terecht komt, maar dat die bij de regering op tafel komt: de regering onderhandelt immers. De strekking hiervan is om een brief op poten te sturen vanaf de Staten richting regering, met natuurlijk een afschrift aan Vlaanderen en aan de Europese Unie.

De heer **Heijning** (GS). Voorzitter. In ons collegeprogramma staat klip en klaar dat wij tegenstander zijn van de vierde verdieping van de

Westerschelde. In die zin is de motie volgens het college overbodig. Daarnaast zullen wij op korte termijn contact hebben met staatssecretaris Bleker en hopelijk ook met andere leden van het kabinet. Wij zullen dan zeker ons standpunt over die vierde verdieping nogmaals duidelijk maken in Den Haag. Ook wat dat betreft lijkt ons de motie overbodig.

De heer **Aalfs** (D66). Het is de bedoeling dat de Staten de hakken goed in het zand zetten. Dan moeten wij niet meer de normale overlegorganen gebruiken, maar dit moet er extra bij.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Het is prima dat het in het collegeprogramma staat, maar dit programma vertegenwoordigt niet alle partijen. Deze motie versterkt dit alleen maar.

De heer **Hijgenaar** (PvdA). In het collegeprogramma staat nog wat meer, ook over verdieping. Dat staat in dit voorstel heel duidelijk niet. In die zin is het wat duidelijker dan het programma, dat misschien niet bij iedereen in de bureaula ligt.

De heer **Van Burg** (SGP). Wij zijn absoluut tegen de vierde verdieping. Dat sluit niet uit dat een eventuele aanpassing van de haven van Vlissingen hier niet onder valt, want anders leg je ineens Zeeland Seaport lam.

De **voorzitter**. Dat is volgens mij nog een gevolg van de derde verdieping.

De heer **Harpe** (GL). Ik begrijp het standpunt van de gedeputeerde niet. Hij moet toch alleen maar blij zijn om met een motie op zak bij staatssecretaris te verschijnen waarin zijn beleid nog een keer wordt ondersteund?

De heer **Roeland** (SGP). Beoogt deze motie nu ook om wat volgens de voorzitter het gevolg is van de derde verdieping uit te sluiten?

De heer **Aalfs** (D66). Dit is een losstaande motie. Wij houden daarmee in deze motie geen rekening. Als de staatssecretaris zich versproken heeft, dan mag er duidelijk een weerwoord komen uit deze hoek. Ik hoop dat voldoende Statenleden de politieke moed hebben om een tegenwoord te geven tegen deze vorm van loslippigheid.

De heer **Van Burg** (SGP). Ik heb mijn vraag niet goed geformuleerd. Er moeten wellicht bij de haven van Vlissingen nog een paar kleine correcties plaatsvinden. Wilt u die met deze motie uitsluiten, ja of nee? Dat is mijn vraag.

De heer **Aalfs** (D66). Nee hoor, in het geheel niet. Als je tussen twee kwaden moet kiezen, is het

alternatief in de omgeving van Vlissingen altijd nog beter dan de Hedwigepolder onder water te zetten.

De heer **Van Burg** (SGP). Dat was niet de vraag. Het kan zijn dat voor verdere uitwerking van de haven van Vlissingen voor de haven op de bodem van de Westerschelde nog wat gecorrigeerd moet worden. Dat heet geen verdieping voor de gehele Westerschelde, maar voor Vlissingen. Het is niet de bedoeling dat dat wordt uitgesloten.

De heer **Aalfs** (D66). Beslist niet. Het onderhoud geldt zowel voor de derde verdieping als voor alle andere reguliere aan- en afvoerroutes, of dat nou boven of onder water is.

De heer **Van Burg** (SGP). Dat is niet duidelijk, want dat heeft niets met onderhoud te maken. Een aantal drempels voor de havenmond van Vlissingen verplaatst zich. Het kan zijn dat je die moet aanpassen; dat valt niet onder een huidig onderhoudsplan en er zal een vergunning voor moeten worden afgegeven. Wij willen dat niet per definitie uitsluiten.

De heer **Aalfs** (D66). Die mening delen wij met u.

De heer **Harpe** (GL). Mag ik de heer Van Burg iets vragen? Hij praat voor mij in raadselen. Waar doelt hij precies op? Vindt hij dat dit onder de vierde verdieping kan of moet vallen?

De heer **Van Burg** (SGP). Voor mij hoeft dat helemaal niet. Het is maar net hoe je het noemt. Die correcties vallen bij ons niet onder de vierde verdieping.

De heer **Heijning** (GS). Na dit debat en deze uitleg kunnen wij met de motie leven. Maar wel met daaraan toegevoegd de uitleg die voortvloeit uit dit debat.

De motie wordt met algemene stemmen aangenomen.

Door de leden Haaze en Muste is de volgende motie ingediend:

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op 8 juli 2011,

overwegende dat:

- in het project Waterdunen een koppeling wordt gemaakt tussen een noodzakelijke kustversterking en een particulier recreatief initiatief;
- een van de doelstellingen van het project Waterdunen de realisatie van 150 hectare kernnatuur met Ecologische Hoofdstructuur (EHS)-kwaliteit is, met de wens om hier zoute estuariene natuur van te maken ("Project Waterdunen:

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport-commissie voor de milieueffectrapportage, 2007:3");

- het project Waterdunen wel degelijk ontpoldering betreft aangezien er sprake is van het aan de bemaling van een polder onttrekken, uit het polderverband losmaken van een stuk grond ("definitie ontpolderen : www.woordenboek.nl") wat tot op de dag van vandaag door de provincie Zeeland wordt ontkend;

- de in de planopzet opgenomen financiële risico's voor de provincie Zeeland zijn ingeschat op 2,8 miljoen euro, waarvan voor het risico van verzilting €50.000, wat gelet op de grote wetenschappelijk aangetoonde verziltingrisico's volstrekt ontoereikend is;

- de risico's van verontreiniging met zware metalen, PAK's e.d. van het ontpolderde gebied door verontreinigd zeewater (sedimentatie) niet in beeld zijn gebracht, en de financiële risico's evenmin;
- de noodzakelijke kustversterking (zwakke schakel) ter hoogte van het plangebied prima op een beproefde en relatief goedkope wijze kan worden uitgevoerd, waarbij binnen de gebiedsgerichte aanpak maatwerk geleverd kan worden ten behoeve van camping Napoleonhoeve;

zijn van oordeel dat:

verdere uitwerking van het project Waterdunen in zijn huidige vorm op zo kort mogelijke termijn dient te stoppen, en dat alle tijd en energie wordt ingezet op verdere uitwerking en uitvoering van de noodzakelijke kustversterking, waarbij binnen de gebiedsgerichte aanpak maatwerk geleverd wordt ten behoeve van camping Napoleonhoeve;

en gaan over tot de orde van de dag.

De heer **Haaze** (PVV). Voorzitter. Wij hebben een motie die inhoudt dat er gestopt moet worden met een verdere uitwerking van het project Waterdunen. Belangrijke overwegingen hiervoor zijn dat de in de planopzet opgenomen financiële risico's voor de provincie Zeeland zijn ingeschat op 2,8 miljoen euro. In die 2,8 miljoen euro zit slechts een bedrag van €50.000 voor verziltingsrisico's. Het is aangetoond dat dat volstrekt ontoereikend is. De provincie loopt daar dus een risico.

Daarbij komt een aantal risico's van verontreiniging met zware metalen. Op het moment dat je miljoenen kuubs zout water binnenlaat, heb je afgezien van verzilting een hoop andere ellende, omdat het als sediment neerslaat. Daar is geen onderzoek naar gedaan. We tasten volledig in het duister.

Een derde belangrijke overweging voor deze motie is dat de noodzakelijke versterking van de zwakke schakel ter hoogte van het plangebied prima op een beproefde en relatief goedkope wijze kan worden uitgevoerd. Daarbij kan ook nog binnen

de gebiedsgerichte aanpak maatwerk worden geleverd ten behoeve van de camping Napoleonhoeve.

Daarom hebben wij in deze motie aangegeven dat verdere uitwerking van het project Waterdunen in zijn huidige vorm op zo kort mogelijke termijn dient te stoppen. Alle tijd en energie moet worden ingezet op verdere uitwerking en uitvoering van de noodzakelijke kustversterking, waarbij binnen de gebiedsgerichte aanpak wel maatwerk geleverd moet worden ten behoeve van camping Napoleonhoeve.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Heeft u ook onderzocht wat het aan claims gaat kosten als het nu ineens gaat stoppen?

De heer **Haaze** (PVV). Je moet de dingen in de juiste volgorde doen. De risico's voor de gezondheid zijn niet in beeld en het is zaak om daar eerst naar te kijken. Geld komt in dat geval altijd op de tweede plaats.

De heer **Van Heukelom** (GS). Allereerst vind ik het jammer dat ik zo'n motie nu pas zie. U vraagt en stelt een aantal zaken. Ik heb goed gekeken naar en gesprekken gevoerd over de verzilting. Maar waarom komt u niet eerder met de zware metalen? Ik kan daar dan op ingaan en de risico's in beeld brengen. U vraagt nu om alle besluiten terug te draaien en dat moet je niet doen.

De heer **Haaze** (PVV). Bij de commissievergadering heeft een inspreker aangegeven dat er risico's zijn. Hij had een heel duidelijk voorbeeld. Hij toonde een fles water dat er redelijk helder uitzag, maar wel degelijk verontreinigd was. Dit is dus bekend en het komt zeker niet als een donderslag bij heldere hemel.

De heer **Babijn** (PvZ). Dr. Cor Scheele heeft toch ook een rapport gestuurd aan GS? Iedereen is op de hoogte van de risico's en wij hebben nog steeds geen duidelijk antwoord gekregen. We gaan onze bevolking belasten met iets dat nog niet is uitgezocht en daarvoor zullen wij altijd verantwoordelijk worden gehouden.

De heer **Harpe** (GL). Ik kan mij herinneren dat we na een heel uitgebreide en interessante discussie een besluit genomen hebben over Waterdunen. Daarvoor ben je bestuurder; als er een grote meerderheid voor is, is dat besluit aanvaard. Ik krijg nu de indruk dat een deel van deze vergadering zich nu gedraagt als actiegroep. Daar zij wij niet voor.

De heer **Babijn** (PvZ). Het inpassingsplan is nog steeds niet goedgekeurd en ook de

onteigeningscyclus is nog niet goedgekeurd. Het is dus nog steeds niet te laat.

De heer **Haaze** (PVV). Bovendien is het in het leven zo dat, als je tegen nieuwe feiten aanloopt, je daarnaar dient te handelen. Op het moment dat ons wetenschappelijke feiten duidelijk worden, moet je als Statenlid je verstand gebruiken en dat in je afweging betrekken. Dat moment is wat ons betreft nu gekomen. Straks is het te laat. Als straks blijkt dat allerlei sedimenten zijn neergeslagen, dan is op dit moment het punt gepasseerd.

De heer **Van Heukelom** (GS). Ik blijf erbij dat het handiger was geweest om die vraag wat eerder te stellen; dan was ik beter geprepareerd geweest. Ik heb gesproken met de actiegroep en ik ben best bereid om er naar te kijken. We hebben echter wel een antwoord gegeven op de vraag naar de verzilting, maar dat antwoord is niet wat de indieners denken dat het antwoord moet zijn. Nu krijg je een discussie tussen geleerden. Ik wil de mensen best de gelegenheid geven om informatie met elkaar te wisselen. U zegt nu dat we moeten stoppen en het antwoord daarop weet u. Dat had u van tevoren kunnen bedenken.

De heer **Haaze** (PVV). Het antwoord met betrekking tot de €50.000 is anders dan in het commissieverslag staat.

De heer **Van Heukelom** (GS). Ik heb u persoonlijk al gezegd dat u daarin gelijk hebt.

De heer **Haaze** (PVV). Maar dat weten de andere Statenleden dus niet.

De heer **Van Heukelom** (GS). U heeft daar gelijk in. Dat is op grond van bepaalde risicofactoren en dat weten we. We hebben het dan ook bewust gedaan. Het is echter onmogelijk om nu te stoppen met Waterdunen, dat moet u mij nu niet vragen.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. Wij zijn verbijsterd dat de gedeputeerde nu zegt dat de PVV eerder vragen had moeten stellen. Zal ik alles wat we gesteld hebben voor u verzamelen? Wij hebben al die aspecten regelmatig onder de aandacht gebracht: verzilting en vervuiling, alles!

De **voorzitter**. Ik wil toch een beroep doen op de PVV. Als je een motie hebt met een dergelijke technische achtergrond en je wilt daarmee iets serieus bereiken, dan moet je die van tevoren indienen. Dat heeft met een verrassingseffect niets te maken. Het gaat erom dat de motie serieus behandeld kan worden. Geen mens kan uit zijn blote hoofd een antwoord geven op de zaken die u aandraagt. Ik stel voor om het de volgende keer in te dienen. Dat heeft niets te maken met

verrassingseffecten maar met respect voor de Staten. Een gedeputeerde moet zich van tevoren kunnen voorbereiden. Ik doe een uiterste beroep op u om efficiënt te werken door een dergelijke motie een dag van tevoren in te dienen.

De heer **Haaze** (PVV). U suggereert dat het nieuwe feiten zijn die de Statenleden niet bekend zijn.

De **voorzitter**. Ik zeg niet dat dit nieuwe feiten zijn. Ik zeg dat u een technische motie indient waarop u een serieus antwoord wilt. Dan moet iemand de gelegenheid hebben zich daarop voor te bereiden. Ik vraag u nogmaals dringend om dat een volgende keer anders te doen uit respect voor de Staten.

De heer **Van Heukelom** (GS). Wij zijn nog druk bezig om te bekijken wat er allemaal aan de hand is, zelfs deze week is daarover nog contact geweest met de heer Lases. Maar om nu te stoppen, dat gaat te ver.

Mevrouw **Van Unen** (SP). De SP is ook geen onverdeeld fan van het plan Waterdunen, maar het is voor mij ook te veel om nu even te bepalen of ik hier voor of tegen ben. Als ik me erin kan verdiepen, ben ik misschien wel voor -- ik beloof niets -- maar nu weet ik het niet. Het is voor mij te veel om nu ja of nee te zeggen.

De heer **Babijn** (PvZ). Bij interruptie: in commissieverband is het diverse malen door verschillende partijen aangekaart en het college zou er serieus naar kijken. Wij horen nu dat het college verrast wordt.

De **voorzitter**. U moet geen woorden verdraaien. De PVV-fractie heeft gezegd dat zij van tevoren geen moties wil geven omdat zij een verrassingseffect wil bereiken. Daar heb ik het over. GS is niet verrast door de inhoud van de motie, maar een dergelijke motie kun je niet in vijf minuten beantwoorden. Zo'n project doe je toch niet af in een motie?

De heer **Haaze** (PVV). Ik heb het volgende voorstel. Als de gedeputeerde toe wil zeggen dat hij wat wij vragen wil uitzoeken, dan houden wij de motie aan.

De **voorzitter**. Dan moet u de motie intrekken. GS zal dan terugkomen met een antwoord.

De heer **Muste** (PVV). Ik heb een artikel 44-vraag geformuleerd en het rapport van de heer Lases enkele maanden geleden al aan de gedeputeerde doen toekomen. U weet daar alles van.

De heer **Van Heukelom** (GS). Ik kan u de e-maildiscussie met de heer Lases deze week

overleggen. Hij stelt dat u nog een aantal feiten mist. Dat is dus nog gaande.

De heer **Muste** (PVV). Maar u wist er dus wel van.

De heer **Van Heukelom** (GS). Natuurlijk wist ik ervan, ik ben alleen nog niet klaar! Ik heb ook bijna alle landeigenaren en de rentmeester gesproken. Ik kan niet alles in twee maanden!

De **voorzitter**. Ik constateer dat de motie is ingetrokken en dat de gedeputeerde een antwoord zal brengen.

Door de leden Robesin en Babijn is de volgende motie van treurnis ingediend:

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op 8 juli 2011,

overwegende dat:

- op 17 december 2010 Provinciale Staten in meerderheid hebben besloten om het onteigeningstraject voor "Project Waterdunen" in te zetten;
- de afwegingen, welke bij die besluitvorming werden gemaakt, met name gebaseerd waren op de door het college van GS verstrekte informatie, niet alleen inhoudelijk, maar ook over de stand van zaken met betrekking tot de grondverwerving;
- het steeds had ontbraken en ook op 17 december 2010 nog ontbrak aan een juiste, betrouwbare, werkbare informatieverstrekking en voorstelling van zaken;
- Provinciale Staten deze moeilijke stap in het proces moesten maken op grond van de summiere informatie in het onteigeningsvoorstel;
- het feit dat Provinciale Staten in december 2010 bepaalde informatie niet hebben gekregen, niet strookt met de inhoud van de persoonlijke dossiers, zoals die in een later stadium publiekelijk ter inzage werden gelegd;
- deze gang van zaken strijdig is met artikel 13 van de gedragscode bestuurlijke integriteit Provincie Zeeland uit 2004;
- de informatievoorziening m.b.t. het Plan Waterdunen aan PS nog steeds niet op een correcte wijze verloopt;

spreken uit dat:

een incomplete informatieverstrekking m.b.t. het Project Waterdunen kan hebben geleid tot besluitvorming, die bij een volledig, correct en betrouwbaar overzicht van feiten mogelijk een andere zou zijn geweest dan op 17 december 2010 het geval was en hoe treurig het is dat relevante gegevens nog steeds niet de werkelijke situatie weergeven;

en gaan over tot de orde van de dag.

Toelichting:

- deze inhoudelijk regisseur dient uiteraard van een dusdanige kwaliteit te zijn, dat zowel gesprekspartners als college en Statenleden (=volksvertegenwoordigers) er voldoende op kunnen vertrouwen dat diens hoedanigheid en functioneren een duidelijke meerwaarde opleveren;
- de gedeputeerde dient in dit concept zelf de rol van bestuurlijk, aansturend en coördinerend regisseur op zich te nemen. Zijn taak is het vooral om in nauwe afstemming met de inhoudelijk regisseur lijnen uit te zetten, partijen samen te brengen, zowel probleemvelden als mogelijkheden inzichtelijk in beeld te brengen en aan te sturen op een gezamenlijke visie, zowel voor de korte als langere termijn.
- teneinde er voor te zorgen dat het proces spoedig en voortvarend in gang wordt gezet, wensen Provinciale Staten in de eerstvolgende commissie BFW op de hoogte te worden gebracht van de inhoud van inmiddels gevoerde gesprekronden en de stand van zaken ten aanzien van de verdere planvorming (stappenplan).
- als PS zorgen wij hiermee voor de kaderstelling en verzoeken GS de verdere invulling op zich te nemen.

De heer **Babijn** (PvZ). Mag ik nog een verhaal uit de vragensessie voorlezen dat aan deze motie vooraf gaat?

De **voorzitter**. Het is nu een motie en geen vragensessie meer. U heeft voor een motie gekozen, dus daar is geen verhaal meer bij.

De heer **Babijn** (PvZ). Daar hebben wij niet voor gekozen.

De **voorzitter**. Daar heeft u wel voor gekozen. Wij hebben gezegd: u moet kiezen. Je kunt niet bij een vragensessie een motie indienen. Die hoort bij de moties niet behorend bij een agendapunt.

De heer **Robesin** (PvZ). Het was in de vorige Statenvergadering al de bedoeling om deze motie in te dienen in nog sterkere bewoordingen. Ik heb overleg gevoerd met de provinciesecretaris of dit technisch mogelijk is. Dat bleek te kunnen. We konden een motie indienen aansluitend aan de bijdrage.

De **voorzitter**. Ik heb begrepen dat dit niet kon. Vanochtend is afgesproken dat u zou kiezen voor de motie.

De heer **Van Heukelom** (GS). Het is niet zo makkelijk om deze motie te beantwoorden. Het ministerie heeft het ingediende verzoek tot onteigening, waarvan het PS-besluit een onderdeel

uitmaakt, in orde bevonden. Zo liggen de feiten. Op basis daarvan is een ontwerp-onteiningsbesluit opgesteld en zijn alle bijbehorende stukken ter inzage gelegd. Ook dat heeft het ministerie niet veroordeeld, er waren geen opmerkingen dat wij iets fout zouden doen. Daarna zijn de naar voren gebrachte zienswijzen tegen het ontwerp-onteiningsbesluit gekomen, en het PS-besluit is daar een onderdeel van. Dat was niet ter discussie. Wat wij toen deden, stond niet ter discussie. Een motie van treurnis is nogal wat, maar ik weet niet meer dan ik nu weet. U vraagt naar de actuele stand? Ruim één hectare.

De motie van treurnis wordt verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP en de PvZ voor de motie hebben gestemd.

Door het lid Muste is de volgende motie ingediend:

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op 8 juli 2011,

overwegende dat:

- een goede en beschikbare ziekenhuiszorg in Vlissingen een topprioriteit van behoorlijk bestuur dient te zijn;
- gezien de ongerustheid, tot uitdrukking komend in een burgerinitiatief met als resultaat 15.000 handtekeningen waarbij door de afvaardiging van dit initiatief een diepe zorg over de slechte of ontbrekende ziekenhuiszorg in Vlissingen bij de commissie BFW is uitgesproken;
- gezien de impasse waar de onderhandelende partijen zich in bevinden;
- gezien het standpunt van minister Schippers, dat de problematiek rond het tot stand komen van een volwaardig ziekenhuis te Vlissingen regionaal opgelost moet worden;
- bij voortdurend uitstel van de beslissing over het voortbestaan van het ADRZ te Vlissingen al dan niet in afgeslankte vorm snel een besluit genomen moet worden, mede omdat het aantal bekwaam en geschoold personeel een zorgwekkende daling te zien geeft, hetgeen de zorg en de kwaliteit hiervan sterk doet teruglopen;

dragen de Gedeputeerde Staten gezien het bovenstaande op:

om doeltreffende stappen te nemen door onder meer met de partijen CZ, ZorgSaam de gemeente Vlissingen en het ADRZ snel tot overeenstemming te komen over de te nemen stappen welke tot het snel en goed functioneren van het ADRZ te Vlissingen leiden. Hiertoe zijn ook vervolgstappen noodzakelijk.

1. Het uitnodigen van de vertegenwoordigers van de specialisten van ZorgSaam en het ADRZ voor een conferentie en het faciliteren hiervan. Het thema van deze conferentie zal moeten zijn: hoe geven we de zorg in Vlissingen, Walcheren gestalte. Het is wenselijk de vertegenwoordiging van de huisartsen, verloskundige, ouderenzorg en het Klaverblad hierbij te betrekken.
2. Het bewerkstelligen van een positief en oplossingsgericht resultaat van deze conferentie Er moet worden gestreefd het wantrouwen jegens de intenties, gericht op eigenbelang, van de verschillende partijen weg te nemen zodat ook een overeenstemming voor een groot deel van Zeeland gerealiseerd kan worden, wat een enorme verbetering voor de bevolking en het functioneren van de gezondheidszorg zou zijn.
3. Het overleg starten met de hierbij betrokken Directies van ZorgSaam en ADRZ en de betrokken zorgverzekeraar (CZ) teneinde verder gestalte te geven aan de toekomstige ziekenhuiszorg in heel Zeeland.
4. Gezien het nu 04-07-2011 in het bereikte akkoord Beheersing Zorgkosten waarin vermeld staat dat de patiënten zo dicht mogelijk in de buurt ziekenhuiszorg krijgen, dit gekoppeld aan het feit dat de zorgverzekeraars in overleg met de ziekenhuizen bekijken hoe het aanbod het best gespreid en de kwaliteit verhoogd kan worden. Is de bouw van een nieuw ziekenhuis in Middelburg (Mortiere) in dit licht volstrekt onwenselijk.

En gaan over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**. Zijn de PVV en de Partij voor Zeeland tot overeenstemming gekomen over hun moties? Dat is niet het geval.

De heer **Muste** (PVV). Voorzitter. Dit is een motie over de ziekenhuiszorg Vlissingen. Naast wat er in de motie staat, wil ik er nog op wijzen dat er een groot verloop is onder het personeel. Het goede personeel is vertrokken. Mij is aangeraden om de specialisten van ZorgSaam en het ADRZ bij elkaar te brengen onder regie van de provincie. Laat de provincie dat faciliteren en zorg dat zij tot overeenstemming komen. Ik vind dat een taak van de provincie. Er is een akkoord bereikt over de beheersing van de zorgkosten. Daarin staat vermeld dat patiënten zo dicht mogelijk in hun buurt ziekenhuiszorg krijgen. Het plaatsen van een ziekenhuis in de Mortiere is dan ook niet aan de orde, want dan krijg je en ZorgSaam en de Mortiere als twee concurrerende eenheden. Vervolgens sneuvelt er een van die twee en blijft er helemaal geen goede ziekenhuiszorg over in de regio. Ons

standpunt is: zorg dat je met de specialisten en de directies van de zorginstellingen in gesprek gaat, gefaciliteerd door de provincie. Zorg dat er een oplossing komt voor de ziekenhuiszorg. Als je daarbij alle zorgonderdelen betreft, kun je op de langere termijn een regeling voor heel Zeeland ontwerpen. Zeeland bestaat toch maar uit 350.000 man en dat is niet zo gek veel. In vind dat de provincie een leidende rol moet gaan spelen om dit te organiseren.

De **voorzitter**. Het zijn er 380.000, maar dat doet er niet toe.

De heer **Van Heukelom** (GS). Voorzitter. Ik heb de opdracht gekregen en aanvaard van de Staten om met de stakeholders een visie te formuleren. Die gesprekken zijn gaande. Wij hebben een klankbordgroep ziekenhuis die regelmatig vergadert en waar iedereen inzit: het Klaverblad, de medisch specialisten, ziekenhuisdirecties, huisartsen, verloskundigen, de kraam, alles zit erin. Dat hebben wij dus al. Laten we met die conferentie wachten tot de visie klaar is en pas dan met elkaar praten.

Het convenant Beheersing Zorgkosten zal snelheid teweeg brengen in het dossier. De minister heeft gezegd dat 70% wordt vrijgegeven. CZ gaat afspraken maken over zorgkwaliteit en zorglevering en er staat bij dat de ziekenhuizen niet alles moeten doen. Wij gaan kijken waar we wat contracteren. Wist u wel wat dit convenant ook kan betekenen? We hebben straks maar één spoedeisende hulp in Zeeland. De nota zal òf versnelling brengen òf we zullen er heel veel moeite mee krijgen. Dat zal een regulerende werking hebben op de overleggen tussen ZorgSaam en de ADRZ.

Gisterenavond zijn in Zierikzee de nodige initiatieven genomen met specialisten en ziekenhuizen et cetera. Daarvan denk ik: dat is de toekomst! Er gebeurt dus al heel veel en om nou nog een opdracht te aanvaarden... Geef mij even de kans om mijn werk af te maken.

De heer **Muste** (PVV). U gaat toch geen nota schrijven zonder de specialisten gehoord te hebben?

De heer **Babijn** (CDA). Mijnheer Muste, dit is een herhaling van zetten. Ik vind dit niet getuigen van respect voor de gedeputeerde. De gedeputeerde is mans genoeg om in de dossiers zijn zetten te doen. U moet ook eens een keer wachten. Als je op 8 juli bij elkaar komt, kun je niet verwachten dat de zaken op 8 juli geregeld zijn. Dat weet u donders goed.

De heer **Muste** (PVV). Op 4 juli is er een akkoord gesloten.

De **voorzitter**. Wij gaan dat niet herhalen, we gaan nu stemmen.

De motie over de ziekenhuiszorg wordt verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de motie wordt ondersteund door de aanwezige leden van de fracties van de PVV en de PvZ.

Door de leden Robesin en Babijn is de volgende motie van treurnis ingediend:

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op 8 juli 2011,

overwegende dat:

- de burgers van Walcheren op een niet mis te verstane wijze uiting hebben gegeven aan hun ongenoegen over de organisatie van de ziekenhuiszorg in hun regio tot nu toe;
- wij als statenleden/volksvertegenwoordigers medeverantwoordelijk zijn voor de volksgezondheid in Zeeland;
- door de minister duidelijk te verstaan is gegeven dat Zeeland regionaal een oplossing moet vinden voor de problemen in de ziekenhuiszorg boven de Westerschelde;
- er steeds meer particuliere initiatieven op het gebied van ziekenhuiszorg in Zeeland worden gerealiseerd, welke op termijn een bedreiging kunnen vormen voor de bestaande ziekenhuisorganisaties die met elkaar voor goede basisziekenhuiszorg en specialisaties in heel Zeeland zouden kunnen zorgen;
- de Gemeente Middelburg met het ADRZ in onderhandeling is voor de bouw van een nieuw ziekenhuis in Middelburg;
- ADRZ en ZorgSaam met elkaar in gesprek zijn en zij beide voldoende capaciteiten bezitten om in gezamenlijkheid volwaardige en toekomstbestendige ziekenhuiszorg in Zeeland te organiseren;
- zij dit wel kunnen, maar dat er nog geen of onvoldoende sprake is van een gezamenlijke wil;
- in de commissie BFW is afgesproken, dat er een plan wordt gemaakt;
- de Gedeputeerde Provinciale Staten pas in september 2011 zal inlichten over de voortgang van de acties;
- de ontwikkelingen zodanig snel gaan, dat die rapportage wel eens zou kunnen komen als mosterd na de maaltijd;

zijn van oordeel dat:

- er op korte termijn gesprekken moeten plaatsvinden met de twee ziekenhuisorganisaties in Zeeland, met deskundigen, belangenorganisaties en betrokken (markt)partijen;
- daarbij een ervaren en gedreven inhoudelijk regisseur/begeleider betrokken dient te worden die

plaatsneemt aan de gesprekstafel en het proces vlot(ter) tot een goed einde brengt;

en gaan over tot de orde van de dag.

De heer **Robesin** (PvZ). Ik zal deze motie niet helemaal voorlezen. Wij hadden haar de vorige keer willen indienen, maar hebben de motie omwille van de tijd aangehouden tot nu toe. Misschien wil de heer Babijn opnieuw zijn vinger opsteken omdat het een herhaling zou zijn van wat er al besproken is. Wij willen concreet dat er onmiddellijk druk op de ketel wordt gezet en dat er gewerkt wordt, liefst volgens het concept van deze motie. Wij zijn bang - ik denk dat de collega's van de PVV er net zo over denken -- dat straks in september een nota verschijnt waarin staat dat het niets wordt, omdat er in de tussentijd van alles gebeurd is. In tussentijd gebeurt er heel veel. Ook speelt mee wat er in Zierikzee gebeurt, maar wij willen niet het slachtoffer worden van de tijdsduur. De heer Van Heukelom, de man die bestuurlijk aan de touwtjes trekt, moet zich laten bijstaan door een inhoudelijk regisseur. Hij mag zelf kiezen wie dat is en als hij daar moeite mee heeft, dragen wij graag wat suggesties aan. Wij vinden dat er nu en onmiddellijk aan het werk gegaan moet worden.

De heer **Babijn** (CDA). Dit is opnieuw een herhaling van zetten. De PVV suggereert dat de gedeputeerde niet in staat is om in dit dossier tot actie te komen. Hij doet hartstikke zijn best.

De heer **Robesin** (PvZ). PvZ is onze naam, mijnheer Babijn.

De heer **Babijn** (CDA). PvZ of PVV, dat maakt allemaal niet meer uit. U kunt beter fuseren.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter, deze opmerking is niet alleen lullig, maar ze hoort hier niet gemaakt te worden.

De heer **Babijn** (CDA). Ik trek de opmerking in, hoewel u wel heel veel samen doet. Wat u beiden in de motie verwoordt, is op 8 juni in de commissie uitgebreid besproken en er zijn toezeggingen gedaan door de gedeputeerde. In de commissievergadering van 9 september wordt de stand van zaken toegelicht. Wat wilt u nog meer? Je moet je niet zo storen. U zit iedereen maar op te juten en insinuaties te plegen, maar laat de gedeputeerde eerst zijn werk doen! Wij hebben er vertrouwen in dat de gedeputeerde met de juiste zaken bezig is. Wij zullen de motie dan ook niet steunen.

De heer **Van Heukelom** (GS). Ik kan opnieuw hetzelfde antwoord geven. Je ziet aan het initiatief in Zierikzee, waarvoor ook wij ons best hebben

gedaan, dat men gaat samenwerken. Het convenant dat de minister gesloten heeft, zal in mijn ogen een versnelling brengen. We moeten nu met elkaar stekken steken. Ik heb een motie van treurnis over mij heen gehad en ik krijg nu geen vertrouwen. Ik kan niet meer doen dan ik nu doe en als u zo bent, dan bent u zo.

De heer **Robesin** (PvZ). De motie van treurnis heeft niets te maken met dit dossier.

De heer **Van Heukelom** (GS). Maar het maakt wel duidelijk hoe u tegenover deze gedeputeerde staat.

De heer **Babijn** (CDA). Het had ook te maken met 17 december. Het college is het college en dit stond daar los van.

De heer **Harpe** (GL). Bij wijze van stemverklaring: het gaat mij om de tekst. Ik sta buiten de verhitte discussie.

De motie over de ziekenhuiszorg wordt verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de motie wordt ondersteund door de aanwezige leden van de fracties van de PvZ, PVV, D66, GroenLinks en de SP.

27. Vragensessie

De heer **Colijn** (CU). Voorzitter. Het is laat en ik wil proberen de motie over de Floriade kort te houden. Gisteren is in de gemeenteraad van Tholen het besluit genomen om te participeren in een poging de Floriade in 2022 naar Zeeland te halen. Het gaat er nu niet om of het idee voor deelname aan de Floriade in Zeeland een aardig idee is of niet, maar het gaat wel om de manier hoe de plannen aan de Staten worden gepresenteerd.

Wij hebben in de Staten tot ons ongenoegen nog geen enkele afweging gemaakt over dit onderwerp. In augustus 2011 moet de aanmelding worden gedaan of Zeeland een bid zal doen richting de organisatie. Op de Floriade van 2012 te Venlo zal dan de kandidaat bekend gemaakt worden. Ook wil Zeeland, het provinciebestuur dus, kijken of op die Floriade in 2012 een Zeeland/Brabant-paviljoen gerealiseerd kan worden.

Dat zijn prachtige ambities, maar waarom weten wij daar als Staten van Zeeland zo weinig van? Laat staan dat wij een uitspraak hebben gedaan over de vraag of wij ambities van een dergelijke aard en schaal wel willen ondersteunen. Er is niets bekend over de begroting in eerste aanleg en er is niets bekend over de kosten in tweede aanleg. Er zijn wel vragen gesteld door collega Harpe van GroenLinks en daarop zijn

enkele antwoorden gegeven. Eén daarvan was de vraag, gezien de duale voornemens in het collegeprogramma, of het niet verstandig is om de Staten al direct te betrekken bij de planvorming op dit punt. Met name op dit punt is door GS geen antwoord gegeven.

Onze vraag is dus: kunnen wij op korte termijn een plan van aanpak verwachten waarin duidelijk inzicht wordt verschaft over de beeldvorming en de raming van de al gemaakte en de nog aan het project toe te wijzen kosten? Wij zouden een dergelijk stuk graag op de eerste Statenvergadering na het zomerreces behandelen, als dat mogelijk is. Dan kunnen we enigszins een beeld krijgen of we al dan niet willen deelnemen en willen doorgaan met het geschetste ambitieniveau. Daarnaast vragen wij het college of het bereid is om voortaan in soortgelijke gevallen van verkennende studies met omvangrijke ambities deze eerst aan de Staten ter goedkeuring voor te leggen, zodat wij onze volksvertegenwoordigende rol kunnen uitvoeren.

De heer **Van Beveren** (GS). Voorzitter. De situatie in Tholen was een beetje anders dan bij ons. Wij hadden het voornemen om te kijken of we mee zouden kunnen doen aan de Floriade 2022. We hebben als college besloten een bedragje van €33.000 beschikbaar te stellen voor een verkennend onderzoek. Dat is een bevoegdheid van GS en het wordt betaald uit daarvoor beschikbaar gestelde budgetten. We hoeven daarvoor niet naar de Staten om extra geld te vragen.

Het schema is als volgt. In augustus 2011 worden de criteria bekendgemaakt. In september volgt dan de openstelling voor de kandidatuur. In oktober en december kunnen de globale plannen worden ingeleverd en in december wordt bekendgemaakt welke deelnemer een bidboek mag maken. Dat is iets anders dan het schema zoals u dat voorstelde.

De heer **Colijn** (CU). Mijn voorstel is gebaseerd op het raadsvoorstel uit Tholen, maar akkoord.

De heer **Van Beveren** (GS). Wij zitten hier in de Staten en wij doen een voorverkennend onderzoek dat bedoeld is om antwoord te geven op de vragen die u stelt. Wij zullen die aan u voorleggen, want wij gaan echt niet zo'n omvangrijk project aan zonder de Staten daarin te kennen. Als wij u zouden vragen of u het goedvindt dat wij meedoen aan de Floriade, zou u ongetwijfeld vragen wat dat allemaal inhoudt. Dat doen wij nu dus eerst en daarna komen wij met een plan bij u terug. Daarover kunt u dan uw mening geven. Misschien geven wij wel aan dat wij het helemaal niet zien zitten, dat zou ook kunnen op basis van dat verkennende onderzoek.

De heer **Colijn** (CU). Toch geeft de gemeente Tholen €25.000 ter beschikking voor de promotie. Er is €30.000 uitgetrokken voor een eerste planvorming en u duidt aan dat er in 2012 al deelgenomen wordt aan een paviljoen. Dat zijn allemaal kosten die in de aanloop naar de planvorming al gemaakt worden. Het lijkt mij, zeker gezien de cijfers van de Floriade in de afgelopen edities, best handig om zo'n plan eerst voor te leggen en dan uit te leggen welke kosten wanneer gemaakt worden. Misschien kunnen wij na de vakantie wel een compleet plan krijgen.

De heer **Van Beveren** (GS). Voorzitter, de heer Colijn stelt nu iets geheel anders aan de orde, namelijk deelname aan de Floriade in 2012 waar we met een paviljoen naartoe kunnen; dat is iets anders dan de Floriade 2022 naar Zeeland of West-Brabant halen. Dat zijn twee geheel verschillende trajecten. Wij hebben wel gezegd dat het onze voorkeur heeft om, als wij de Floriade in 2022 naar Zeeland willen halen, al in 2012 een paviljoen in Venlo te hebben. Dan speel je jezelf in de kijker. Dat gaan wij natuurlijk niet zomaar doen. Daarvoor krijgt u ook een voorstel voorgelegd.

De **voorzitter**. Wij gaan door naar de volgende vraag. De heer Van Burg met het advies Nieuwe binnenhaven Bevelanden.

De heer **Van Burg** (SGP). Voorzitter. Gezien de spreektijd zal ik mijn vragensessie wat inkorten. Deze week las ik in de krant en hoorde ik op Omroep Zeeland een bericht over de binnenhavenatlas van Zeeland. Blijkbaar is die gemaakt in opdracht van de provincie Zeeland, zo stond dat tenminste in de krant. Ik heb twee simpele vragen. Wat is de status daarvan? Ik herinner mij een discussie van drie jaar geleden in diverse commissies over allerlei binnenhavens en ik vroeg mij af wat de status hiervan was. Op welke manier en wanneer worden PS hierbij betrokken?

De heer **Van Beveren** (GS). Voorzitter. Tijdens de vorige Statenvergadering heb ik u aangekondigd dat er een binnenhavenatlas gereed is. Dat kan geen heel grote verrassing zijn. Afgelopen dinsdag hebben wij die atlas in GS vastgesteld en hebben wij besloten die naar de Staten te sturen. Dat is gebeurd en ik denk dat daarop het krantenbericht en het bericht van Omroep Zeeland is gebaseerd. U krijgt het direct na de zomervakantie ter behandeling in de commissie voorgelegd.

Resumptie van de besluiten. Statengriffier gemachtigd.

5de vergadering 8 juli 2011

Zonder discussie en zonder stemming wordt besloten de resumptie van de besluiten aan de griffier over te laten.

De vergadering wordt te 17.20 uur gesloten.